

RAPORTY

Instytutu Europy Środkowej

Nr 3/2023

Jan Pomorski, Andrzej Stawicki

Stosunek opinii publicznej państw Trójmorza do wojny na Ukrainie i uchodźców wojennych

Jan Pomorski, Andrzej Stawicki

**Stosunek opinii
publicznej państw Trójmorza do wojny na Ukrainie i
uchodźców wojennych**

RAPORTY Instytutu Europy Środkowej
ISBN 978-83-67678-39-1

Nr 3/2023

SPIIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE: O BADANIU, METODOLOGII I INTERPRETACJI WYNIKÓW	5
II. STOSUNEK DO WOJNY NA UKRAINIE	15
III. STOSUNEK DO UCHODźCÓW	83
 Bibliografia	 101

Recenzentka	dr hab. Agnieszka Kolasa-Nowak, prof. UMCS, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
Nazwa serii	Raporty Instytutu Europy Środkowej
Redaktor serii	Jan Pomorski
Copyright	Instytut Europy Środkowej
ISBN	978-83-67678-39-1
Wydawca	Instytut Europy Środkowej ul. Niecała 5 20-080 Lublin www.ies.lublin.pl

I. WPROWADZENIE: o badaniu, metodologii i interpretacji wyników

Zamiast motto: „Jesteśmy w decydującym momencie...”

„It is a crucial moment, partly because of what is happening, and partly because of our own sense of time. One and a half years is an awkward period for us. We might like to think that it can be brought to a rapid conclusion, with this or that offensive or weapon. When the war does not quickly end, we jump to the idea that it is a “stalemate,” which is a situation that lasts forever. This is false, and serves as a kind of excuse not to figure out what is going on. This is a war that can be won, but only if we are patient enough to see the outlines and the opportunities.”

Timothy Snyder, *The state of the war. Thoughts from Kyiv*

7th September, 2023

CEL I ZAKRES BADAŃ OPINII PUBLICZNEJ PROWADZONYCH W IEŚ W 2023 R.

CEL GŁÓWNY

Badanie opinii i pewności postaw w 3 obszarach:

- Wojna w Ukrainie
- Stosunek do Rosji
- Stosunek do wybranych instytucji (kraj, NATO, UE)

PRÓBA

- ✓ Obywatele 12 państw Trójmorza
- ✓ Rekrutacja: globalny panel CINT
- ✓ Języki narodowe
- ✓ N per kraj = 1000 (+oversampling)
- ✓ Grupy reprezentatywne

REZULTATY

Analizy oparte na 52 atrybutach badawczych – zamkniętych pytaniach w formie stwierdzeń, na które **respondent może odpowiedzieć „tak” lub „nie”**.

Dla każdej odpowiedzi mierzony był **indywidualny czas reakcji respondenta, odzwierciedlający pewność i siłę postawy wobec danego stwierdzenia**.

METODA

iCode
SMART TEST

PRZEDMIOT BADANIA

Trójmorze stanowi naturalny przedmiot zainteresowania Instytutu Europy Środkowej, a tamtejsza sytuacja polityczna, społeczna i ekonomiczna od pięciu lat jest monitorowana na bieżąco przez zespół analityków IEŚ i prezentowana w licznych **KOMENTARZACH** zamieszczanych na stronie www.ies.lublin.pl/komentarze-ies/. Szczególną uwagę w tych analizach zajmuje Ukraina, zwłaszcza od czasu pełnoskalowej agresji Rosji na naszego wschodniego sąsiada. Stosunek poszczególnych państw Trójmorza do wojny na Ukrainie i problemu uchodźców wojennych z Ukrainy był w latach 2022-2023 przedmiotem licznych opracowań i komentarzy przygotowanych przez analityków IEŚ skupionych w czterech zespołach badawczych: Bałkańskim, Bałtyckim, Wyszehradzkim i Wschodnim. Ich wykaz znajduje się na końcu niniejszego Raportu.

Badanie prowadzone było w **12 państwach Trójmorza (Austria, Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Estonia, Litwa, Łotwa, Polska, Rumunia, Słowacja, Słowenia i Węgry)** metodą **CAWI** (ang. **Computer-Assisted Web Interview**) z uwzględnieniem pomiaru czasu reakcji respondentów (tzw. Time Reaction Methodology), co pozwala uzyskać pogłębione dane odnośnie do ich rzeczywistych – a nie tylko deklarowanych – postaw. Nasze analizy oparliśmy na 52 atrybutach badawczych – zamkniętych pytaniach w formie stwierdzeń, na które **respondent może odpowiedzieć „tak” lub „nie”**. Dla każdej odpowiedzi mierzony był **indywidualny czas reakcji respondenta, odzwierciedlający pewność i siłę postawy** wobec danego stwierdzenia. W przypadku tego Raportu, analizującego przede wszystkim stosunek opinii publicznej do samej wojny i sytuacji uchodźców wojennych w poszczególnych krajach, nasza uwaga koncentruje się na 24 atrybutach badawczych, zamieszczonych na kolejnej stronie.

WOJNA NA UKRAINIE – badane atrybuty

- POTEPIAM AGRESJE ROSJI NA UKRAINE
- POPIERAM DOTYCHCZASOWĄ REAKCJĘ RZĄDU MOJEGO KRAJU NA WOJNĘ ROSJI Z UKRAINA
- MOJ KRAJ ROBI ZA MAŁO, BY WSPIERAĆ UKRAINĘ W WOJNIE Z ROSJĄ
- MOJ KRAJ POWINIEN BYĆ NEUTRALNY WOBEC WOJNY ROSJI Z UKRAINA
- MOJ KRAJ POWINIEN WSPIERAĆ UKRAINĘ FINANSOWO W WOJNIE Z ROSJĄ
- MOJ KRAJ POWINIEN DOSTARCZAĆ UKRAINIE BROŃ DO WALKI Z ROSJĄ
- MOJ KRAJ UDZIELIŁ ODPOWIEDNIEJ POMOCY UCHODZCOM Z UKRAINY
- UCHODZCY Z UKRAINY PRZEBYWAJĄCY W MOIM KRAJU POWINNI JAK NAJSZYBCIEJ WROCIC DO SIEBIE
- UKRAJNCY PRZEBYWAJĄCY W MOIM KRAJU ODBIERAJĄ PRACĘ NASZYM OBYWATEŁOM
- UKRAJNCY PRZEBYWAJĄCY W MOIM KRAJU OTRZYMUJĄ ZBYT DUŻĄ POMOC SPOŁECZNĄ
- MOJ KRAJ POWINIEN NADAL WSPIERAĆ UKRAINĘ, NAWET JEŚLI JEST TO KOSZTOWNE
- RZĄD MOJEGO KRAJU POWINIEN MNIEJ ZAJMOWAĆ SIĘ UKRAINĄ, A WIĘCEJ PROBLEMAMI NASZYCH OBYWATELI
- KRAJE UE DOŚWIADCZONE KOMUNIZMEM POWINNY SZCZEGÓLNIIE WSPIERAĆ UKRAINĘ W WALCE Z ROSJĄ
- UKRAINA I ROSJA POWINNY JAK NAJSZYBCIEJ PRZYSTĄPIĆ DO ROZMÓW POKOJOWYCH
- WOJNA NA UKRAINIE JEST KORZYSTNA DLA USA I EUROPY ZACHODNIEJ, BO OSŁABIA ROSJĘ
- UKRAJNCY WALCZĄ DZIŚ ZA CAŁĄ EUROPE
- UKRAJNCY WALCZĄ DZIŚ TAKŻE ZA MÓJ KRAJ
- WOJNA NA UKRAINIE MA BEZPOŚREDNI WPŁYW NA MOJE DZISIEJSZE ŻYCIE
- PO ZAKOŃCZENIU WOJNY ROSJA POWINNA WYPŁACIĆ UKRAINIE WYSOKIE ODSZKODOWANIE
- FIRMY Z MOJEGO KRAJU POWINNY MÓC ZAROBIĆ NA ODBUDOWIE UKRAINY
- MIĘDZYNARODOWY TRYBUNAŁ POWINIEN ZBADAĆ, CZY ROSJA POPEŁNIŁA ZBRODNIĘ WOJENNE W UKRAINIE
- UKRAINA POWINNA W PRZYSZŁOŚCI PRZYSTĄPIĆ DO NATO
- KONSEKWENCJĄ WOJNY W UKRAINIE BĘDZIE WIĘKSZA SOLIDARNOŚĆ EUROPY WOBEC WSPÓLNYCH ZAGROŻEŃ
- UKRAINA POWINNA W PRZYSZŁOŚCI PRZYSTĄPIĆ DO UNII EUROPEJSKIEJ

O METODOLOGII

Nasze badania prowadziliśmy metodą CAWI z dodatkowym wykorzystaniem opatentowanej przez polską firmę NEUROHM (www.neurohm.com) **metody iCode**, pozwalającej na pomiar w czasie rzeczywistym czasu reakcji każdego respondenta na wybór między TAK a NIE w odpowiedzi na przedstawione stwierdzenie. **Dzięki uprzednio wyznaczonemu** (poprzez tzw. kalibrację) **indywidualnemu poziomowi bazowemu czasu reakcji** możliwe dzięki tej metodzie stają się: **(1) określenie indywidualnych odchyleń**, a po ich oczyszczeniu z wpływu czynników osobniczych – np. flegmatyk vs sangwinik, stopień chwilowego pobudzenia, sprawność manualna, szybkość czytania, oraz warunków technicznych (np. długość poszczególnych stwierdzeń, jakość połączenia internetowego) także **(2) agregacja danych jednostkowych do wiarygodnych wyników dla całej grupy badawczej**.

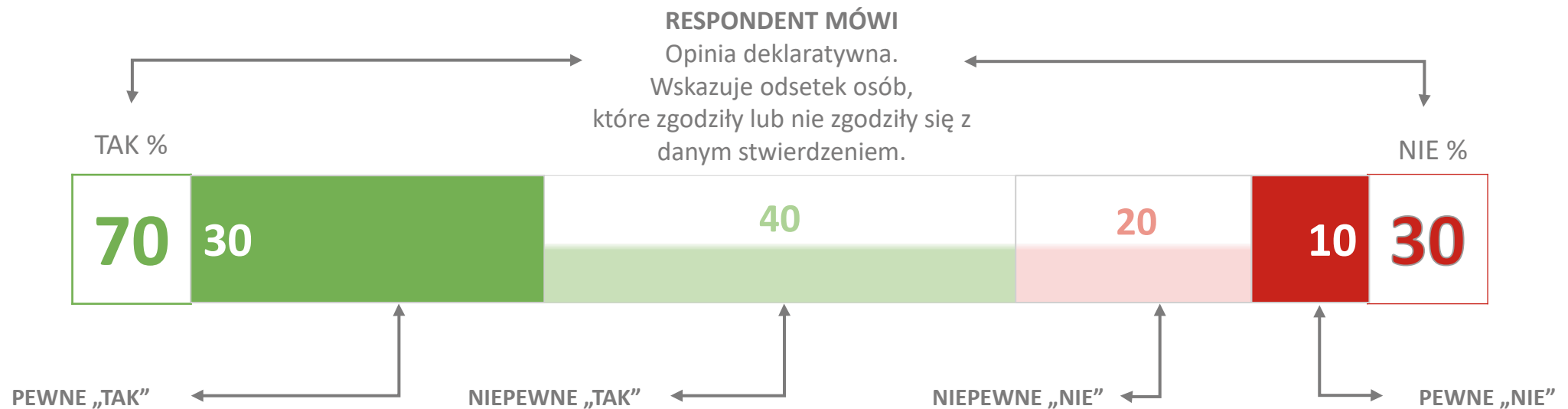
To nowość w badaniu opinii publicznej na skalę europejską. Dzięki metodzie iCode możliwa staje się pogłębiona analiza uzyskanych *big data*, z wykorzystaniem AI, uczenia maszynowego i algorytmów *deep learning*, a **uzyskane wyniki uzyskują walor większej pewności co do stabilności postaw i przewidywanych zachowań respondentów.** Neuronauka bowiem potwierdza dziś jednoznacznie, że **im krótszy czas reakcji, tym dana opinia jest bardziej ugruntowana (trwała/pewna), a stojąca za nią wartość – mocniej zinternalizowana, a tym samym mniej podatna na zmianę (zmiana wymaga dłuższego czasu i/lub silniejszych bodźców).**

„Wszyscy kłamią” pisze w prowokacyjnym tytule swojej książki neurokognitywista i analityk *big data* w korporacji Google – **Seth Stephens-Davidowitz**, zwracając uwagę na fakt, że nacisk na jednostkę obowiązującej we współczesnym świecie poprawności kulturowej i politycznej powoduje, że zapytani mówimy częściej to, co wypada powiedzieć (to, czego od respondenta się oczekuje), **a nie to, co naprawdę myślimy i czujemy na dany temat**. A potem zachowujemy się inaczej, czyli zgodnie ze skrywanymi przed pytającymi poglądami...

Jak czytać i interpretować wyniki deklaratywne i pewność postaw

uzyskane w pomiarze Czasu Reakcji metodą badawczą

W pełni ugruntowana lub zinternalizowana opinia na TAK. Wskazuje na odsetek osób, które na poziomie emocjonalnym zdecydowanie zgadzają się z danym stwierdzeniem. Postawy takie są bardzo trwałe i ciężko je zmienić lub na nie wpłynąć.

Nieugruntowana, powierzchowna opinia na TAK. Wskazuje procent osób, które zgodziły się z danym stwierdzeniem, ale z niską bądź umiarkowaną emocjonalną pewnością. Postawy takie cechuje mniejsza trwałość i większa podatność na zmianę.

Nieugruntowana, powierzchowna opinia na NIE. Wskazuje procent osób, które nie zgodziły się z danym stwierdzeniem, ale z niską bądź umiarkowaną emocjonalną pewnością. Postawy takie cechuje mniejsza trwałość i większa podatność na zmianę.

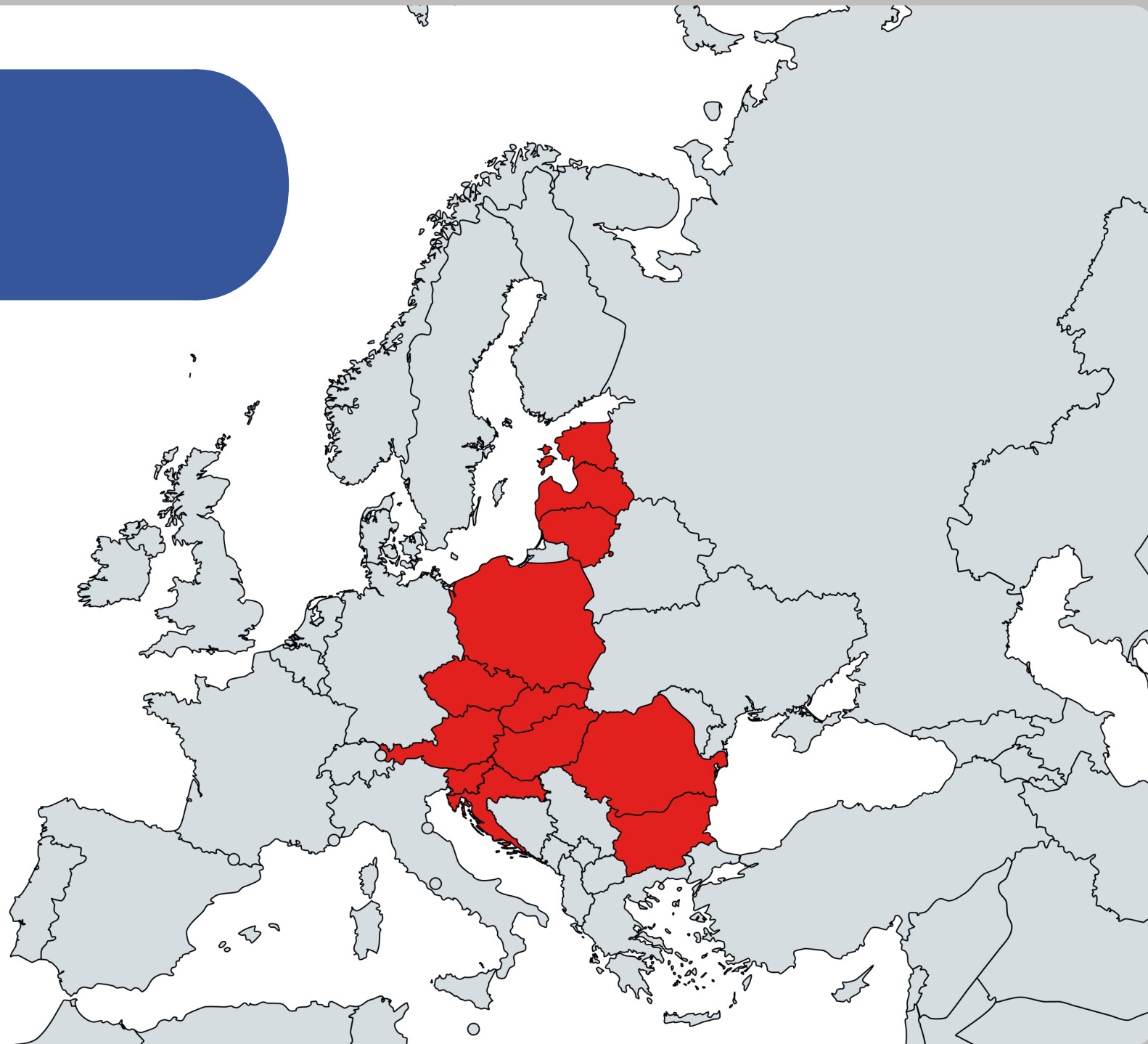
W pełni ugruntowana lub zinternalizowana opinia na NIE. Wskazuje na odsetek osób, które na poziomie emocjonalnym zdecydowanie nie zgadzają się z danym stwierdzeniem. Postawy takie są bardzo trwałe i ciężko je zmienić lub na nie wpłynąć.

STOSUNEK DO WOJNY W UKRAINIE

W tej części Raportu zaprezentowano wyniki badania w zestawianiu porównawczym dla wszystkich 12 państw Trójmorza.

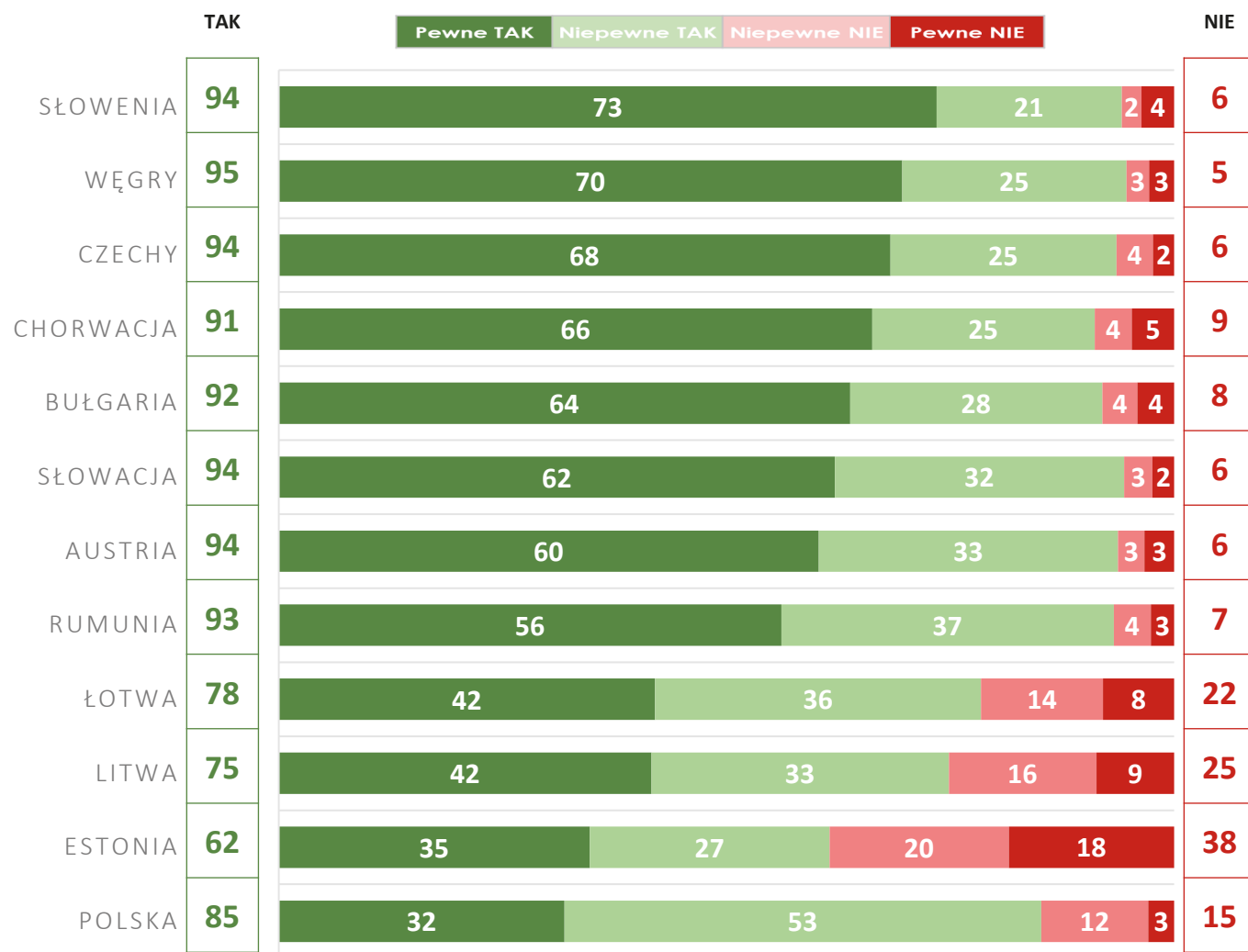
Niektóre z nich okazały się bardzo zróżnicowane wewnętrznie pod względem opinii, których dotyczyło badanie, dlatego w dalszym kroku dokonano pogłębionej analizy wyników dla tych państw. W ten sposób starano się określić, które czynniki w największym stopniu stoją za tym podziałem.

Do analizy wybierano państwa, które wyróżniły się znacząco na tle pozostałych pod względem wewnętrznego zróżnicowania opinii publicznej.

STOSUNEK DO WOJNY – opinie obywateli dwunastu państw Trójmorza

Ukraina i Rosja powinny jak najszybciej przystąpić do rozmów pokojowych

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

Wykres przedstawia opinie mieszkańców różnych krajów europejskich na temat tego, czy Ukraina i Rosja powinny jak najszybciej przystąpić do rozmów pokojowych.

Można zauważyć, że kraje takie jak Słowenia, Węgry i Czechy wykazują stosunkowo większe przekonanie, że rozmowy pokojowe powinny się odbyć jak najszybciej. W tych krajach dominuje kategoria pewnego „tak”. Na przeciwnym biegunie znajdują się kraje takie jak Estonia i Polska, gdzie widoczna jest znacznie większa liczba osób mających pewność, że rozmowy nie powinny się odbywać szybko. Ponadto wśród krajów, które wykazują mniejszą pewność co do szybkiego przystąpienia do rozmów (np. Łotwa i Litwa), jest zauważalny wyższy udział odpowiedzi niepewnych, zarówno „tak”, jak i „nie”. To może wskazywać na większe podziały wewnętrzne w tych społeczeństwach. W kontekście regionalnym można zauważyć, że kraje znajdujące się bliżej geograficznie Ukrainy i Rosji, takie jak Polska i państwa bałtyckie, są bardziej sceptyczne wobec szybkiego przystępowania do rozmów pokojowych w porównaniu z innymi krajami, które są geograficznie bardziej oddalone lub mniej bezpośrednio dotknięte konfliktem.

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Litwy

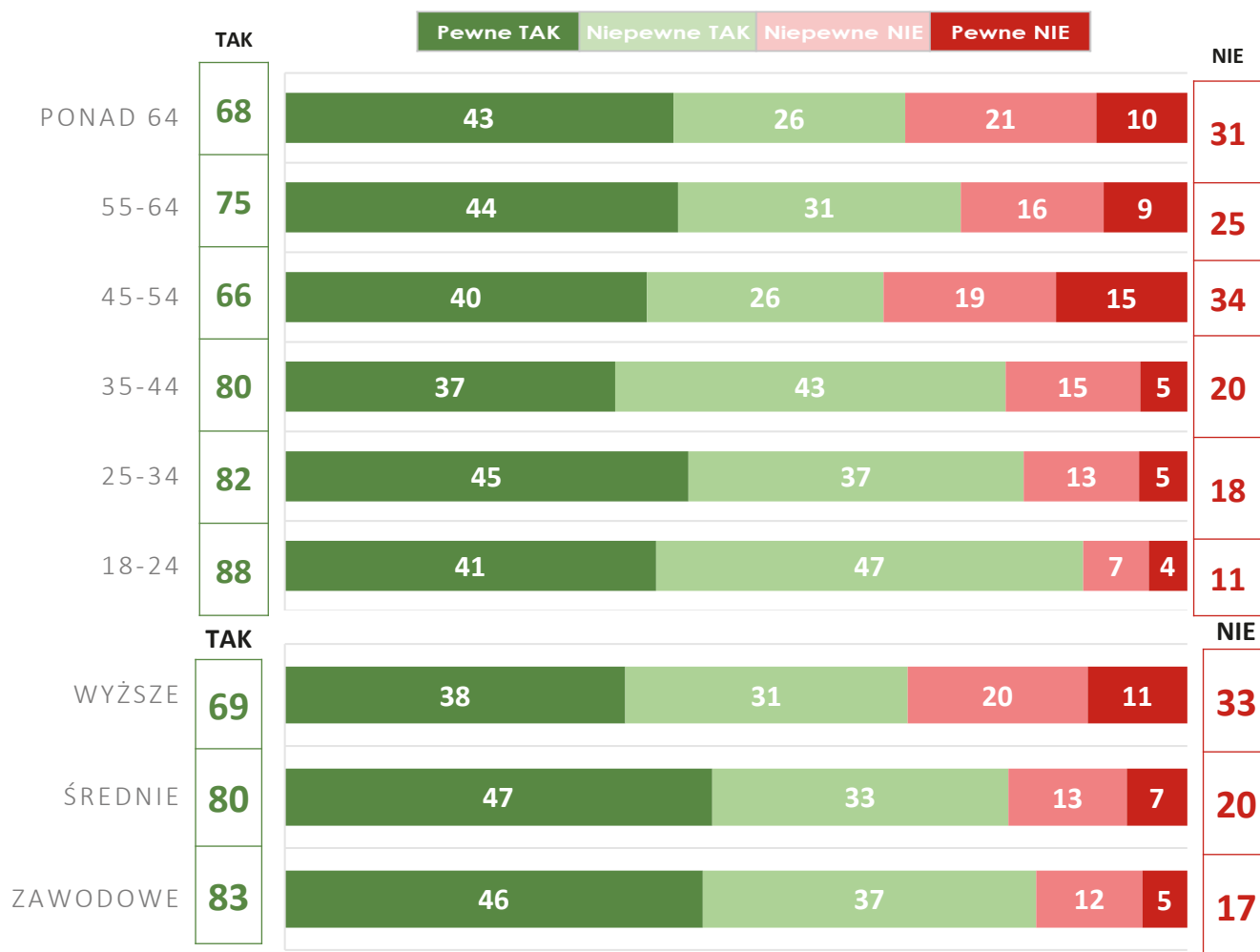
Ukraina i Rosja powinny jak najszybciej przystąpić do rozmów pokojowych

Analizując opinie obywateli Litwy, można zauważyć kilka trendów.

Młodsze grupy wiekowe, szczególnie te w przedziale od 18 do 24 lat, wykazują większe wahanie lub niepewność w swoich odpowiedziach. Jest to widoczne w większej równowadze między wszystkimi kategoriami odpowiedzi. W grupie wiekowej 25-34 lata obserwujemy wyższą skłonność do wyrażania przekonania, że rozmowy pokojowe powinny zostać podjęte jak najszybciej, co widać po dominacji kategorii pewnego „tak”.

Starsze grupy wiekowe, od 55 lat wzwyż, wydają się bardziej zdecydowane w swoich opiniach, zarówno w kierunku pewnego „tak”, jak i pewnego „nie”.

Wnioskując, różnice w odpowiedziach wskazują na generacyjne podziały w postrzeganiu potrzeby szybkiego rozpoczęcia rozmów pokojowych między Ukrainą a Rosją. Młodsze pokolenia mogą mieć bardziej zróżnicowane lub mniej zdecydowane opinie, podczas gdy starsze pokolenia wydają się bardziej zdecydowane w swoich poglądach. Można też zauważyć, że osoby z wyższym wykształceniem częściej niż pozostałe są sceptyczne wobec podjęcia rozmów.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

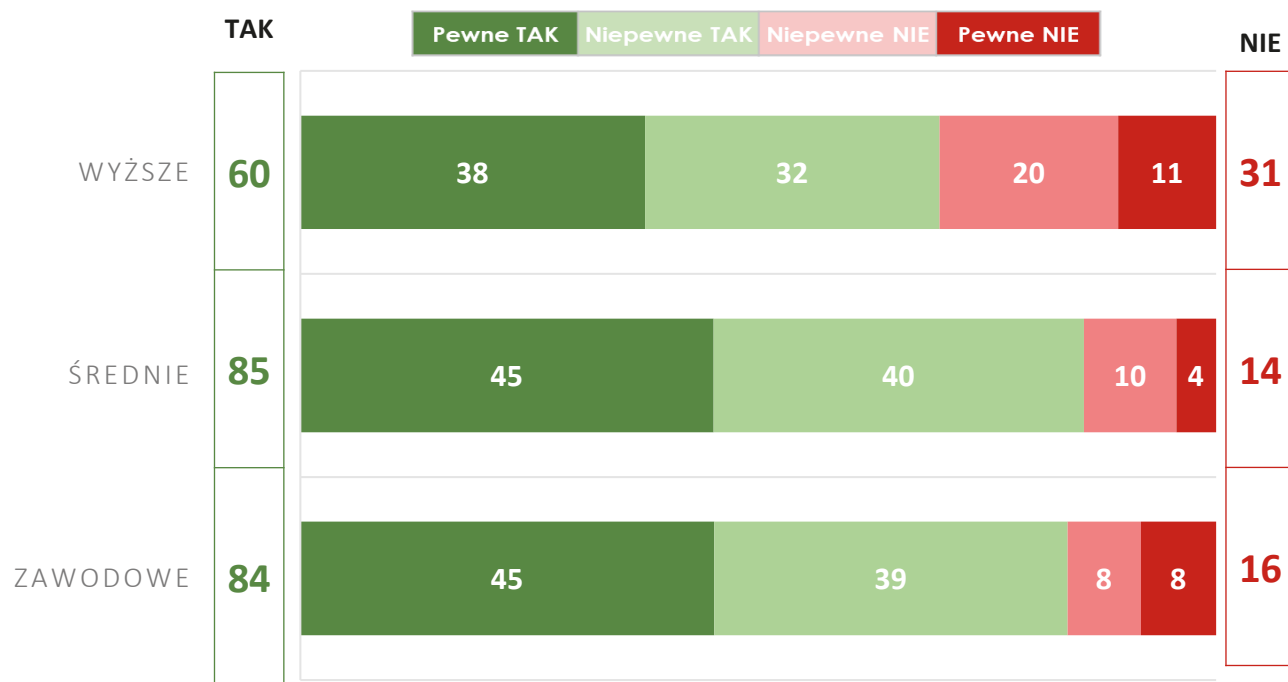
Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Łotwy

Ukraina i Rosja powinny jak najszybciej przystąpić do rozmów pokojowych

Analizując różnice opinii wśród obywateli Łotwy, można zauważyć, że osoby z wykształceniem wyższym wydają się bardziej podzielone w swoich ocenach, z większą tendencją do wyrażania niepewności w swoich odpowiedziach, zarówno w kierunku afirmacji, jak i negacji, i w porównaniu z innymi kategoriami są bardziej sceptyczne wobec rozmów pokojowych w aktualnej sytuacji.

W kategorii osób ze średnim i zawodowym wykształceniem można zaobserwować silniejszą tendencję do wyrażania pewności w kierunku pozytywnego nastawienia do rozmów pokojowych.

Ogólnie można zaobserwować, że wyższe wykształcenie może wiązać się z większym sceptycyzmem, podczas gdy osoby z wykształceniem średnim i zawodowym mogą wyrażać większy optymizm co do słuszności idei podjęcia rozmów pokojowych.

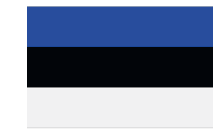
Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

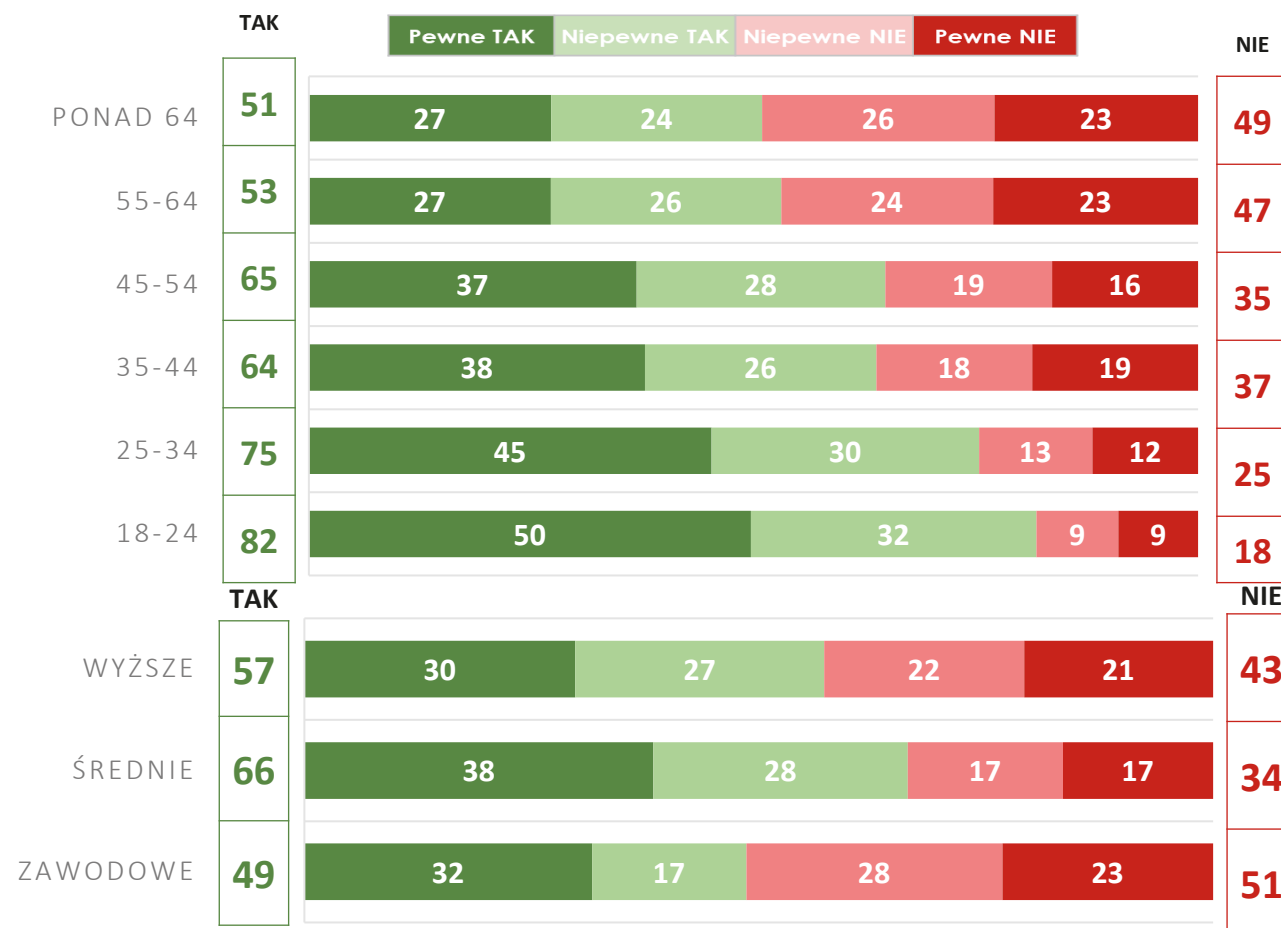
Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – zróżnicowanie opinii wśród obywateli Estonii

Ukraina i Rosja powinny jak najszybciej przystąpić do rozmów pokojowych

Z danych wynika, że młodszy Estończycy wykazują tendencję do bardziej zdecydowanego poparcia dla szybkiego przystąpienia do rozmów pokojowych. Ta tendencja zmniejsza się z wiekiem, a starsze grupy wiekowe są bardziej podzielone w swoich opiniach, z równomierniejszym rozkładem między różnymi kategoriami odpowiedzi.

Z wiekiem nieznacznie wzrasta też udział osób, które są pewne, że rozmowy nie powinny być przeprowadzane. W najstarszych grupach wiekowych występują bardziej zróżnicowane opinie.

Pod względem wykształcenia widoczna jest tendencja do większego optymizmu związanego z rozmowami pokojowymi wśród osób z wykształceniem średnim.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

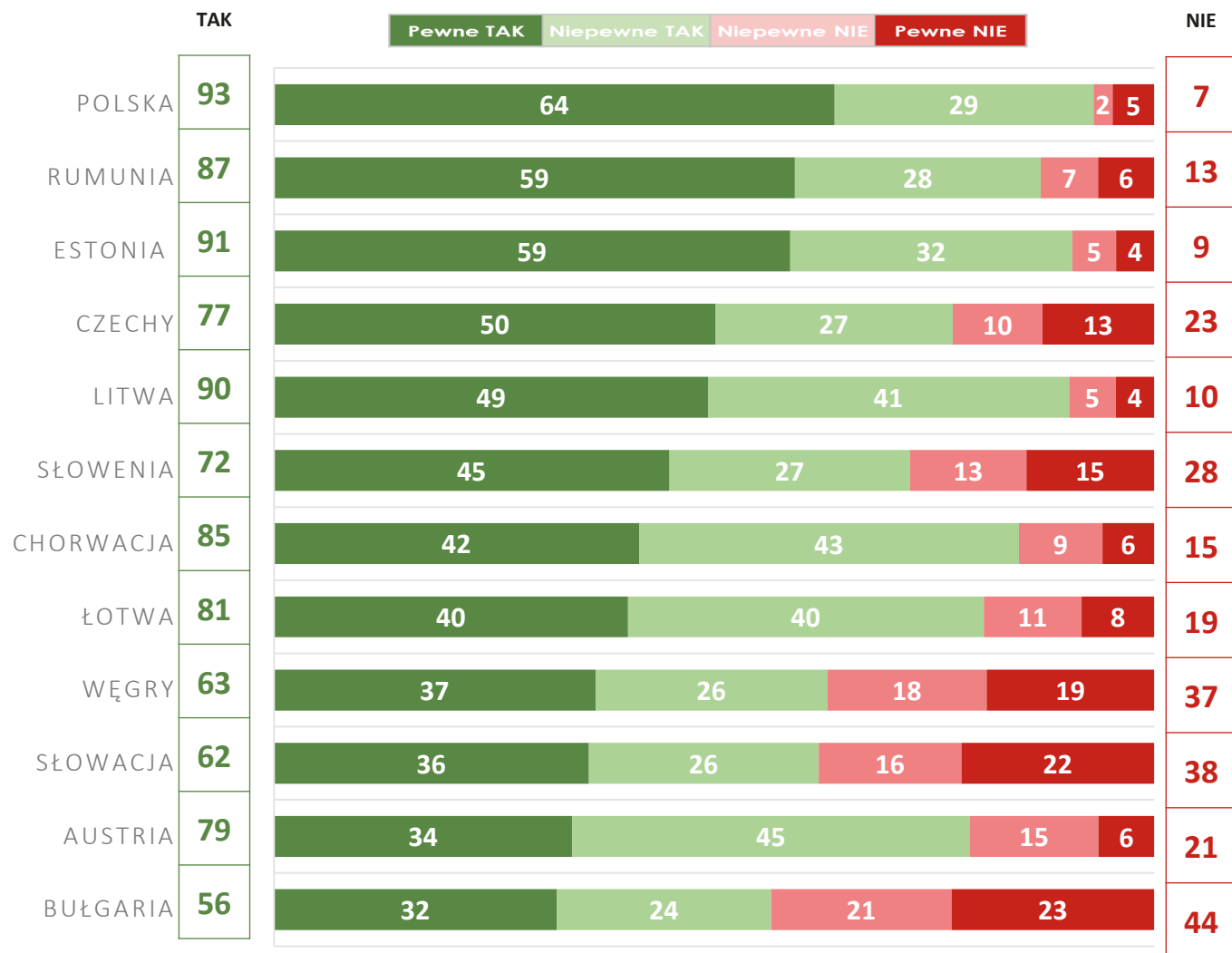
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – opinie obywateli dwunastu państw Trójmorza

Po zakończeniu wojny Rosja powinna wypłacić Ukrainie wysokie odszkodowanie

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

Ogólnie dane wskazują na istnienie wyraźnych różnic w państwach Trójmorza odnośnie do odszkodowania, które Rosja miałaby wypłacić Ukrainie.

Na wykresie widać, że mieszkańcy Polski najbardziej zdecydowanie opowiadają się za wypłaceniem przez Rosję odszkodowania Ukrainie, z największym udziałem odpowiedzi pewnego „tak”. Rumunia i Estonia również wykazują mocne poparcie dla tej idei.

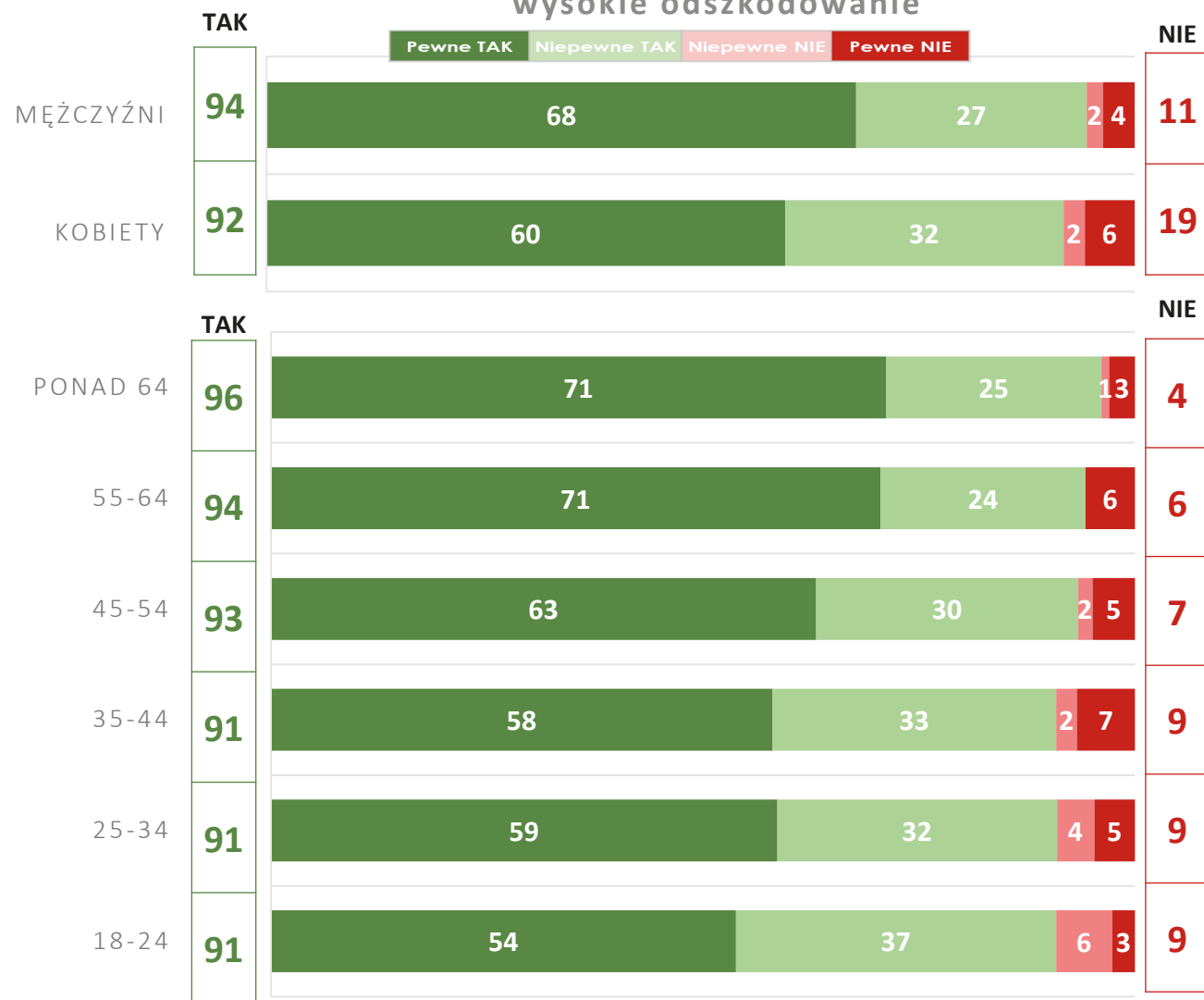
Z drugiej strony, mieszkańcy Słowenii, Słowacji i Bułgarii wydają się najmniej przekonani do konieczności wypłacenia odszkodowania, co widać po największym udziale odpowiedzi pewnego „nie” oraz znaczącym udziale odpowiedzi niepewnego „nie”.

Kraje takie jak Czechy, Słowenia, Węgry, Słowacja i Bułgaria wykazują najbardziej zrównoważony podział opinii i wewnętrzne zróżnicowanie.

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Polski

Po zakończeniu wojny Rosja powinna wypłacić Ukrainie wysokie odszkodowanie

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepełne „TAK / Niepełne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

Wśród obywateli Polski silniej przekonani o potrzebie wypłacenia Ukrainie odszkodowań są mężczyźni. Pod względem wieku można zauważyć, że starsze osoby wykazują silniejsze przekonanie, że Rosja powinna wypłacić odszkodowanie.

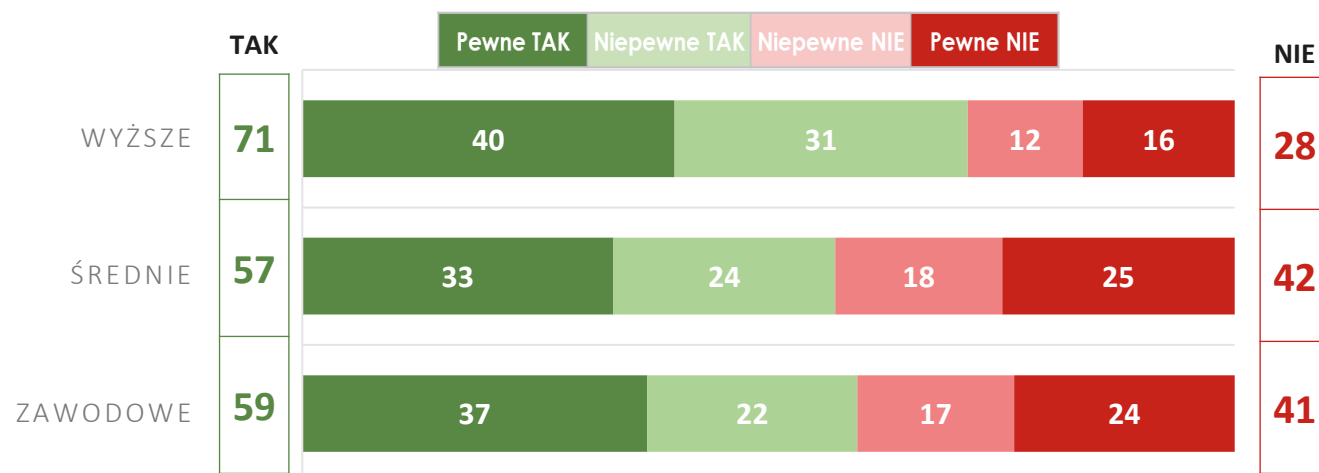
Z kolei w grupach młodszych, choć nadal dominuje przekonanie o konieczności wypłaty odszkodowania, zauważalna jest większa niepewność i większy odsetek osób, które albo nie są pewne swojej odpowiedzi, albo nie zgadzają się z twierdzeniem.

W najmłodszej grupie wiekowej jest też największy odsetek osób niepewnych. Podsumowując, można zauważyć, że choć w każdej grupie wiekowej większość wyraża poparcie dla wypłacenia odszkodowania przez Rosję, starsze grupy wiekowe robią to z większą pewnością niż młodsze, które też prezentują nieco bardziej zróżnicowane opinie.

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Słowacji

Po zakończeniu wojny Rosja powinna wypłacić Ukrainie wysokie odszkodowanie

Wśród Słowaków osoby z wykształceniem wyższym mają tendencję do wyrażania większego poparcia dla wypłaty odszkodowania, ale także znaczny jest odsetek osób, które się z tym nie zgadzają.

W grupie osób ze średnim wykształceniem można zauważyć większy sprzeciw w stosunku do wypłaty odszkodowania w porównaniu do grupy z wykształceniem wyższym, podobnie jak wśród osób z wykształceniem zawodowym. Podsumowując, dane ukazują, że choć we wszystkich grupach wykształcenia można zaobserwować przeważające poparcie dla idei wypłaty odszkodowania przez Rosję, to jednak istnieją różnice w stopniu tego poparcia, niepewności i sprzeciwu, a wszystkie kategorie wykształcenia są wewnętrznie zróżnicowane.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

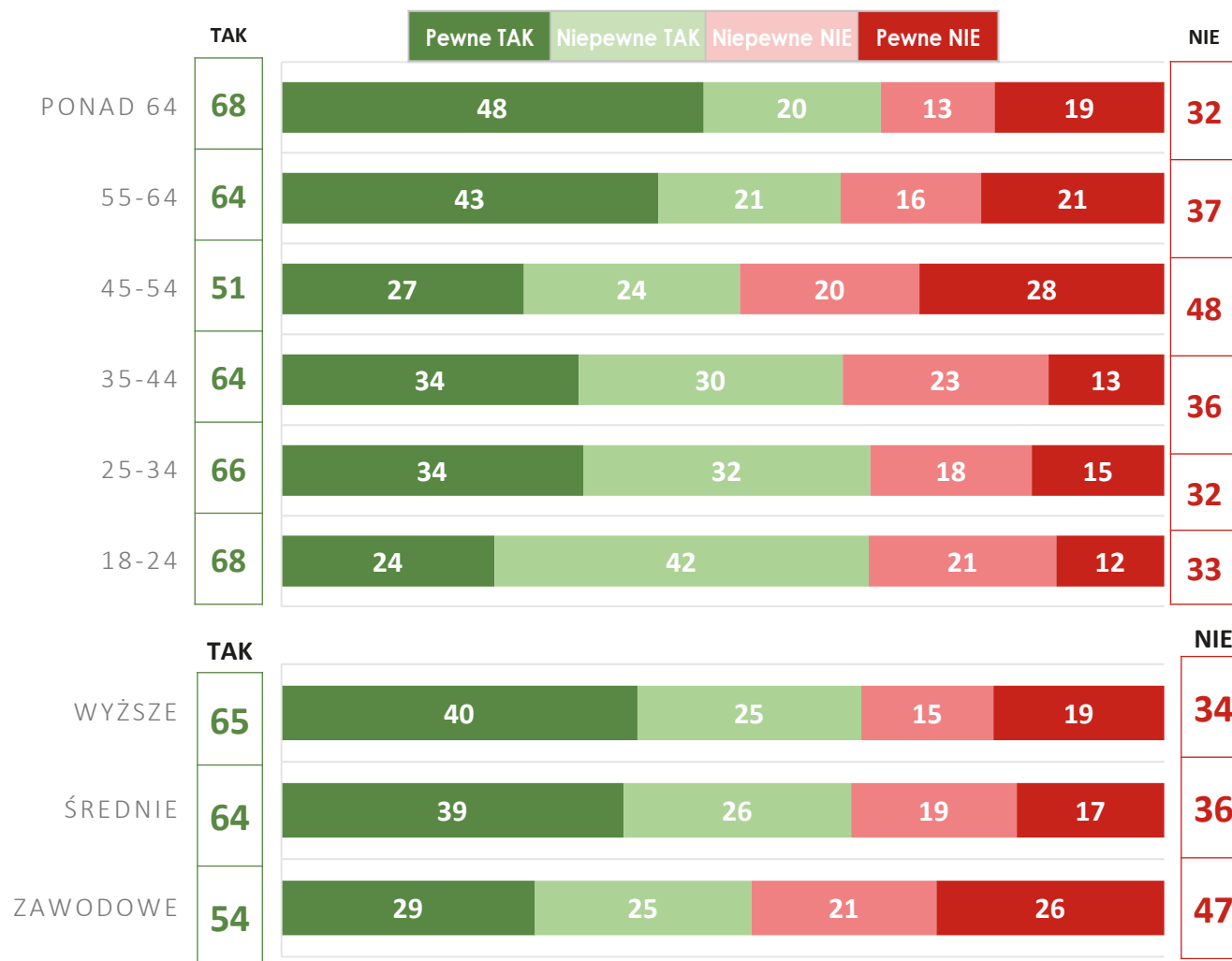
Niepełne „TAK / Niepełne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Węgier

Po zakończeniu wojny Rosja powinna wypłacić Ukrainie wysokie odszkodowanie

Wśród Węgrów można zauważyć, że poparcie dla wypłaty odszkodowania przez Rosję spada w młodszych grupach wiekowych i jednocześnie wzrasta niepewność co do deklarowanego stanowiska. Najstarsze grupy wiekowe wydają się bardziej zdecydowane w swoich poglądach, zarówno pozytywnych, jak i negatywnych, w kwestii odszkodowania. Młodsze grupy, choć w większości wykazują przeważający poziom wsparcia tej idei, są bardziej niepewne i mniej zdecydowane w swoich opiniach. Najbardziej zróżnicowane pod względem poglądów są osoby w wieku 45-54 lata, gdzie udział osób będących na „tak” jest niemal równy z udziałem osób na „nie”. Poparcie rośnie również wraz z wykształceniem. Najbardziej sceptyczne i zróżnicowane są kategorie osób z wykształceniem zawodowym.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odszetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

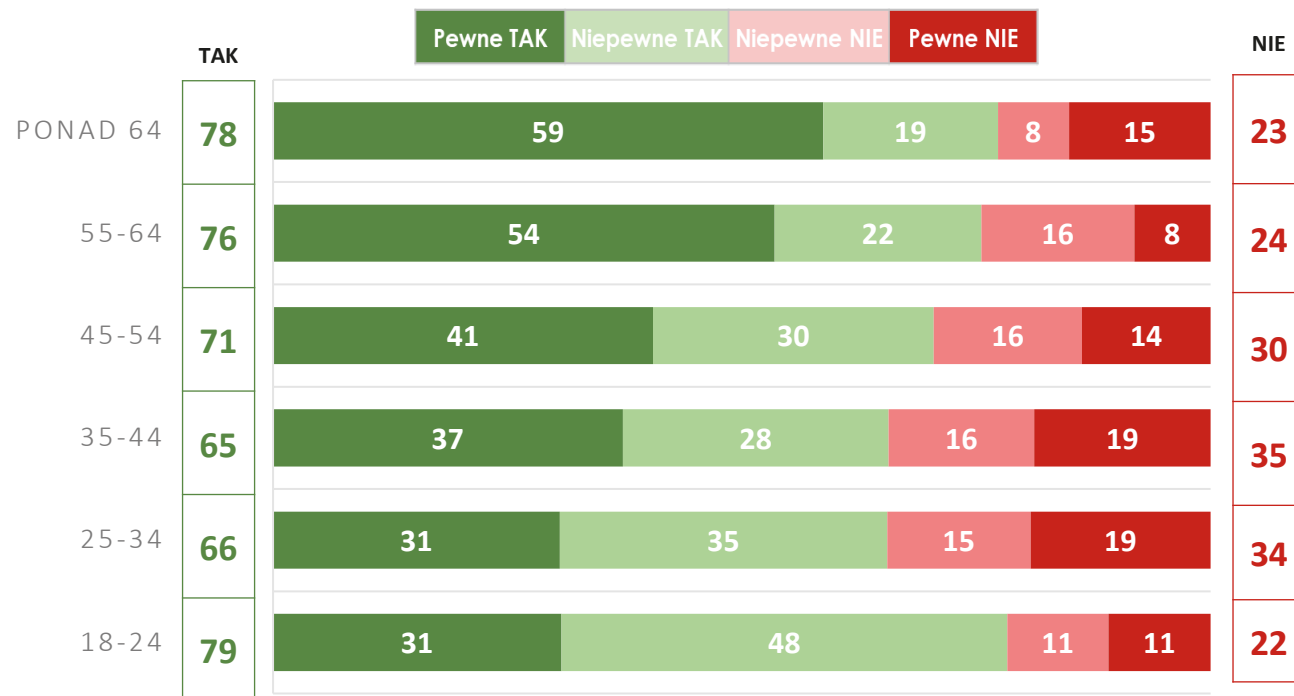
Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odszetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Słowenii

Po zakończeniu wojny Rosja powinna wypłacić Ukrainie wysokie odszkodowanie

Wśród obywateli Słowenii widać stopniowy wzrost wraz z wiekiem zdecydowanego poparcia dla wypłaty odszkodowania. Osoby w przedziale wiekowym między 25 a 44 rokiem życia są najbardziej sceptyczne i wewnętrznie podzielone. Najstarsze grupy wydają się bardziej przekonane do idei wypłaty odszkodowania, podczas gdy najmłodsze grupy są bardziej niezdecydowane i mniej skłonne do popierania takiego działania. Podsumowując, wraz z wiekiem rośnie zarówno poparcie dla idei odszkodowań, jak i pewność tego przekonania.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

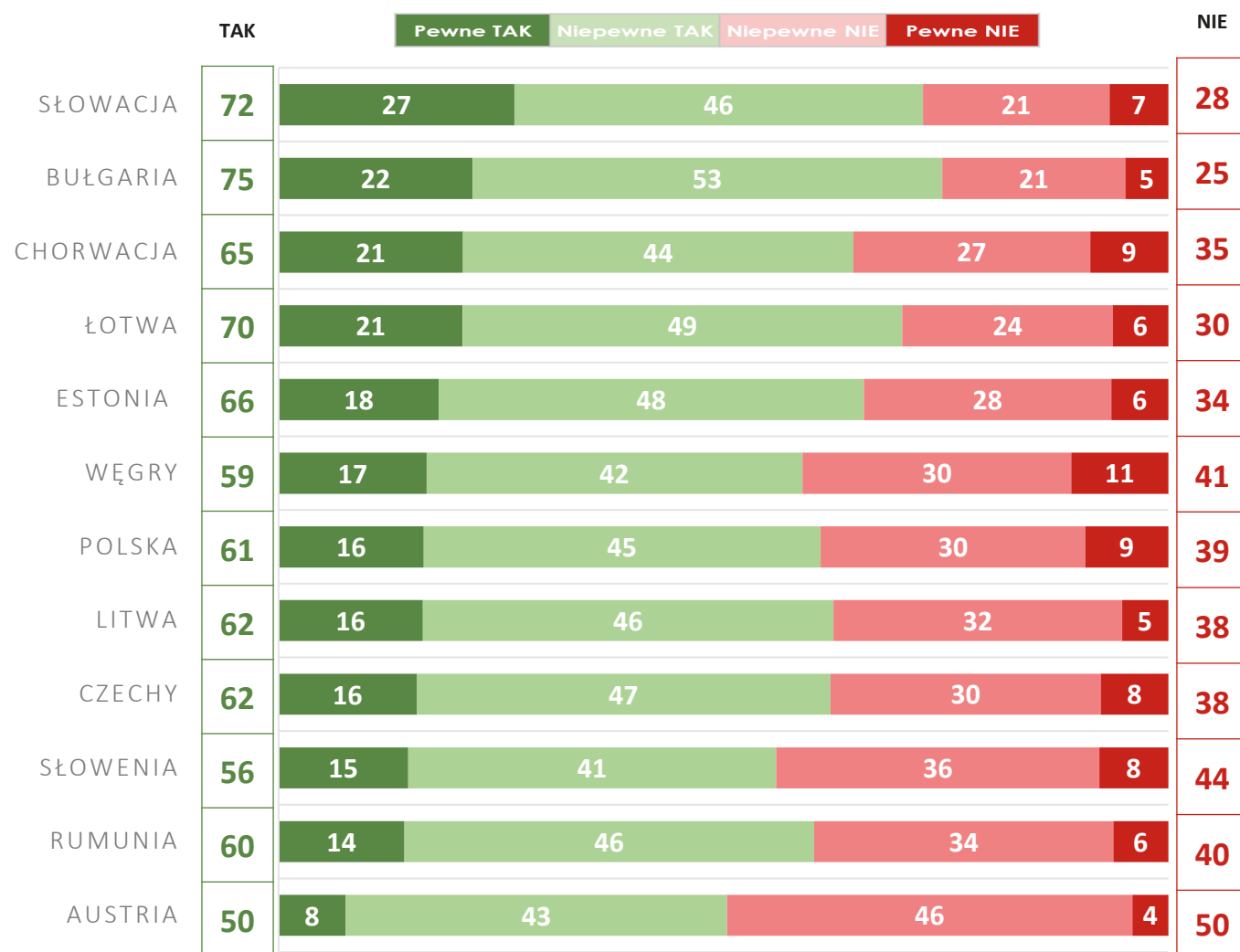
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – opinie obywateli dwunastu państw Trójmorza

Wojna w Ukrainie jest korzystna dla USA i Europy Zachodniej, bo osłabia Rosję

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

Ogólnie społeczeństwa państw Trójmorza są istotnie podzielone w ocenie korzyści, jakie mogą wynikać z wojny w Ukrainie dla Europy i USA. Austria ma wyraźnie niższy odsetek osób pewnych, że wojna w Ukrainie jest korzystna, z największą liczbą osób niepewnych co do przekonania o braku korzyści.

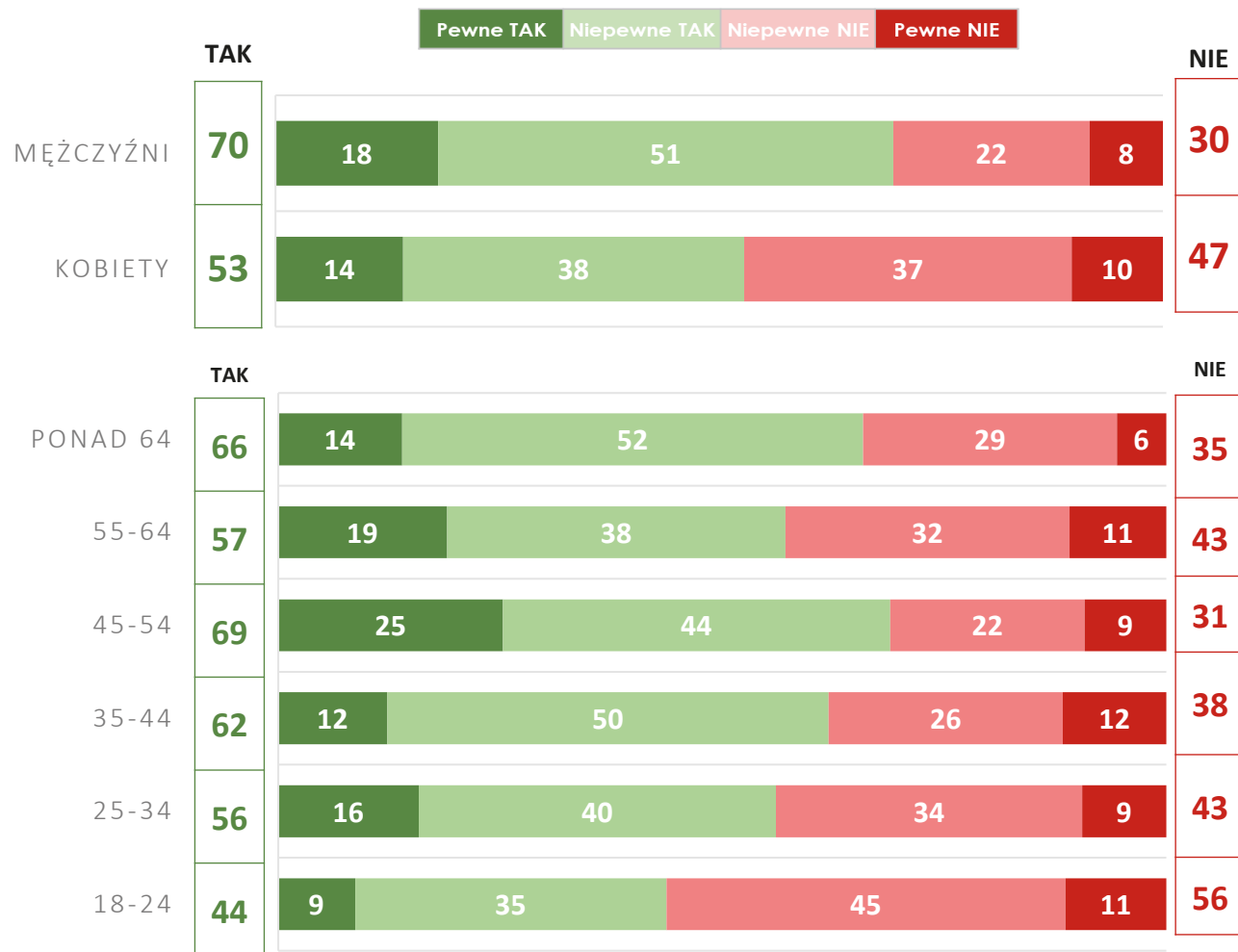
Kraje takie jak Słowacja, Bułgaria Chorwacja mają stosunkowo wysoki odsetek osób przekonanych o korzyściach wynikających z wojny.

W większości krajów niepewność dotycząca korzyści jest bardzo wysoka, co sugeruje, że wiele osób ma mieszane uczucia lub brak jasnego przekonania w tym zakresie. Krajami, w których więcej osób wyraża pewność, że wojna nie jest korzystna, są Węgry, Polska i Chorwacja. Jednak nawet w tych krajach niepewność pozostaje znacząca.

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Polski

Wojna w Ukrainie jest korzystna dla USA i Europy Zachodniej, bo osłabia Rosję

Wśród Polaków za różnicowanie opinii w pewnym stopniu odpowiada wiek i płeć respondentów. Mężczyźni częściej zgadzają się z postawioną tezą.

Najmłodsza grupa wiekowa (18-24) wydaje się najbardziej przekonana, że wojna nie jest korzystna, jednak w zdecydowanej większości takie opinie charakteryzuje niepewność.

W grupie wiekowej 45-54 lata można zauważyć względnie większą liczbę osób przekonanych o korzyściach płynących z wojny w porównaniu z innymi grupami wiekowymi.

Analiza pokazuje, że percepcja korzyści wynikających z wojny w Ukrainie różni się w zależności od wieku respondentów, z tendencją do większego sceptycyzmu wśród młodszych generacji.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

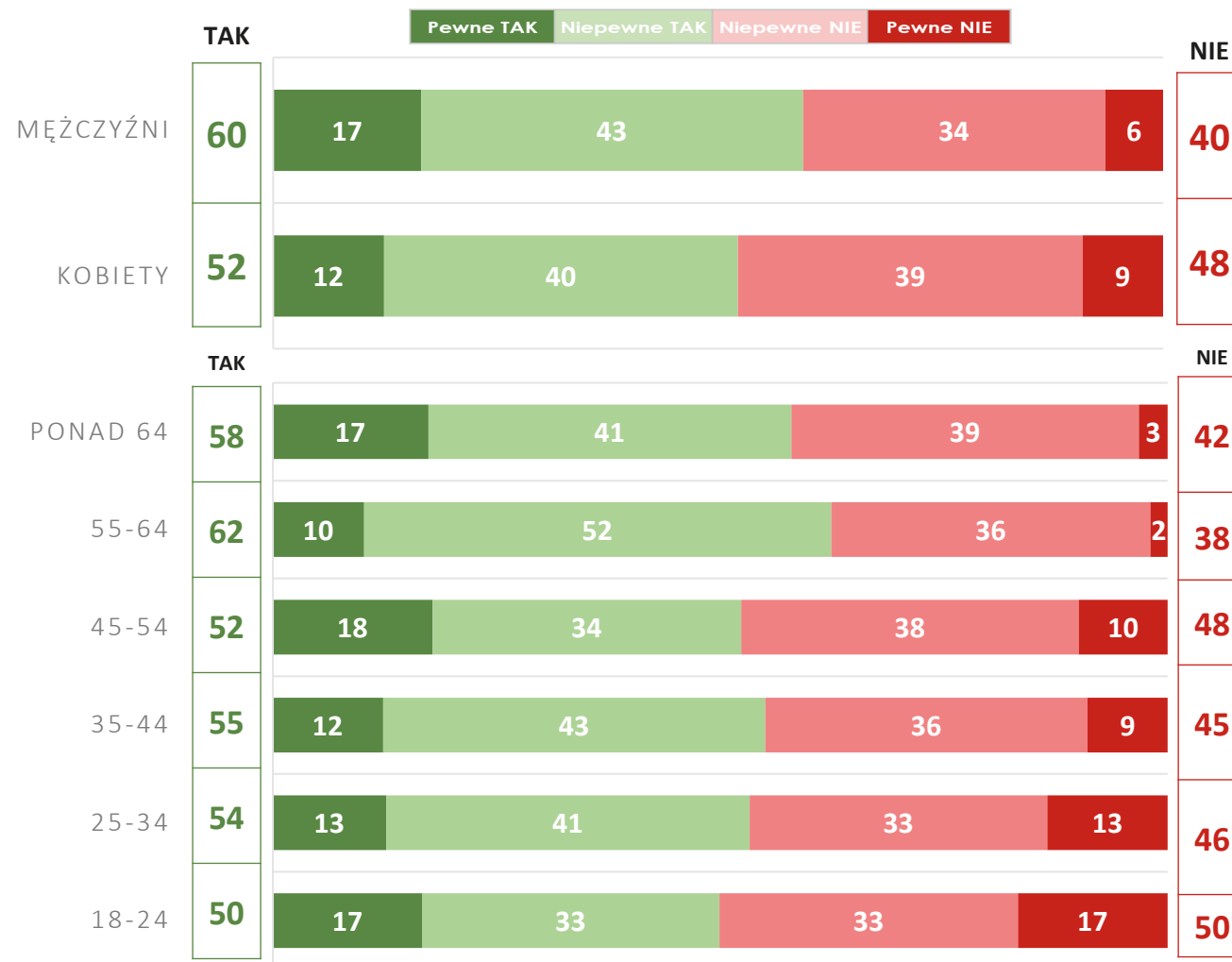
Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Słowenii

Wojna w Ukrainie jest korzystna dla USA i Europy Zachodniej, bo osłabia Rosję

Płeć i wiek nieznacznie wpływają na opinie obywateli Słowenii na temat korzyści z wojny w Ukrainie dla Europy i USA. Częściej są o tym przekonani mężczyźni, natomiast ze względu na wiek można zauważyć, że wśród najmłodszych obywateli (18-24 lata) stosunkowo wysoka jest liczba osób pewnych, że wojna nie jest korzystna, jednak jest ona porównywalna z liczbą osób pewnych, że wojna jest korzystna. W tej grupie wiekowej jest również największa równomierność w rozkładzie odpowiedzi, co pokazuje różnicowanie opinii wśród osób młodych.

W grupie najstarszych (powyżej 64 lat) dominuje niepewność, jednak liczba osób, które są pewne, że wojna nie jest korzystna, jest znacznie mniejsza niż w najmłodszych grupach wiekowych.

W żadnej z grup wiekowych nie ma zdecydowanej większości pewnych odpowiedzi. W każdej obserwuje się natomiast znaczącą niepewność, co świadczy o złożoności tematu i różnorodności opinii w społeczeństwie, jednak najstarsze roczniki znacznie rzadziej są pewne, że korzyści z wojny nie ma.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

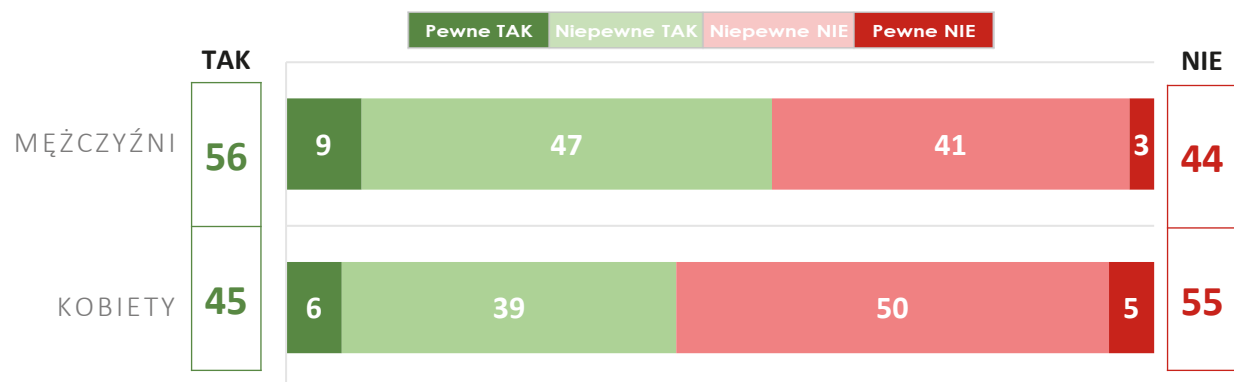
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Austrii

Wojna w Ukrainie jest korzystna dla USA i Europy Zachodniej, bo osłabia Rosję

Opinie wśród obywateli Austrii na temat korzyści wynikających z osłabienia Rosji wskutek wojny są bardzo podzielone i tylko w nieznacznym stopniu można objaśnić je w oparciu o zmienne uwzględnione w badaniu. Jedynie płeć istotnie modyfikuje opinie respondentów, jednak różnice nie są pod tym względem duże, ponieważ generalnie deklarowane postawy charakteryzują się w większości niepewnością. Ogółem ponad połowa mężczyzn dostrzega, że wojna pod tym względem może być korzystna dla Europy i USA, natomiast wśród kobiet proporcje odpowiedzi są odwrotne, z ponad połową opinii przeciwnych.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

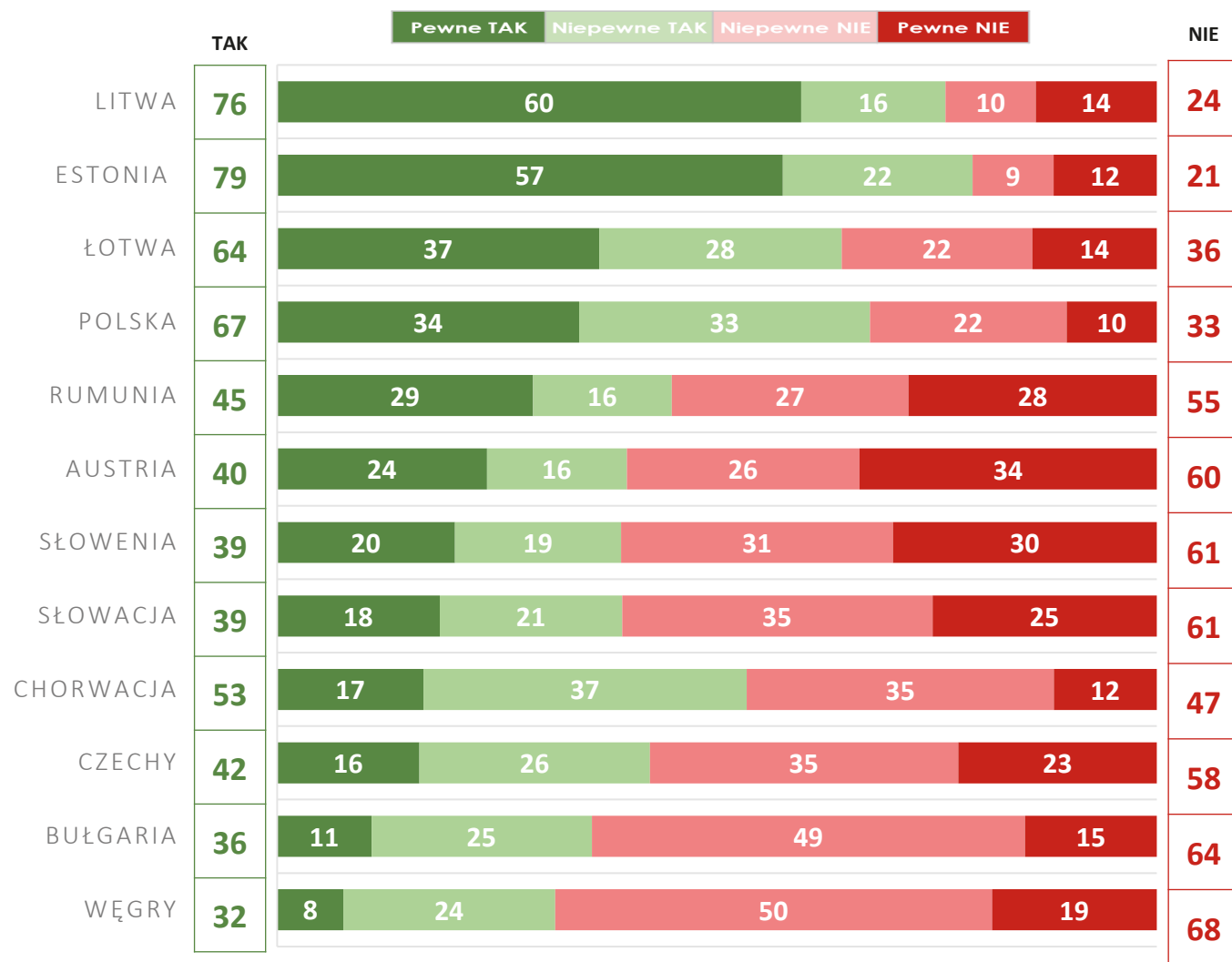
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – opinie obywateli dwunastu państw Trójmorza

Ukraińcy walczą dziś za całą Europę

Pewne „TAK” / Pewne „NIE”

Odszetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK” / Niepewne „NIE”

Odszetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

W niektórych krajach bałtyckich widoczna jest bardzo silna opinia potwierdzająca, że Ukraińcy walczą za całą Europę, z dominującą liczbą odpowiedzi pozytywnych.

W krajach takich jak Polska, Łotwa i Estonia również przeważa przekonanie, że walka Ukrainy ma znaczenie dla całej Europy, jednak zauważalna jest także znacząca niepewność.

W krajach Europy Środkowej i Południowej, takich jak Austria, Słowenia i Słowacja, opinie są bardziej podzielone, z widocznym zrównoważeniem pomiędzy odpowiedziami pozytywnymi i negatywnymi.

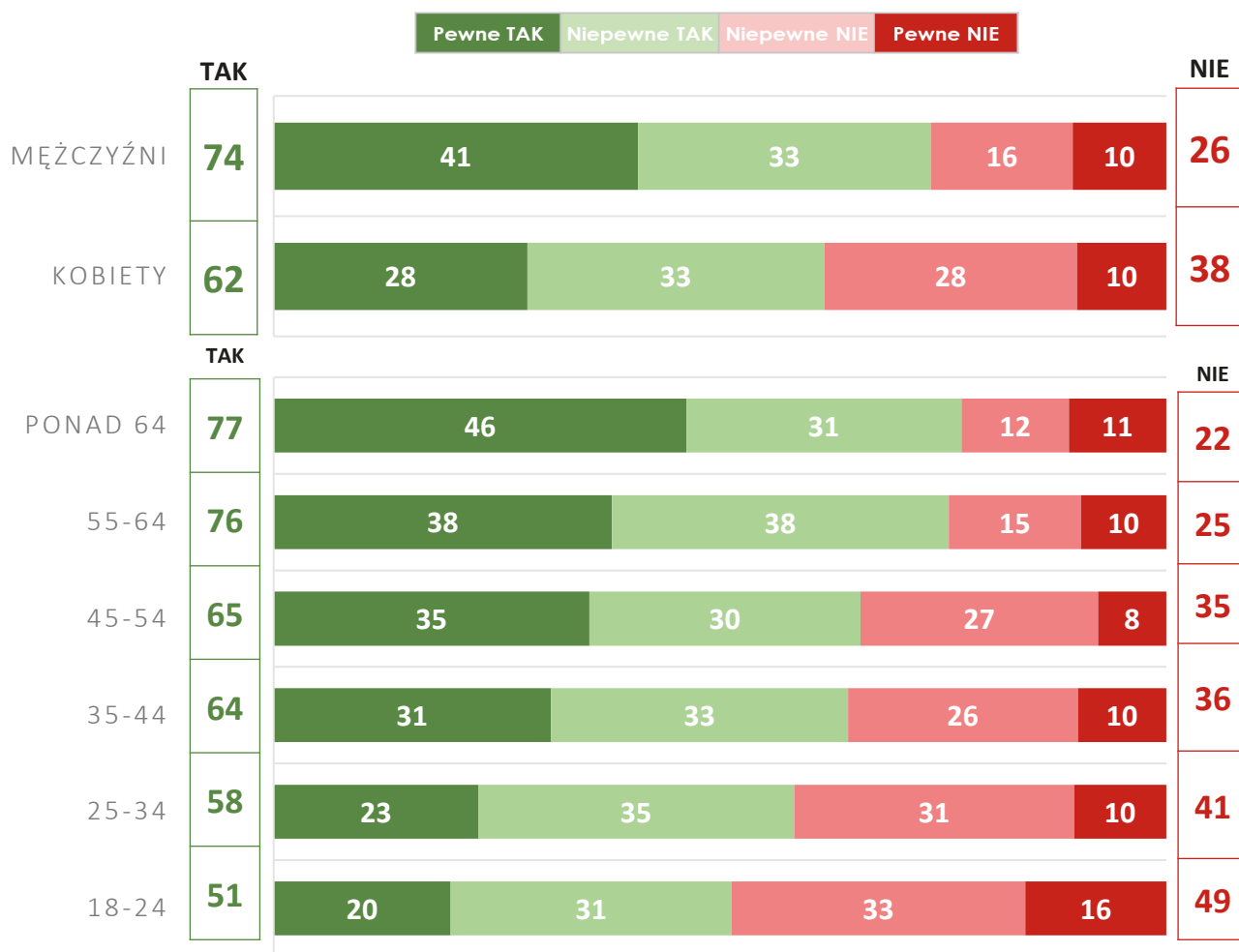
W państwach takich jak Czechy, Bułgaria i Węgry opinie są bardziej sceptyczne, z większą liczbą odpowiedzi wskazujących, że Ukraińcy nie walczą za całą Europę, lub z dominującą niepewnością co do tej kwestii.

Ogólnie rzecz biorąc, różnice pomiędzy krajami świadczą o zróżnicowaniu percepcji roli Ukrainy w kontekście europejskim, z tendencją do bardziej afirmatywnych odpowiedzi w krajach bałtyckich i większym sceptycyzmem w niektórych krajach Europy Środkowej i Wschodniej.

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Polski

Ukraińcy walczą dziś za całą Europę

Ogólnie postrzeganie walki Ukraińców przez Polaków jest dość zróżnicowane, na co wpływają takie czynniki, jak wiek i płeć respondentów. Mężczyźni znacznie częściej uważają i są o tym silnie przekonani, że Ukraina walczy za całą Europę.

Przekonanie takie najpowszechniejsze jest w grupie najstarszych respondentów i widoczna jest wyraźna pozytywna korelacja między wiekiem a podzielaniem takiej opinii.

W najmłodszych grupach wiekowych widać największe zróżnicowanie opinii na ten temat oraz niższy stopień pewności przekonań w porównaniu z osobami najstarszymi (55+).

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

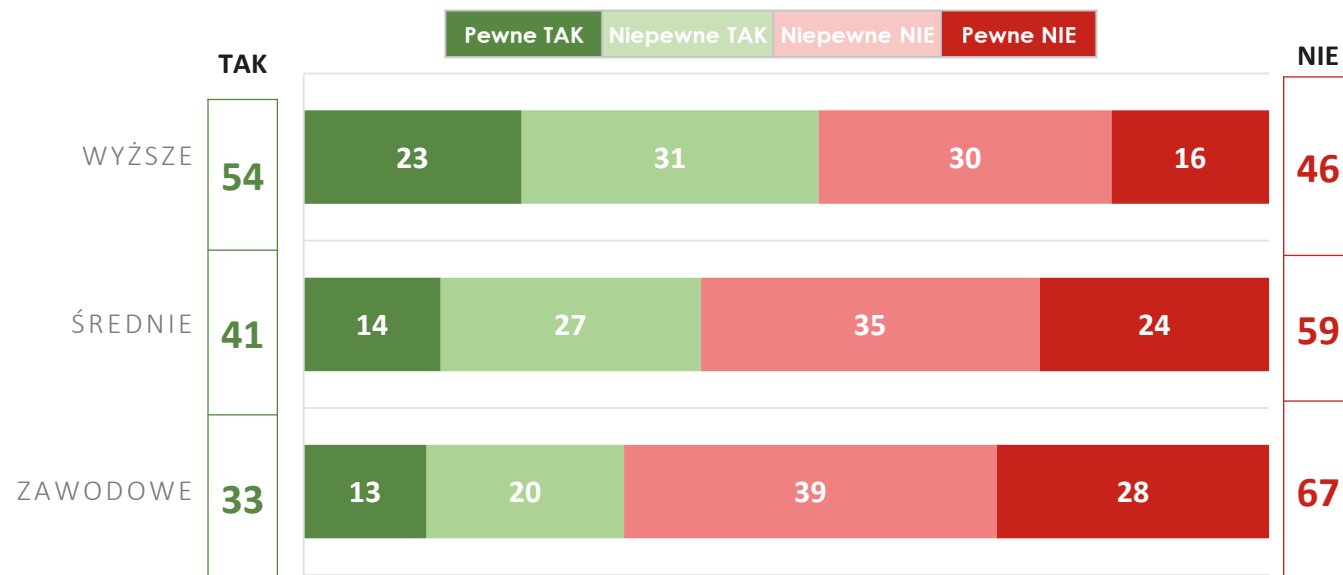
Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Czech

Ukraińcy walczą dziś za całą Europę

Wśród obywateli Czech za różnicowanie opinii dotyczącej znaczenia walki Ukraińców dla całej Europy wyraźnie odpowiada poziom wykształcenia. Ponad połowa osób z wyższym wykształceniem podziela przekonanie, że Ukraina walczy za całą Europę, jednak widać, że niemal tyle samo osób jest przeciwnego zdania. Im niższy poziom wykształcenia, tym proporcje odpowiedzi zmieniają się na bardziej sceptyczne.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

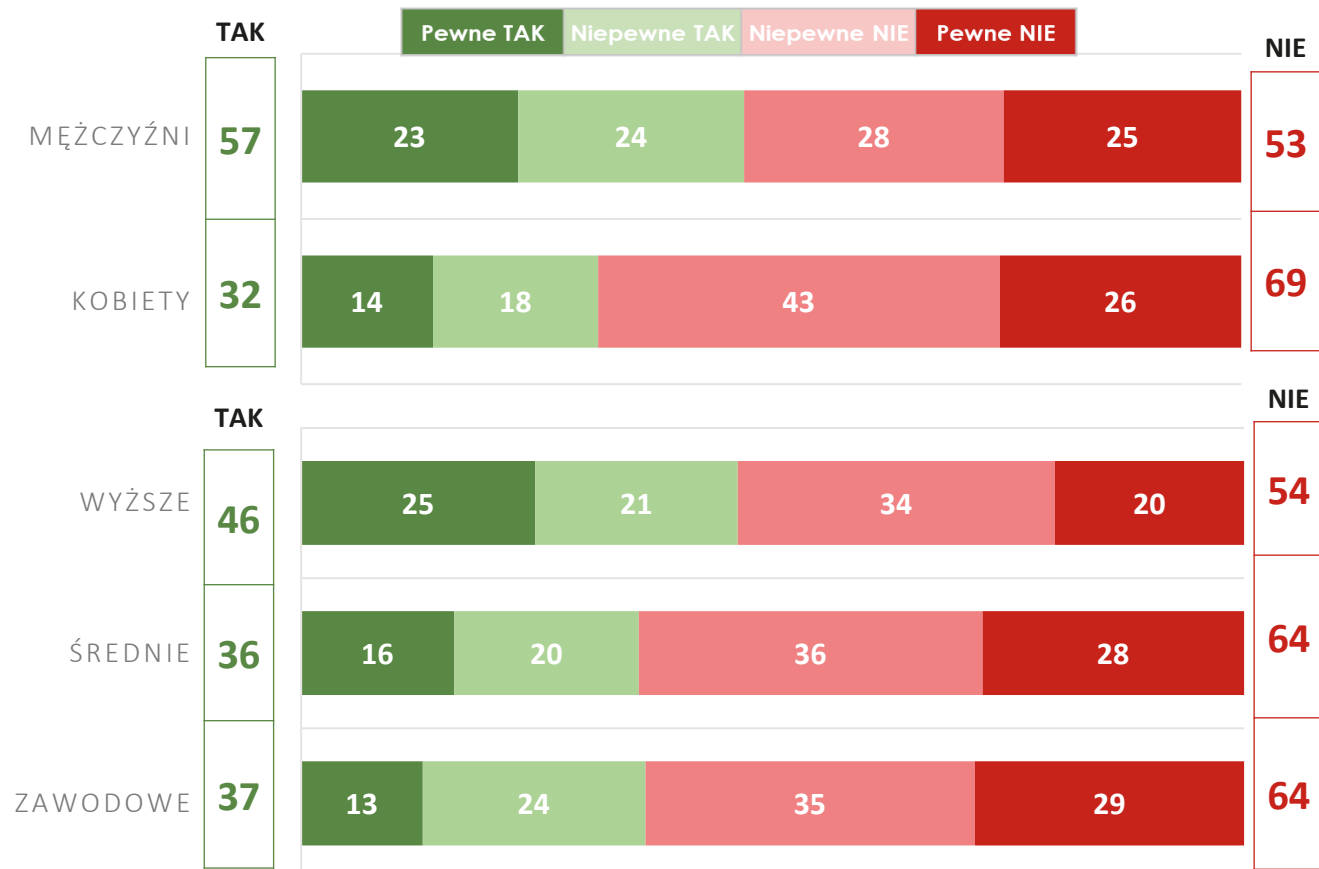
Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Słowacji

Ukraińcy walczą dziś za całą Europę

Wśród Słowaków przekonania na temat tego, czy Ukraińcy walczą za całą Europę, są zróżnicowane, jednak widoczny jest istotny wpływ takich czynników, jak płeć i wykształcenie respondentów na przyjmowaną postawę. Dużo częściej mężczyźni podzielają pogląd, że walka Ukrainy dotyczy całej Europy, a przekonanie staje się tym powszechniejsze i bardziej ugruntowane, im wyższy jest poziom wykształcenia obywateli. Wśród osób z wykształceniem średnim i zawodowym niemal co trzecia nie zgadza się z taką opinią.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

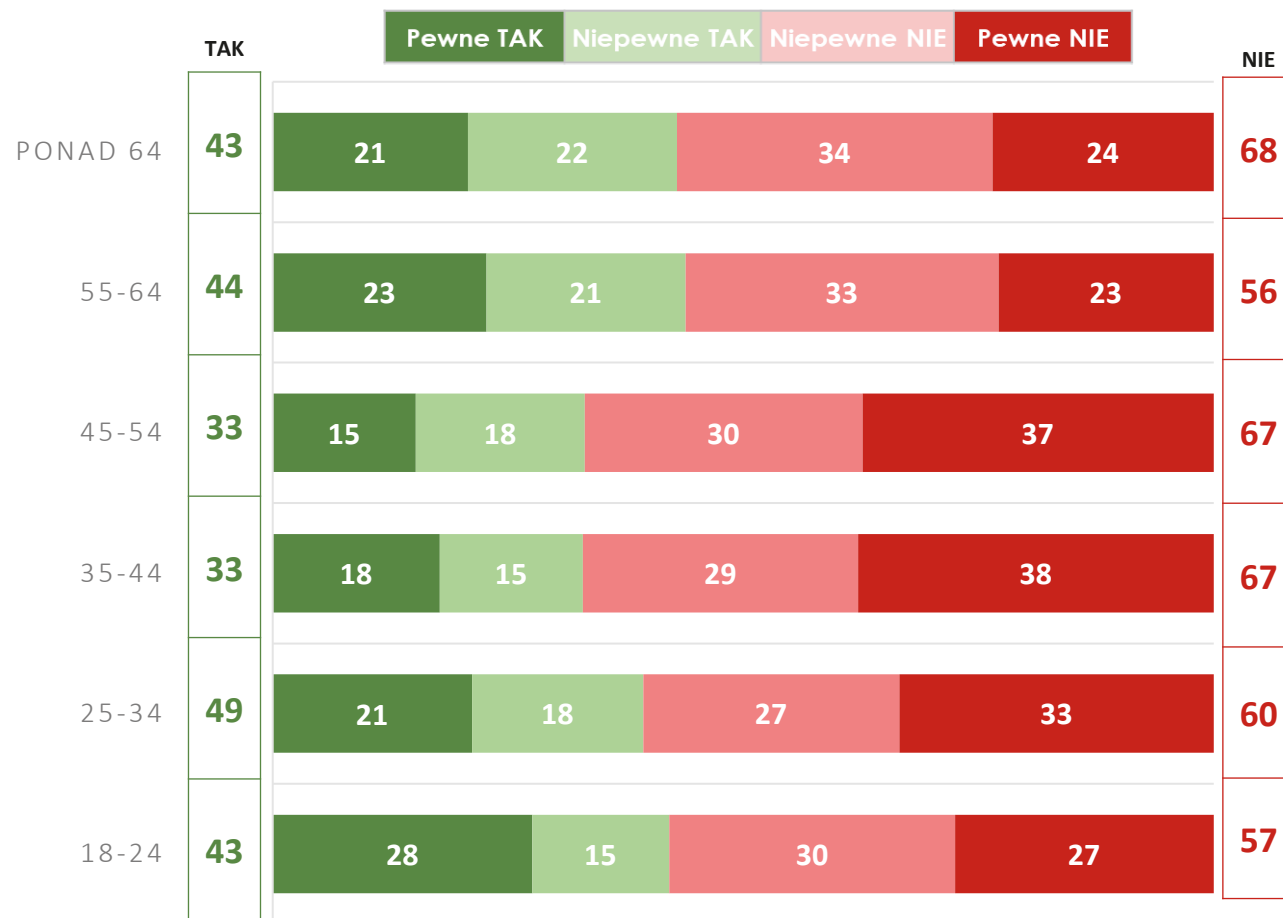
Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Słowenii

Ukraińcy walczą dziś za całą Europę

Wśród obywateli Słowenii widoczny jest międzygeneracyjny podział przekonań dotyczących tego, czy Ukraina walczy obecnie w imieniu całej Europy.

W grupie osób nieprzekraczających 54 roku życia można zauważyć, że wraz z wiekiem poziom pewności, że tak należy postrzegać obecną sytuację w Ukrainie, stopniowo maleje. Natomiast osoby w wieku powyżej 54 lat są podzielone pod względem przekonań niemal na dwie równe części, z nieznaczną przewagą stanowiska negatywnego, jednak charakteryzującego się dość dużym poziomem niepewności. Odsetek osób pewnie zgadzających się ze wskazaną opinią jest bardzo zbliżony do odsetka osób pewnie zaprzeczających.

Podobny rozkład odpowiedzi występuje także wśród najmłodszych respondentów.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

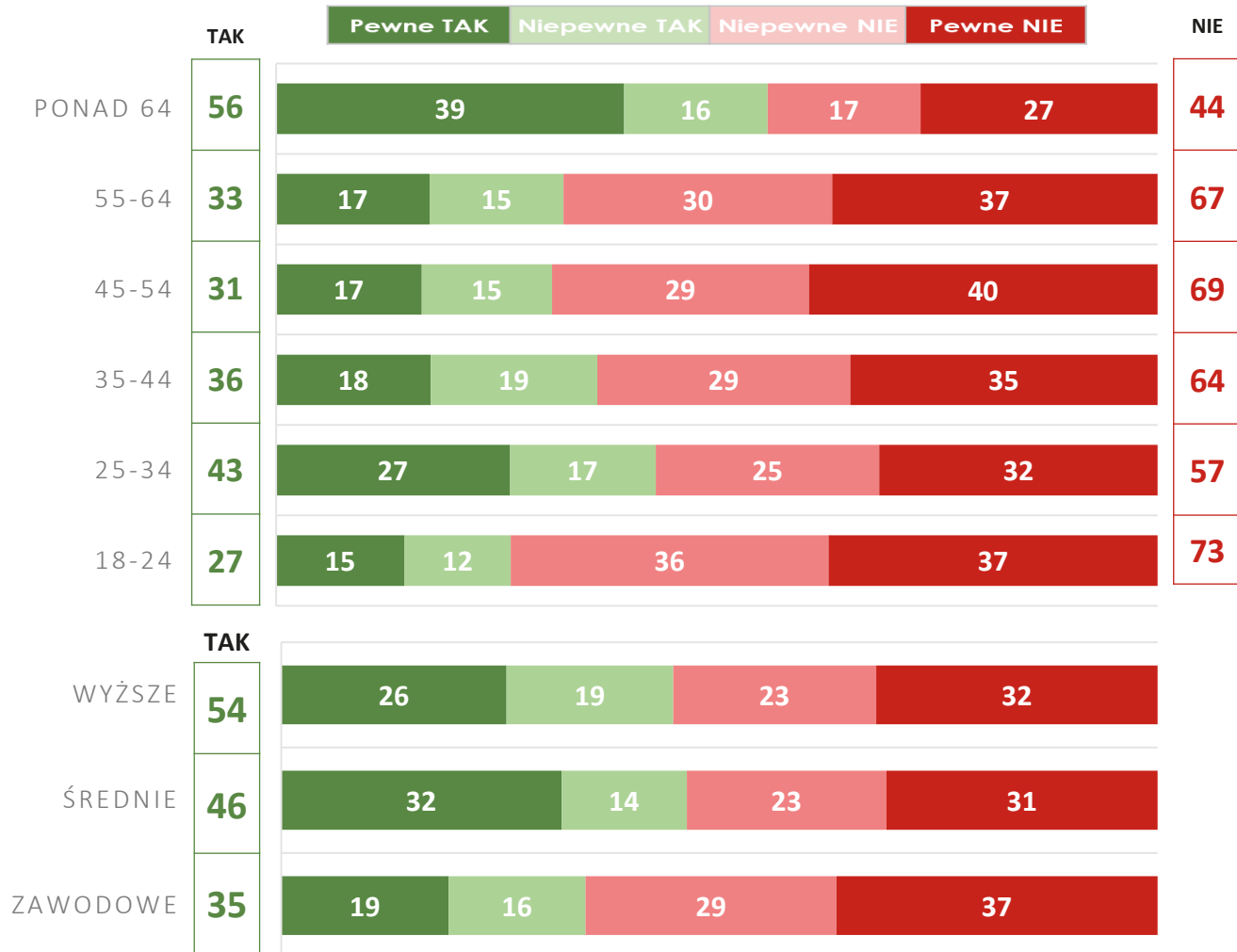
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Austrii

Ukraińcy walczą dziś za całą Europę

W społeczeństwie austriackim istnieje różnicowanie opinii dotyczących roli Ukrainy w aktualnym konflikcie. Najstarsze pokolenie jest bardziej przekonane o znaczeniu walki Ukrainy dla całej Europy, podczas gdy młodsze pokolenia i osoby w średnim wieku są bardziej podzielone i wyrażają zarówno poparcie, jak i sceptycyzm. Ta druga opinia znacznie przeważa, zwłaszcza w odniesieniu do silnie ugruntowanych odpowiedzi sprzeciwiających się takiemu postrzeganiu walki Ukrainy.

Ze względu na wykształcenie również występują pewne różnice. Najczęściej wojnę w Ukrainie w kontekście całej Europy postrzegają osoby z wykształceniem średnim, natomiast najmniej takich opinii wyrażają osoby o wykształceniu zawodowym. W przypadku osób z wyższym wykształceniem nieznacznie przeważają opinie na temat braku związku walki Ukraińców z interesem i bezpieczeństwem całej Europy.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

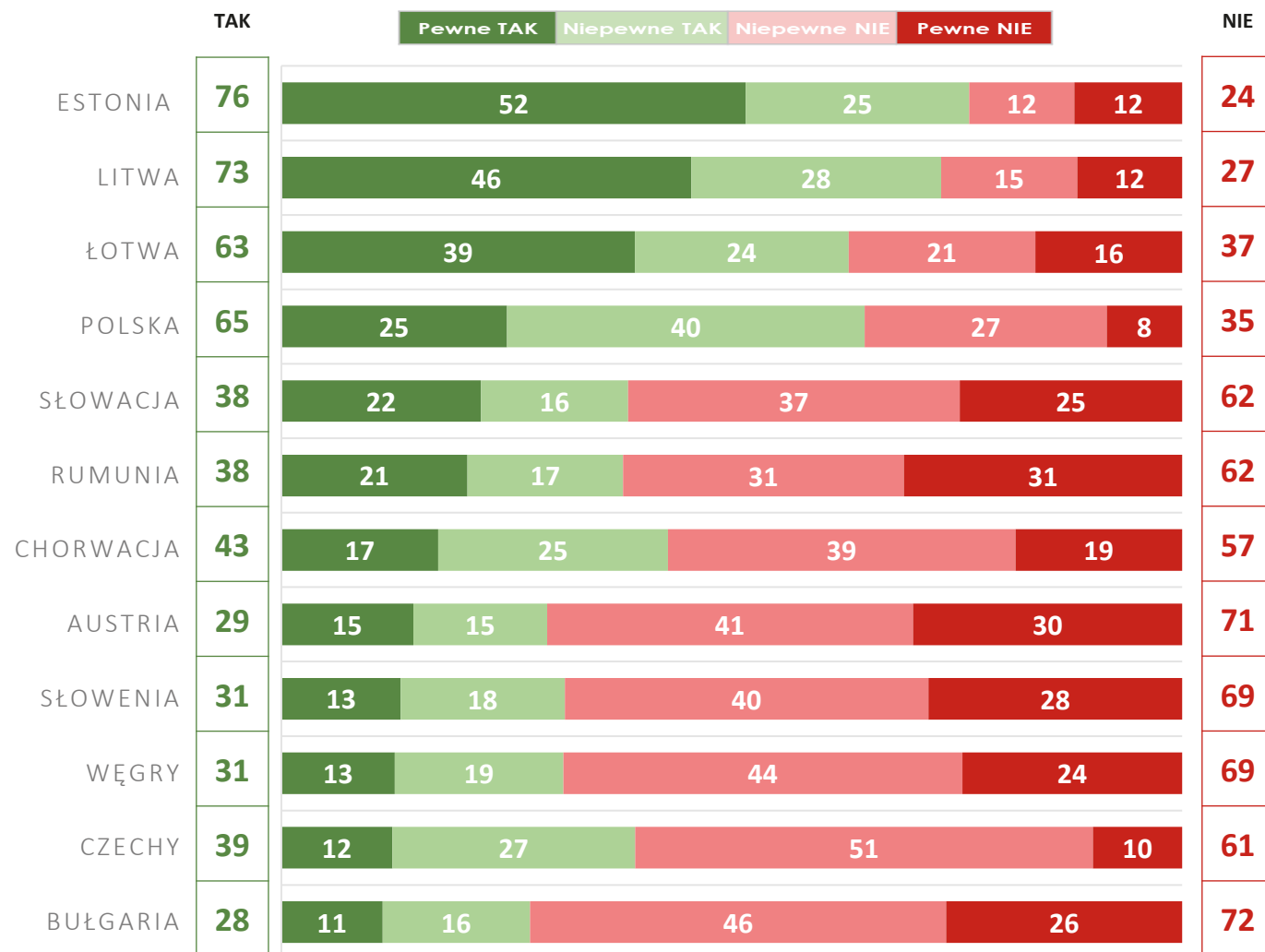
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – opinie obywateli dwunastu państw Trójmorza

Ukraińcy walczą dziś także za mój kraj

Przekonanie, że Ukraińcy walczą obecnie nie tylko za swój kraj, ale także kraj zamieszkania osób badanych, najpowszechniej występuje wśród obywateli państw bałtyckich – Estonii, Litwy, Łotwy – oraz Polski. Polska jednak wyraźnie odstaje od pozostałych pod względem pewności takiego przekonania. Najmniejsze poparcie takiej tezy występuje wśród takich państw, jak Bułgaria, Czechy, Węgry i Słowenia. Należy zauważyć, że najbardziej zróżnicowane pod względem opinii na ten temat są społeczeństwa Słowacji, Chorwacji oraz Czech. W tych krajach odsetek zgadzających się z taką opinią jest bardzo zbliżony do odsetka osób o przeciwnych poglądach.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

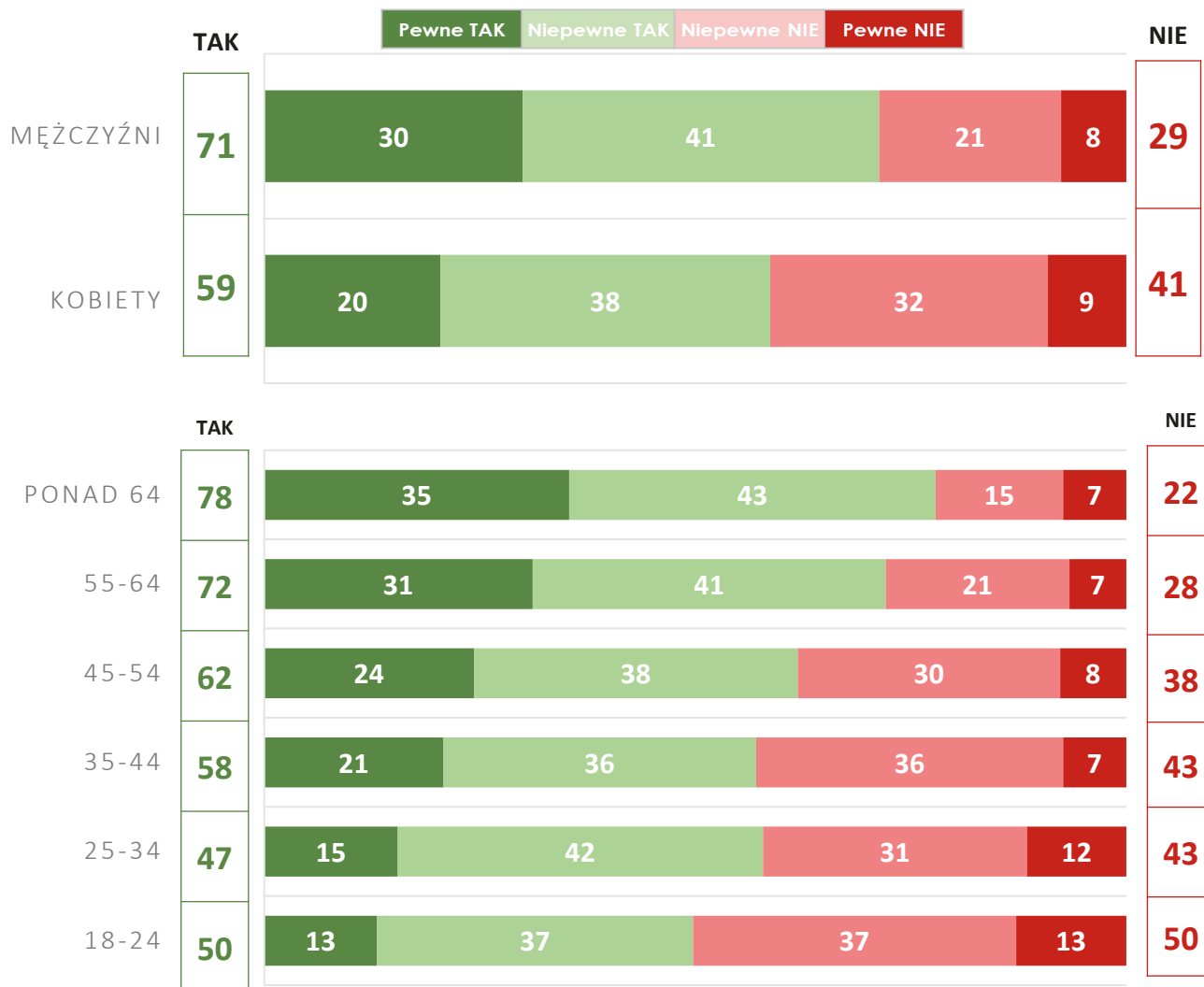
Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Polski

Ukraińcy walczą dziś także za mój kraj

W Polsce różnicowanie opinii można częściowo wyjaśnić różnicami wiekowymi wśród respondentów, a także kategorią płci.

Mężczyźni znacznie częściej podzielają zdanie, że Ukraińcy walczą też w ich imieniu, i są dużo częściej silnie o tym przekonani. Kobiety charakteryzuje większa niepewność wyrażanych opinii, zarówno pozytywnych, jak i negatywnych.

Ze względu na wiek widoczna jest wyraźna korelacja ze stopniem podzielania opinii o tym, że walka Ukraińców ma znaczenie również dla Polski. Osoby młode rzadko mają wyrobioną silną opinię na ten temat, a odsetek osób zgadzających się i niezgadzających z taką tezą w najmłodszej grupie respondentów jest identyczny ze znacznie dominującym odsetkiem odpowiedzi niepewnych.

Wraz z wiekiem rośnie poparcie dla tej tezy ogółem oraz w zakresie silnych przekonań na ten temat.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

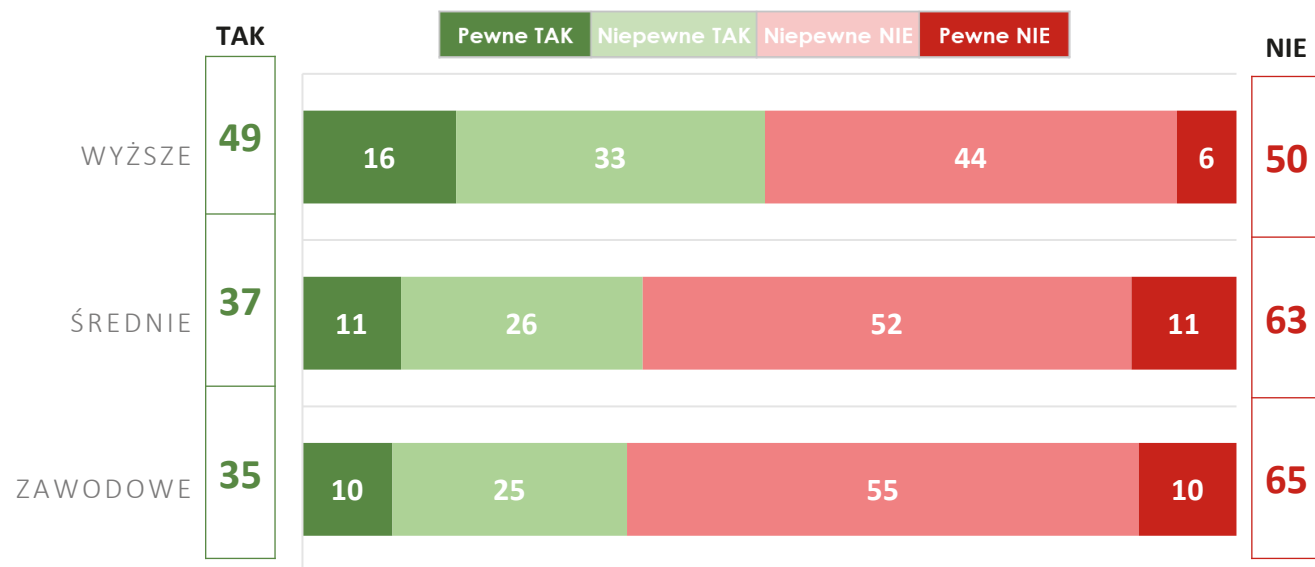
Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Czech

Ukraińcy walczą dziś także za mój kraj

Badania wykazały, że czynnikiem, który wpływa na opinie Czechów na temat znaczenia walki toczony przez Ukrainę dla ich kraju, jest poziom wykształcenia.

Istotnie na tle pozostałych respondentów wyróżniają się osoby z wykształceniem wyższym i jest to jedyna grupa, w której opinie negatywne i pozytywne są jednakowo popularne.

Im niższe wykształcenie, tym mniej osób jest przekonanych, że Ukraińcy walczą również w imieniu Czechów. Istotne jest jednak to, że w każdej kategorii zdecydowanie przeważają opinie o małym stopniu pewności. Taka pewność nieznacznie wzrasta wraz z wiekiem, jednak nie są to duże różnice.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

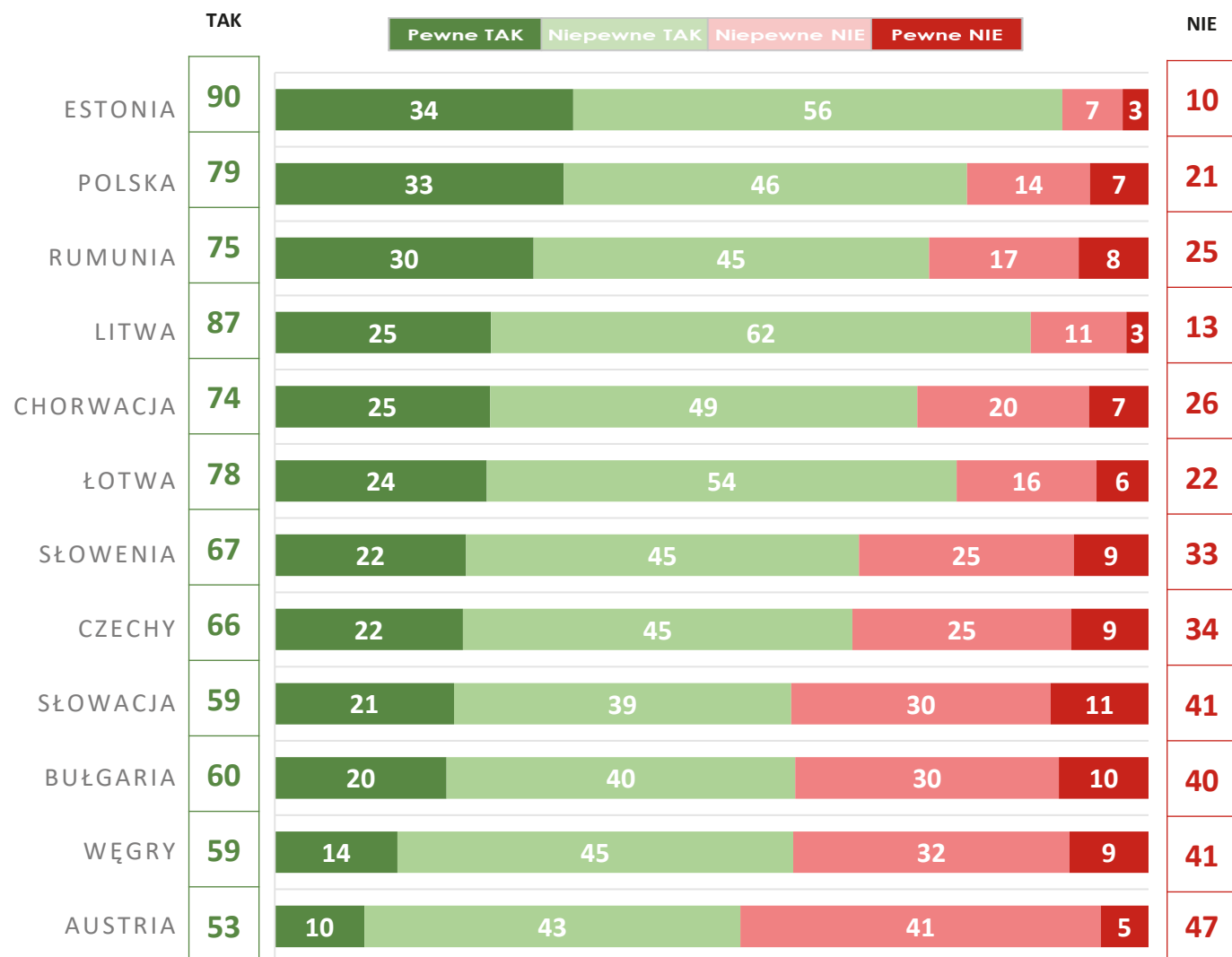
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepełne „TAK / Niepełne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – opinie obywateli dwunastu państw Trójmorza

Konsekwencją wojny w Ukrainie będzie większa solidarność Europy wobec wspólnych zagrożeń

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

Wśród badanych krajów widoczne są wyraźne różnice w postrzeganiu konsekwencji wojny dla Europy. Najbardziej przekonani o tym, że spowoduje ona większą solidarność wśród Europejczyków, są Estończycy, Polacy, Rumuni i Litwini.

Najmniej popularne jest takie przekonanie wśród obywateli Austrii, Węgier i Bułgarii.

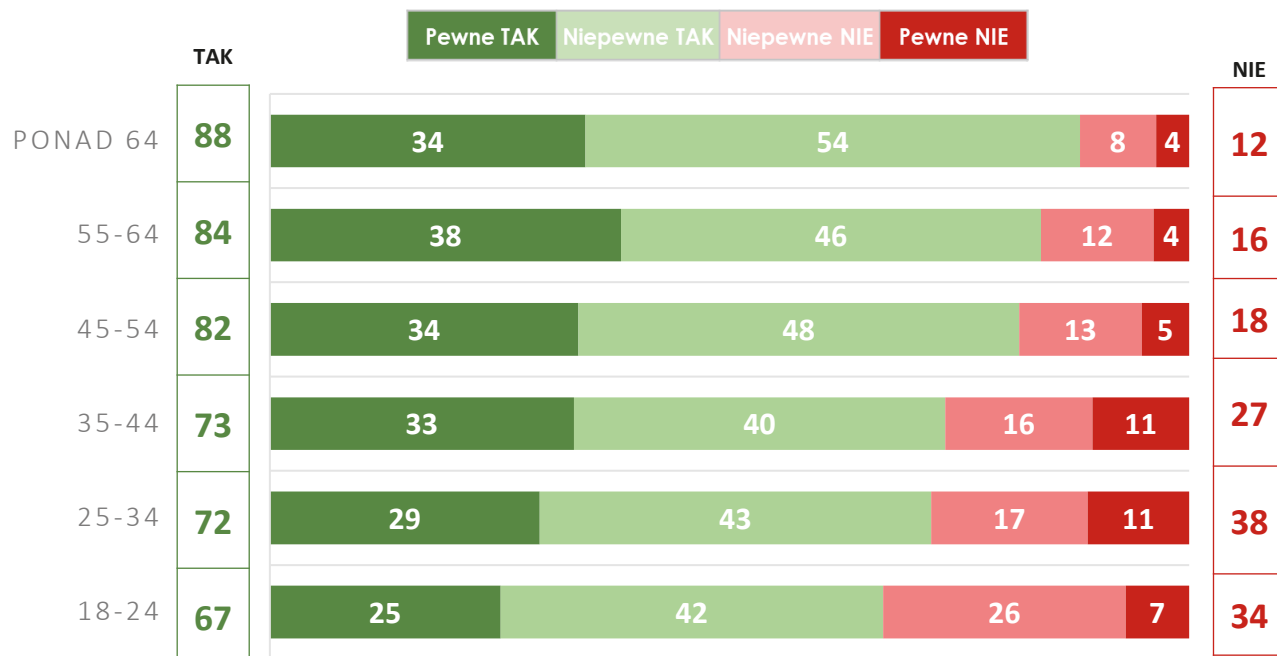
Choć znacznie więcej jest państw, które podzielają pogląd o pozytywnym wpływie wojny na solidarność między krajami Europy, to zdecydowanie dominują tu postawy niepewne.

Najmniej osób przekonanych o takim rezultacie wojny jest wśród obywateli Austrii i Węgier. Wraz z Bułgarią i Słowacją stanowią również grupę krajów, w których opinie na ten temat są bardzo niepewne i równomiernie podzielane w społeczeństwie. Pogłębiona analiza danych dla tych krajów nie wykazała jednak, aby miało to związek z takim czynnikiem, jak wiek, płeć czy wykształcenie respondentów. Ogółem opinie i ich zróżnicowanie wynikają raczej z położenia geograficznego w stosunku do Rosji i Ukrainy.

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Polski

Konsekwencją wojny w Ukrainie będzie większa solidarność Europy wobec wspólnych zagrożeń

Wśród obywateli Polski da się zauważyć nieznaczny związek pomiędzy podzieleniem przekonania o wpływie wojny na integrację krajów Europy a wiekiem respondentów. Wraz z wiekiem powszechniejszy staje się taki pogląd, jednak w przedziale wiekowym 25-44 daje się zauważyć także istotny wzrost odsetka osób przekonanych, że taka sytuacja nie będzie miała miejsca.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

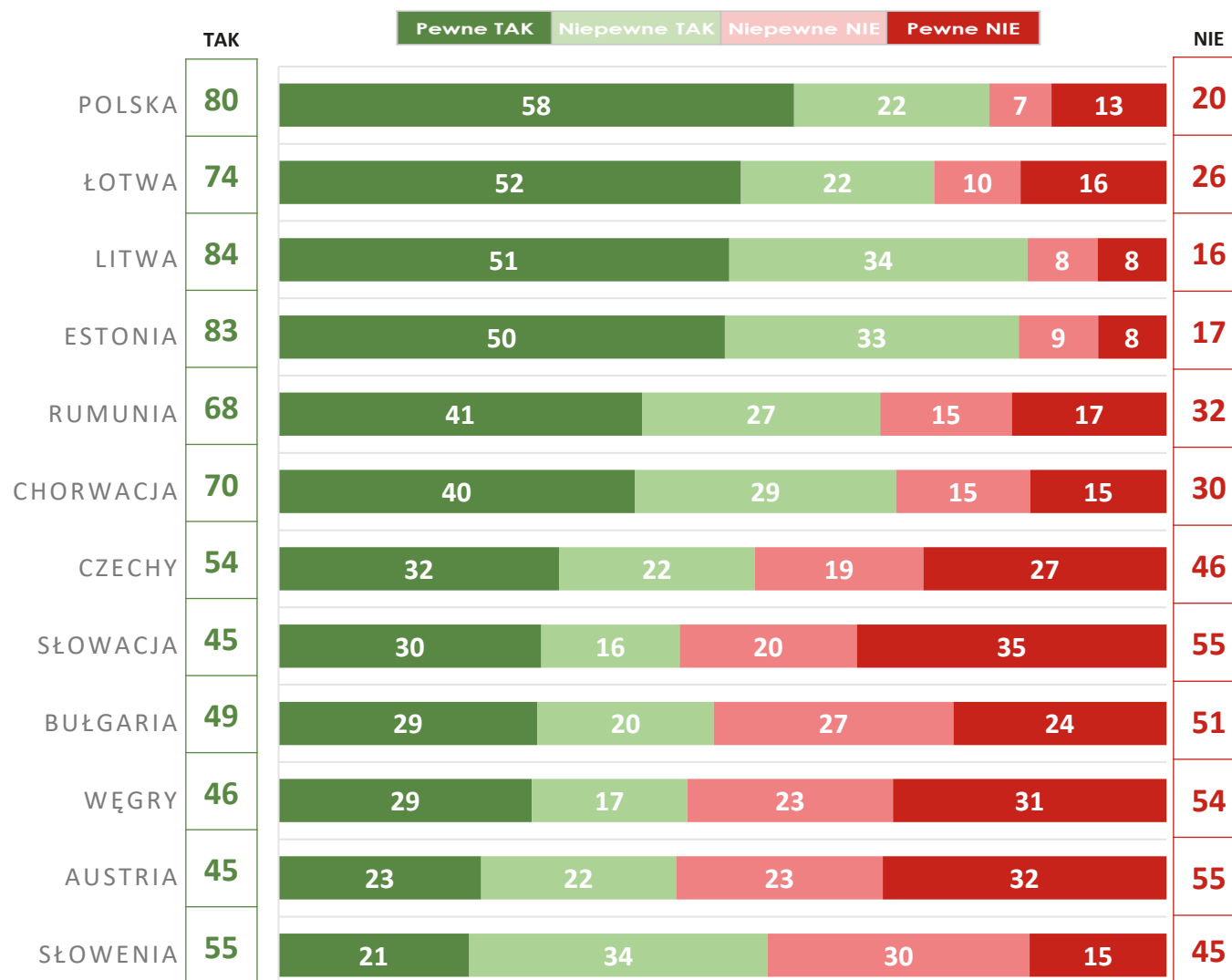
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepełne „TAK / Niepełne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – opinie obywateli dwunastu państw Trójmorza

Ukraina powinna w przyszłości przystąpić do NATO

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

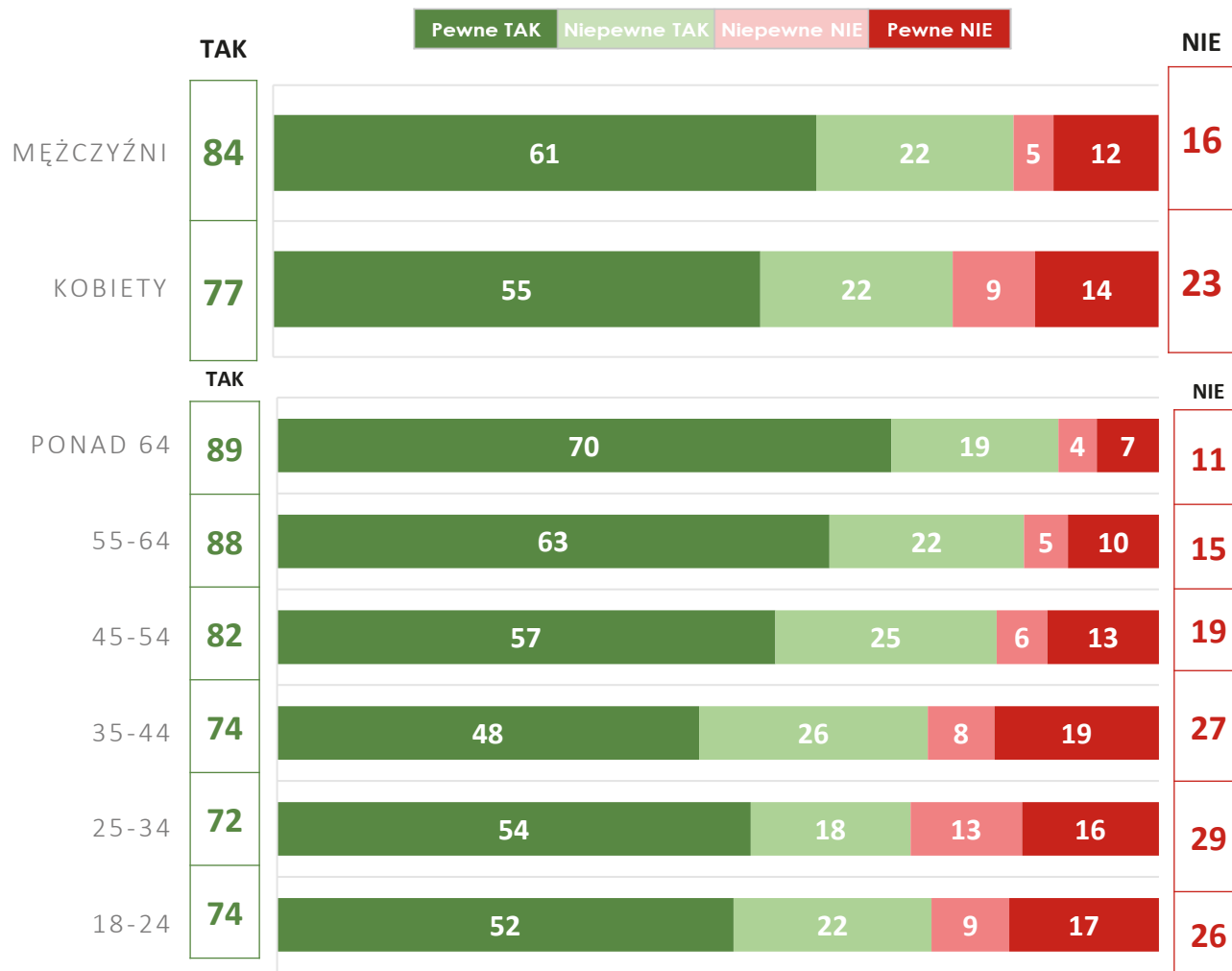
Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

Poparcie dla członkostwa Ukrainy w strukturach NATO jest znacznie powszechniejsze w krajach bałtyckich niż w pozostałych. Najmocniejsze stanowisko w tej kwestii reprezentują Polacy, choć niemal co piąta osoba ma na ten temat inne zdanie. W przypadku Łotwy odsetek takich osób jest jeszcze wyższy. Najmniejszym poparciem cieszy się taka idea wśród obywateli Słowenii, Austrii i Węgier. Najbardziej zróżnicowani wewnętrznie pod tym względem są natomiast Czesi, Słowacy, Bułgarzy Węgrzy, Słoweńcy i Austriacy. Spośród tych krajów tylko w przypadku Czech i Słowenii udało się określić, jakie charakterystyki respondentów mają wpływ na przekonania na ten temat.

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Polski

Ukraina powinna w przyszłości przystąpić do NATO

Za różnicowanie opinii wśród Polaków do pewnego stopnia odpowiada płeć i wiek respondentów. Najwyższe poparcie dla włączenia Ukrainy do NATO występuje wśród mężczyzn i osób starszych. Spośród kategorii wiekowych najwięcej osób przeciwnych występuje w grupie między 35 a 44 rokiem życia, gdzie nieco ponad co czwarta osoba nie zgadza się z takim stwierdzeniem. W porównaniu z innymi badanymi zagadnieniami, kwestia członkostwa Ukrainy w NATO charakteryzuje się względnie wysokim stopniem pewności. W niemal wszystkich grupach wiekowych „pewne tak” zadeklarowało co najmniej 50% respondentów.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

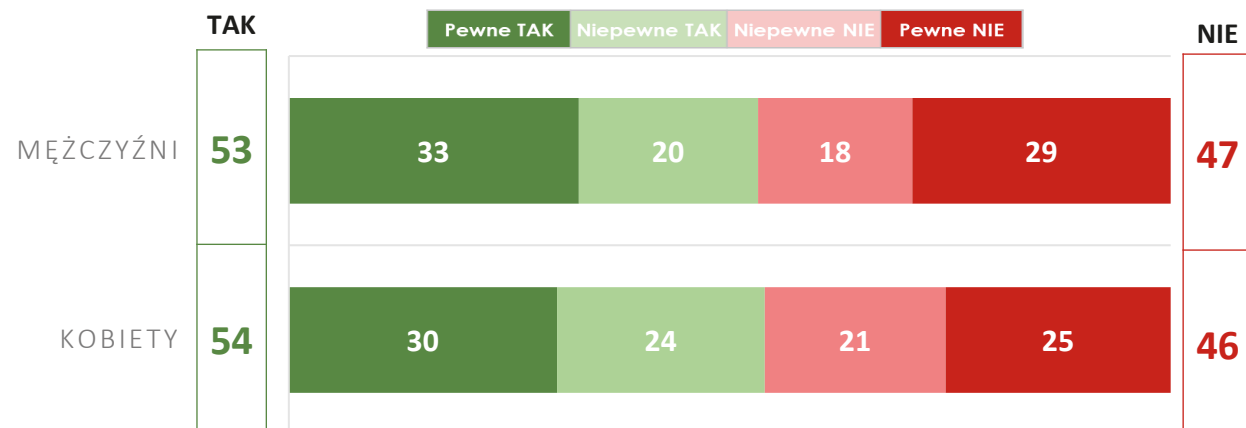
Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – zróżnicowanie opinii wśród obywateli Czech

Ukraina powinna w przyszłości przystąpić do NATO

Wśród obywateli Czech istnieje tylko nieznaczny wpływ płci na odpowiedzi dotyczące członkostwa Ukrainy w NATO. Różnice polegają w mniejszym stopniu na charakterze przekonania, a bardziej na stopniu jego pewności. Mężczyźni częściej deklarowali zarówno „pewne tak”, jaki i „pewne nie”. Jednak analiza wskazuje, że płeć w niewystarczającym stopniu objaśnia, dlaczego wśród Czechów zdania są podzielone niemal po połowie. Badania nie wykazały także wpływu wieku ani wykształcenia na opinie.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

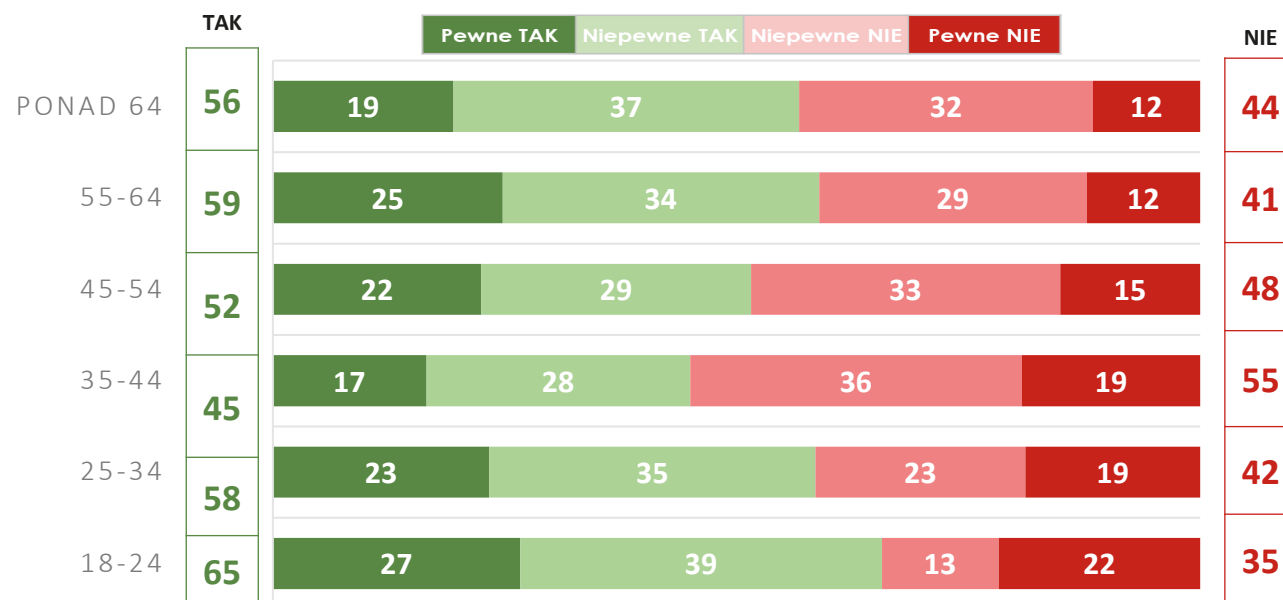
Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Słowenii

Ukraina powinna w przyszłości przystąpić do NATO

Wśród obywateli Słowenii widoczne są pewne różnice ze względu na wiek respondentów. Wraz z wiekiem maleje odsetek osób, które są silnie przekonane o tym, że Ukraina nie powinna zostać członkiem NATO. Zdania pod tym względem są jednak bardzo podzielone wśród przedstawicieli każdej kategorii wiekowej i widoczne jest, że przekonania na ten temat w większości charakteryzuje duża niepewność. W szczególności widoczna jest ona wśród osób najstarszych oraz w przedziale wiekowym od 35 do 44 lat.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

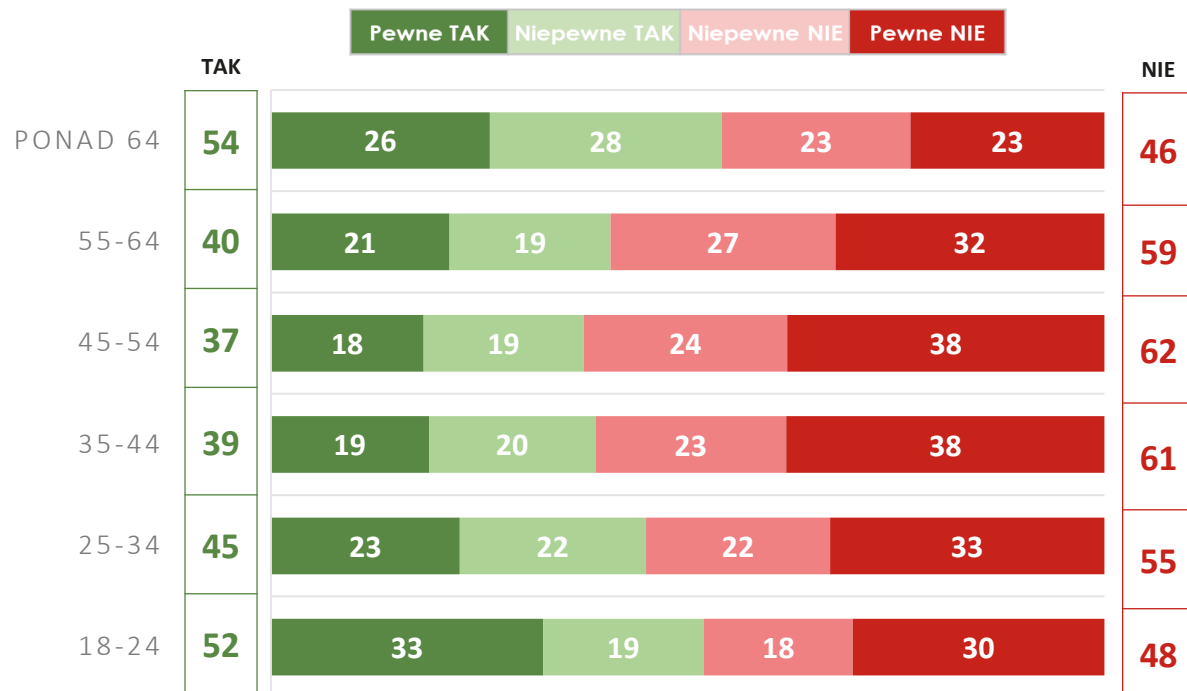
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepełne „TAK / Niepełne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Austrii

Ukraina powinna w przyszłości przystąpić do NATO

Młodsze grupy wiekowe (18-24) charakteryzuje największy odsetek osób zdecydowanie popierających przystąpienie Ukrainy do NATO („pewne tak”), jednak porównywalny jest w tym pokoleniu również odsetek odpowiedzi „pewne nie”, co wskazuje na istotny podział wśród tych osób. W miarę wzrostu wieku odsetek osób zdecydowanie sprzeciwiających się przystąpieniu Ukrainy do NATO („pewne nie”) wzrasta, osiągając najwyższe wartości w grupach wiekowych 45-54 oraz 35-44 lata.

W starszych grupach wiekowych (55+) tendencja się odwraca i odsetek zdecydowanego poparcia stopniowo rośnie.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

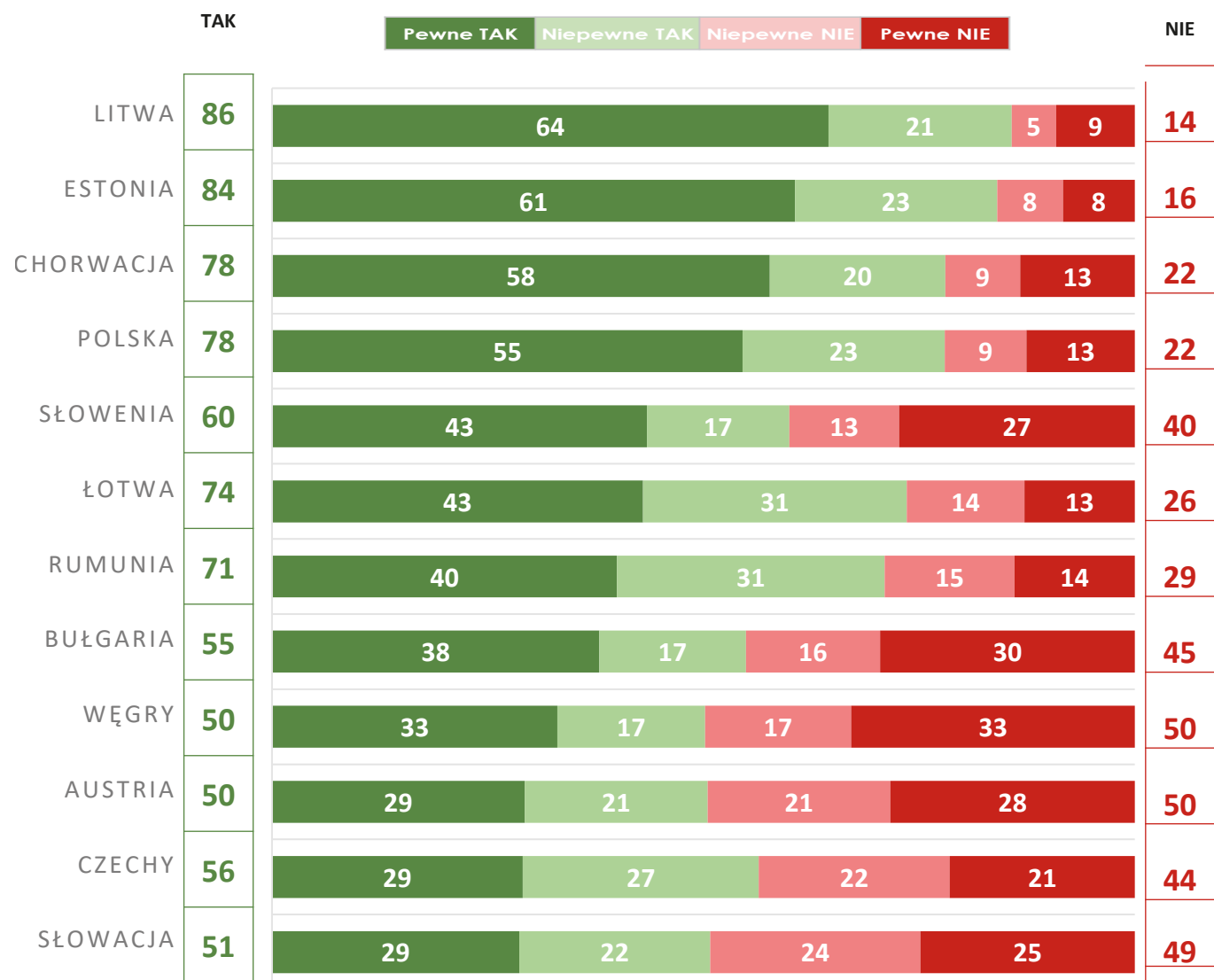
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – opinie obywateli dwunastu państw Trójmorza

Ukraina powinna w przyszłości przystąpić do Unii Europejskiej

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odszetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepełne „TAK / Niepełne „NIE”

Odszetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

Na wykresie widoczne jest, że kraje bałtyckie (Litwa i Estonia), a także Polska i Chorwacja wykazują większą tendencję do popierania przystąpienia Ukrainy do Unii Europejskiej. Najmniejszym poparciem taka opinia cieszy się wśród Słowaków, Czechów i Austriaków, nieco przeważają opinie przeciwnie. W niektórych krajach, takich jak Słowenia, Bułgaria Węgry i Austria, zauważalne jest bardzo duże zróżnicowanie opinii na ten temat.

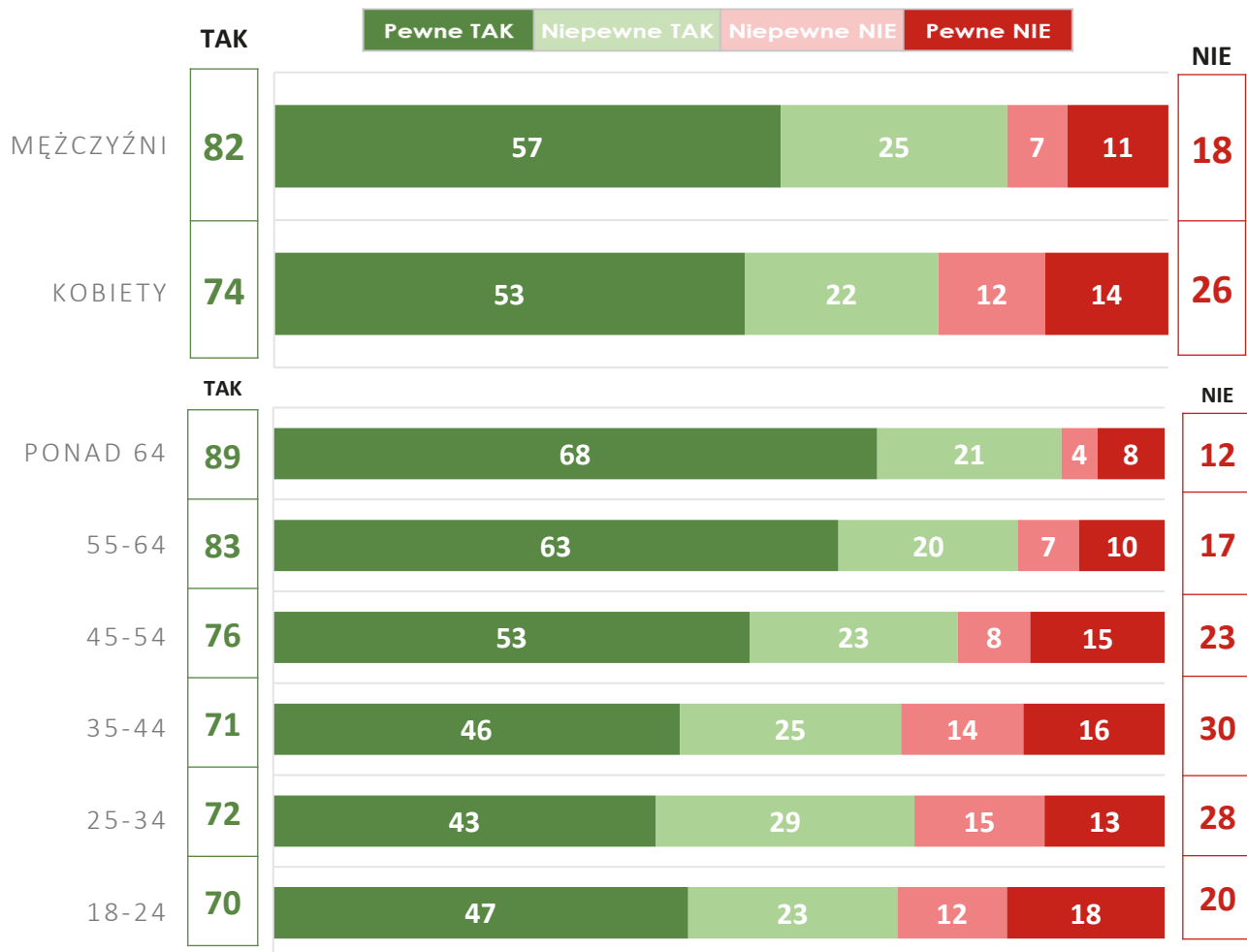
Opinie pozytywne i negatywne rozkładają się tutaj niemal po równo. Jedynie wśród Słoweńców udało się określić czynniki, które wpływają na takie podziały.

Ogólnie różnice pomiędzy krajami odzwierciedlają zróżnicowane podejścia do potencjalnego rozszerzenia UE o Ukrainę.

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Polski

Ukraina powinna w przyszłości przystąpić do Unii Europejskiej

W kwestii przystąpienia Ukrainy do Unii Europejskiej w Polsce dominują postawy pozytywne. Widoczny jest nieznaczny wpływ płci respondentów na rozkład odpowiedzi, jednak nie są to duże różnice. Kobiety reprezentują nieco bardziej sceptyczne nastawienie.

Ze względu na wiek różnice są bardziej wyraźne. Wyłączając kategorię najmłodszych respondentów, którzy charakteryzują się najbardziej zróżnicowanymi opiniami na ten temat, można zauważyć, że wraz z wiekiem coraz więcej jest osób silnie przekonanych o potrzebie dołączenia Ukrainy do UE. Najbardziej przekonani są o tym przedstawiciele kategorii najstarszych, powyżej 55 roku życia. Wśród osób młodszych zdania są bardziej podzielone z istotnie wyższym odsetkiem osób deklarujących „pewne nie”.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

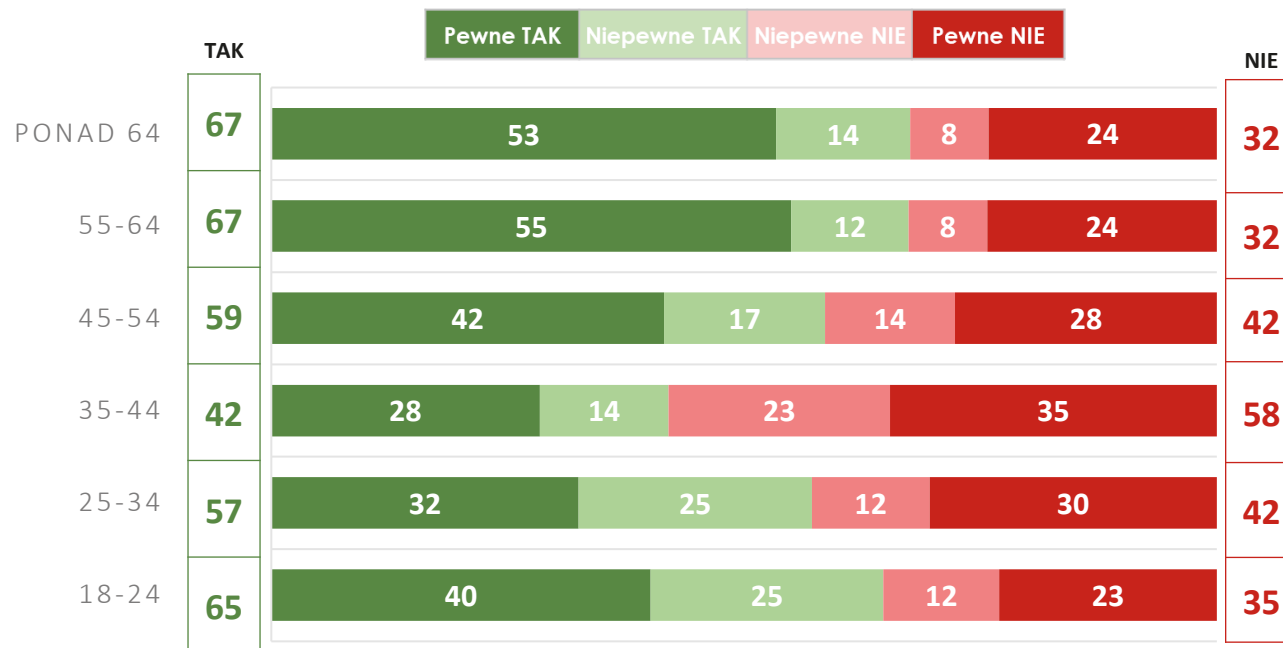
Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Słowenii

Ukraina powinna w przyszłości przystąpić do Unii Europejskiej

Charakterystyczna tendencja dotycząca różnicowania opinii obywateli Słowenii na temat członkostwa Ukrainy w Unii Europejskiej dotyczy wpływu wieku na przekonania na ten temat.

Biorąc pod uwagę osoby z przedziału wiekowego od 18 do 44 roku życia, można zauważyć, że w tej grupie im starsi są badani, tym bardziej sceptycznie postrzegają włączenie Ukrainy do UE.

Wśród osób powyżej 44 roku życia tendencja jest odwrotna, to znaczy wraz z wiekiem można zauważyć wzrost poparcia dla tej idei. Osoby starsze charakteryzują się także wyższym ogólnym poziomem pewności zajmowanego stanowiska niż pozostali respondenci, zarówno w przypadku negatywnych, jak i pozytywnych odpowiedzi.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

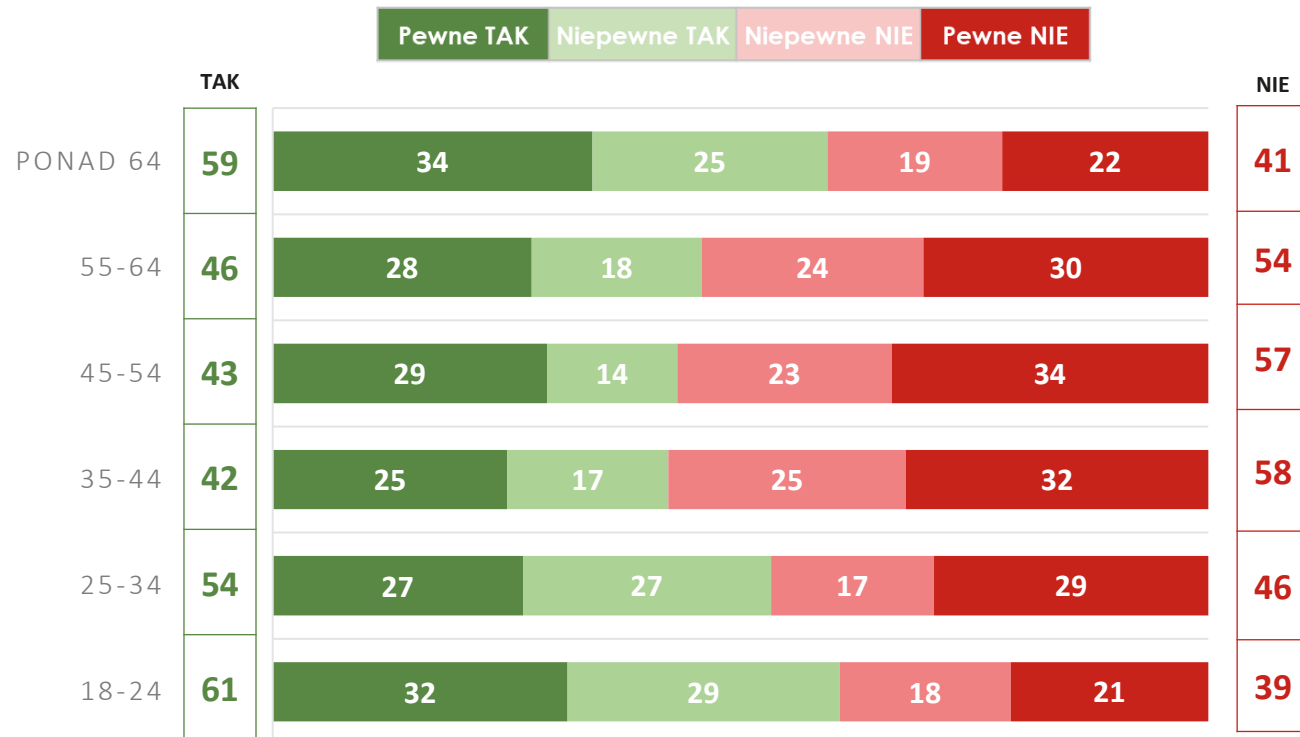
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Austrii

Ukraina powinna w przyszłości przystąpić do Unii Europejskiej

Największe poparcie dla przystąpienia Ukrainy do Unii Europejskiej widać wśród najmłodszych respondentów (18-24) oraz najstarszych (ponad 64 lata).

Największy sprzeciw wykazują osoby w średnim wieku (45-54) oraz grupa wiekowa pomiędzy 35 a 44 rokiem życia.

Można zauważyć, że wraz z wiekiem odsetek osób popierających członkostwo Ukrainy w UE maleje do pewnego momentu, jednak już w przypadku osób w wieku 45-54 lata pojawia się tendencja wzrostowa. Osoby w tym wieku są ponadto najbardziej zróżnicowane pod względem opinii na ten temat. Relatywnie wysoki jest tu odsetek osób, które popierają aspiracje Ukrainy, i jednocześnie najwyższy odsetek tych, które zdecydowanie sprzeciwiają się takim dążeniom.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

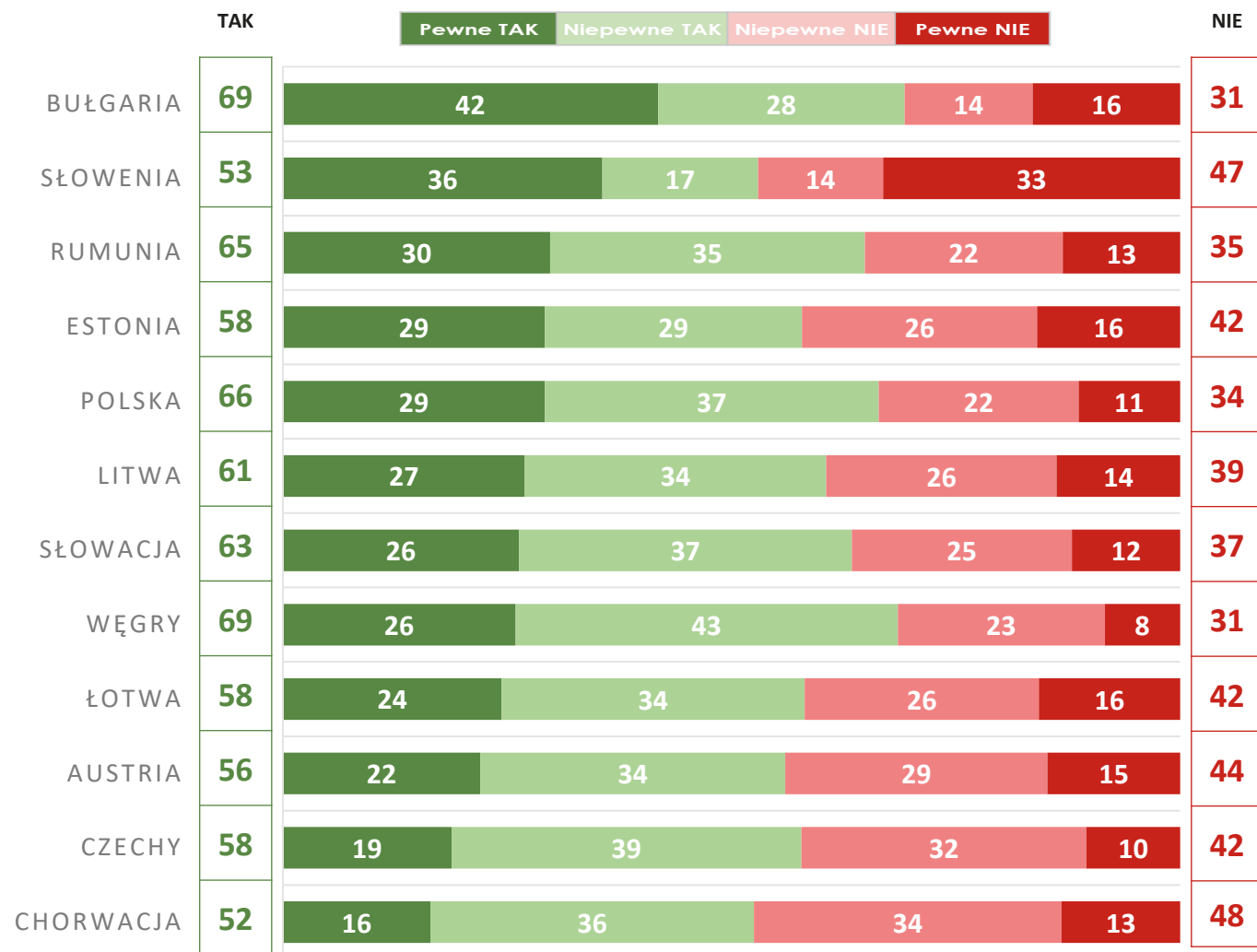
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – opinie obywateli dwunastu państw Trójmorza

Wojna w Ukrainie ma bezpośredni wpływ na moje dzisiejsze życie

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odszetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odszetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

Z badań wynika, że odczucia dotyczące bezpośredniego wpływu wojny na życie codzienne mieszkańców różnych krajów są zróżnicowane i mogą być związane z geograficzną bliskością konfliktu.

Ogólnie rzecz biorąc, można zauważyć, że w niektórych krajach, takich jak Bułgaria, istnieje silne przekonanie o bezpośrednim wpływie wojny na życie, podczas gdy w innych, jak Chorwacja, taka opinia jest mniej powszechna. W wielu krajach obserwujemy znaczną niepewność w odpowiedziach, co wskazuje na złożoność odczuwania konsekwencji konfliktu.

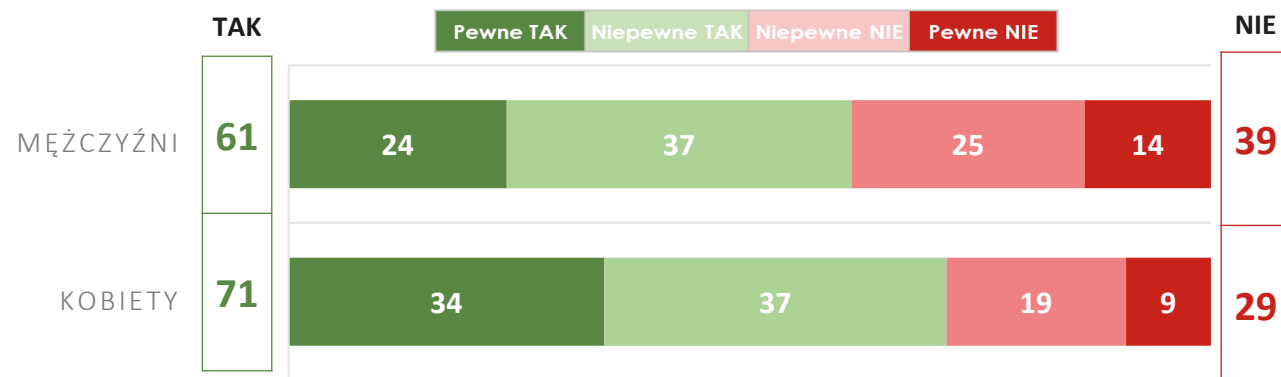
Z kolei kraje takie jak Austria, Czechy i Chorwacja częściej wyrażają przekonanie, że wojna nie ma bezpośredniego wpływu na ich codzienne życie.

Charakterystyczna jest struktura odpowiedzi obywateli Słowenii, gdzie silnie przekonanych o istnieniu wpływu wojny na ich życie jest niemal tyle samo, co silnie przekonanych o jego braku. Zgromadzone dane nie pozwalają jednak odpowiedzieć na pytanie, z czego te różnice wynikają.

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Polski

Wojna w Ukrainie ma bezpośredni wpływ na moje dzisiejsze życie

Wśród Polaków najbardziej wpływ wojny na życie codzienne zauważają kobiety. Mężczyźni mają bardziej podzielone i mniej pewne przekonania na ten temat. Wśród kobiet odsetek zgadzających się z opinią o wpływie wojny na ich życie wynosi 71%, z czego niemal połowę stanowią opinie silnie ugruntowane.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

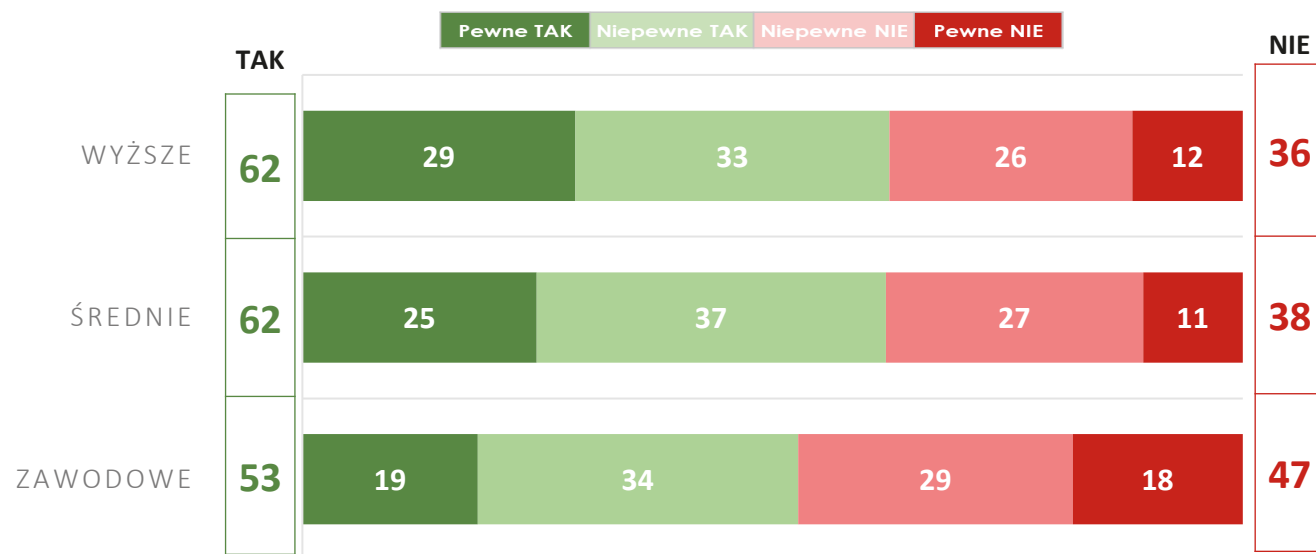
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Austrii

Wojna w Ukrainie ma bezpośredni wpływ na moje dzisiejsze życie

Postrzeżenie wpływu wojny w Ukrainie na życie obywateli Austrii jest różnicowane. Nieco ponad połowa badanych uważa, że istotnie wpływa to na ich sytuację życiową, jednak widoczny jest także wpływ poziomu edukacji na to, jakich odpowiedzi udzielili respondenci.

Wraz z poziomem wykształcenia wpływ wojny jest częściej dostrzegany. Wśród osób z wykształceniem wyższym zauważa go nieco ponad 60% badanych, z czego niemal połowa z nich deklaruje pewne przekonanie pod tym względem. Wśród osób z wykształceniem zawodowym opinie są podzielone niemal po równo. Zdecydowanie zgadza się z przedstawioną opinią 19% badanych, natomiast zdanie przeciwne deklarowało 18%.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

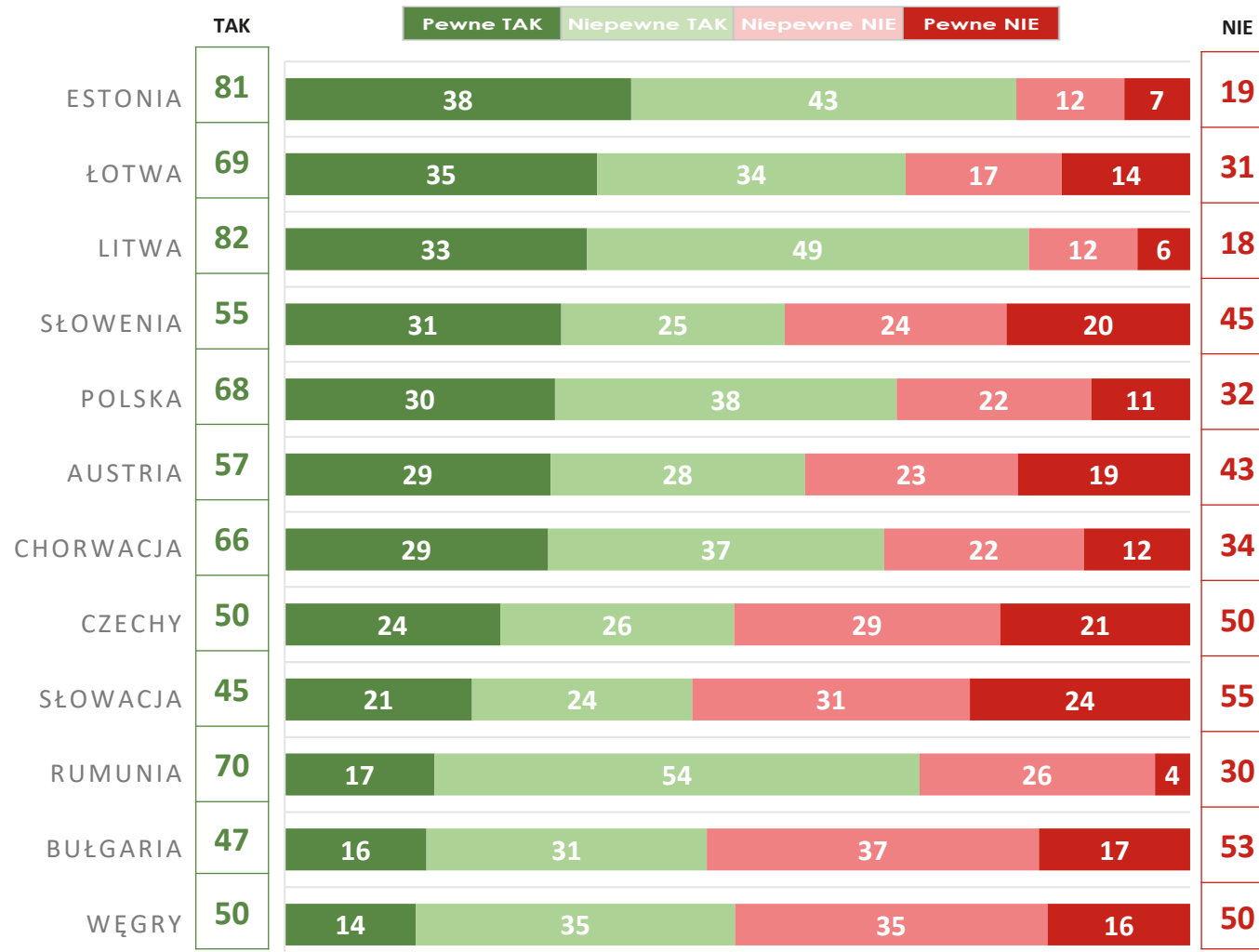
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepełne „TAK / Niepełne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – opinie obywateli dwunastu państw Trójmorza

Popieram dotychczasową reakcję rządu mojego kraju na wojnę Rosji z Ukrainą

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

Z analizy wynika, że w krajach bałtyckich, jak Estonia, Łotwa i Litwa, wsparcie dla działań własnych rządów jest stosunkowo silne. W tych krajach widać większą skłonność do pozytywnego oceniania reakcji swoich rządów.

W krajach takich jak Polska, Słowenia i Austria mieszkańcy również częściej popierają działania swoich rządów, choć widoczna jest znacząca niepewność.

W krajach takich jak Czechy, Słowacja i Austria, choć wsparcie dla reakcji rządów jest dostrzegalne, równie wyraźna jest także niepewność i duży sceptycyzm.

Natomiast w Rumunii, Bułgarii i na Węgrzech wsparcie dla działań rządów jest znacznie słabsze, z bardzo wyraźnym segmentem osób wyrażających niepewność lub brak poparcia dla reakcji rządów.

Podsumowując, mieszkańcy krajów bliższych Ukrainie wydają się częściej popierać reakcje swoich rządów na wojnę, podczas gdy w niektórych krajach Europy Środkowej i Południowej istnieje większa niepewność lub brak wsparcia dla działań rządowych. To wskazuje na zróżnicowanie perspektyw i oczekiwań obywateli tych krajów wobec polityki zagranicznej ich rządów.

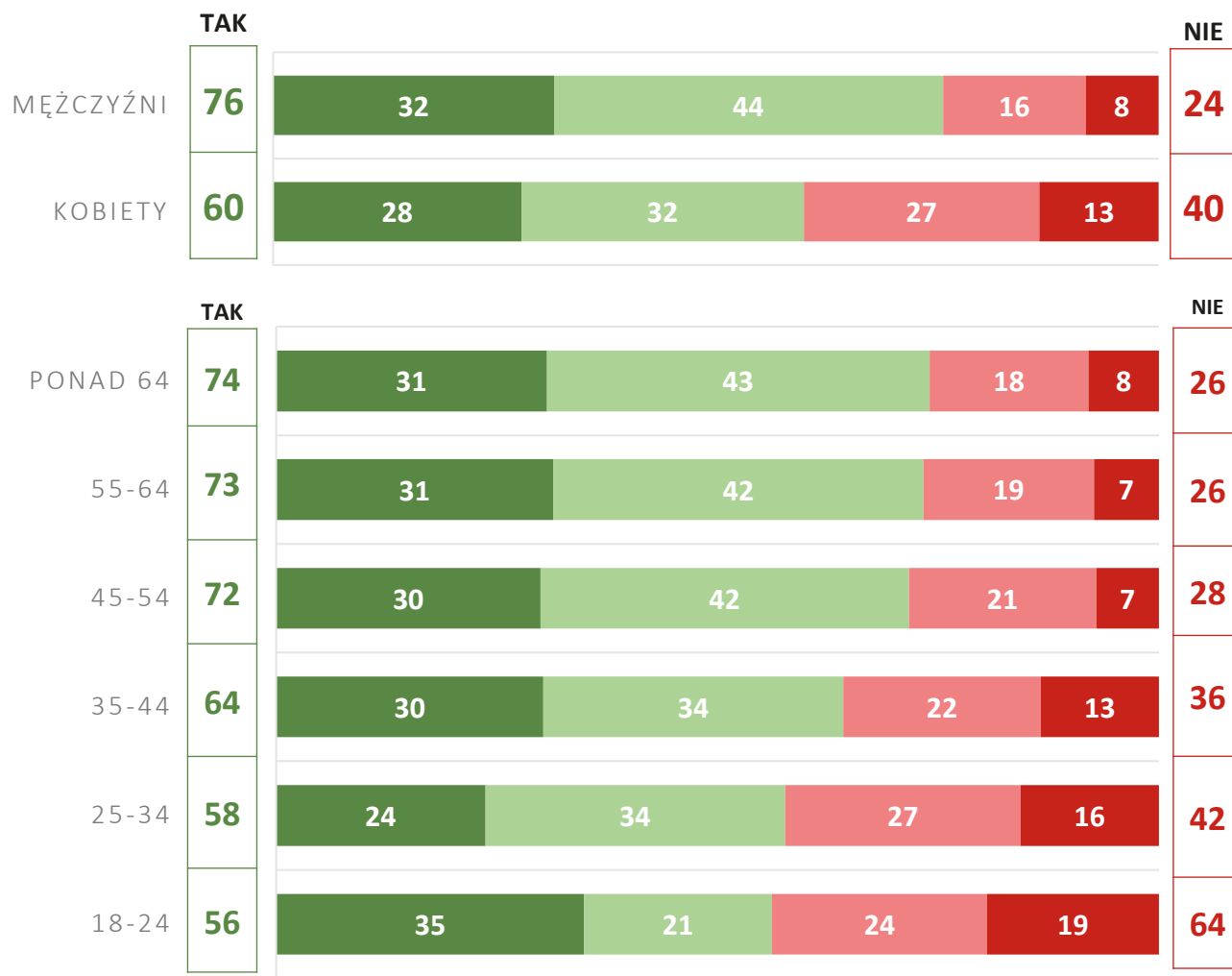
Słowacja, Czechy, Słowenia, Bułgaria i Węgry charakteryzują się najwyższym zróżnicowaniem opinii, gdyż negatywne i pozytywne odpowiedzi dzielą się niemal po połowie.

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Polski

Popieram dotychczasową reakcję rządu mojego kraju na wojnę Rosji z Ukrainą

Pewne TAK Niepewne TAK Niepewne NIE Pewne NIE

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

Ogólnie wśród Polaków na różnicowanie opinii mają nieznaczny wpływ takie kryteria, jak wiek i płeć respondentów.

Kobiety reprezentują nieco bardziej krytyczne podejście do oceny działań rządu w kontekście wojny w Ukrainie. Zdecydowana większość mężczyzn popiera działania rządu, jednak przeważnie nie są to mocno ugruntowane przekonania.

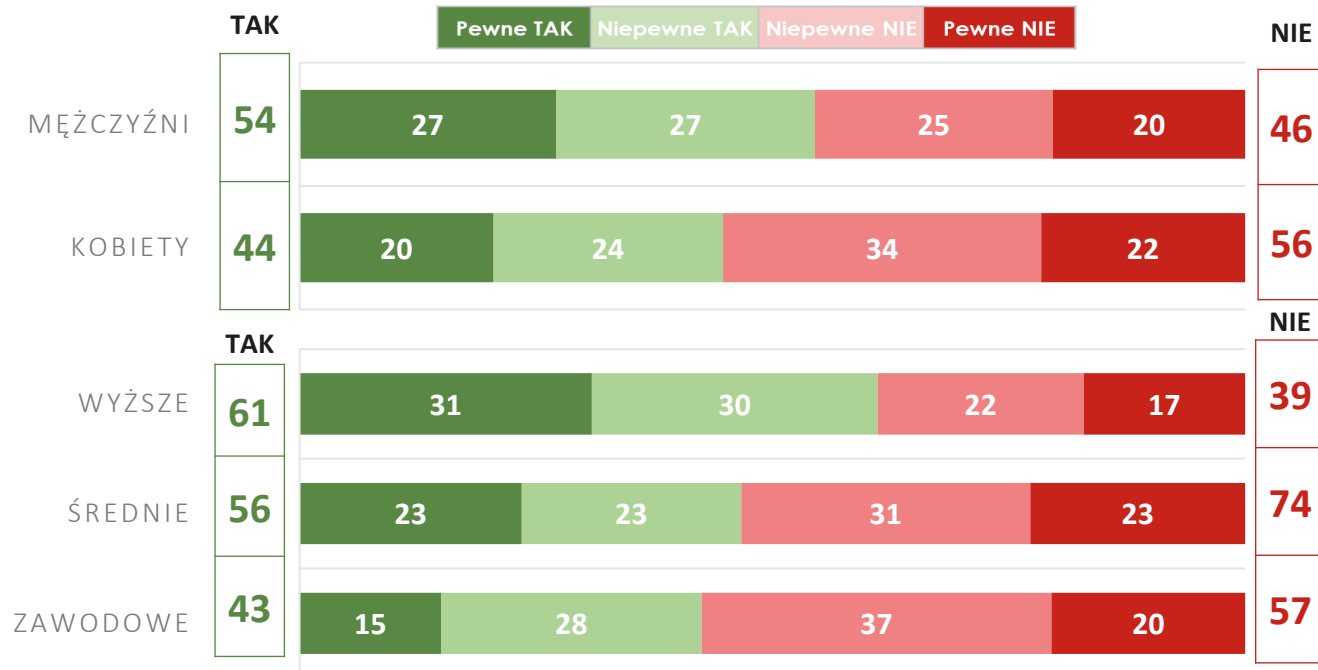
Z kolei ze względu na wiek widoczny jest stopniowy spadek krytycznego nastawienia wraz z wiekiem.

Osoby najmłodsze dużo częściej deklarowały zdecydowany brak poparcia niż osoby w wieku 45+. Osoby w wieku 25-34 lata są najbardziej zróżnicowane pod względem opinii na temat działań rządu. Duży odsetek odpowiedzi stanowią deklaracje o niskim poziomie pewności. Najwyższą pewnością deklaracji charakteryzują się osoby najmłodsze.

STOSUNEK DO WOJNY – zróżnicowanie opinii wśród obywateli Czech

Popieram dotychczasową reakcję rządu mojego kraju na wojnę Rosji z Ukrainą

Wśród obywateli Czech widoczne są różnice poglądów na temat działań rządu w kontekście wojny zauważalne między mężczyznami i kobietami, a także między osobami różniącymi się pod względem wykształcenia. Mężczyźni częściej deklarują poparcie (w tym pewne) niż kobiety. Z kolei ze względu na wykształcenie widoczna jest pozytywna korelacja między jego poziomem a poparciem dla rządu. Osoby z wyższym wykształceniem dwukrotnie częściej popierają w sposób zdecydowany działania rządu niż osoby z wykształceniem zawodowym.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Słowacji

Popieram dotychczasową reakcję rządu mojego kraju na wojnę Rosji z Ukrainą

Wśród obywateli Słowacji mężczyźni wydają się bardziej podzieleni w swoich opiniach, z niemal równym podziałem między wszystkimi kategoriami odpowiedzi. Kobiety natomiast częściej wyrażają niepewność lub brak poparcia dla działań rządu.

Analizując odpowiedzi według poziomu wykształcenia, można dostrzec, że osoby z wyższym wykształceniem są bardziej równomiernie podzielone w swoich opiniach. Z kolei osoby z wykształceniem średnim i zawodowym wyrażają większą niepewność lub brak poparcia dla działań rządu. W szczególności osoby z wykształceniem zawodowym, częściej niż inne grupy, wyrażają niezgodę na działania swojego rządu. Wraz z poziomem wykształcenia istotnie rośnie poziom poparcia.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

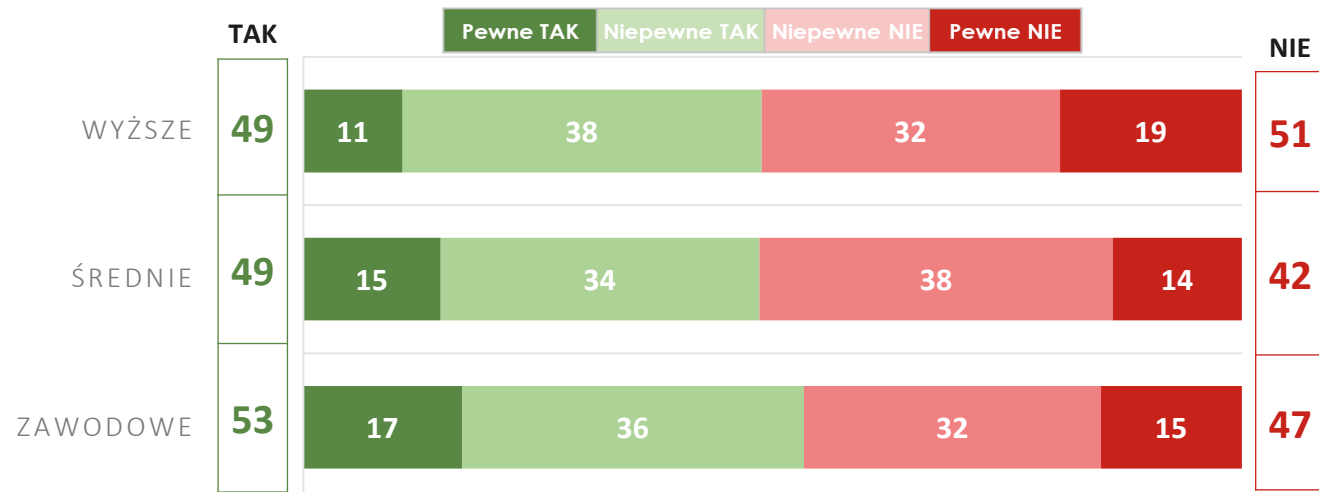
Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Węgier

Popieram dotychczasową reakcję rządu mojego kraju na wojnę Rosji z Ukrainą

Wśród obywateli Węgier istnieje duża niepewność i podział opinii dotyczących poparcia dla reakcji rządu na wojnę w Ukrainie, bez względu na poziom wykształcenia. Widoczna jest jednak tendencja wzrostu krytycznego nastawienia do działań rządu wraz z poziomem wykształcenia. Można zauważyć, że poziom deklarowanego pewnego poparcia zmniejsza się wraz ze wzrostem wykształcenia, a poziom pewnej krytyki jest najwyższy wśród osób z wyższym wykształceniem.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

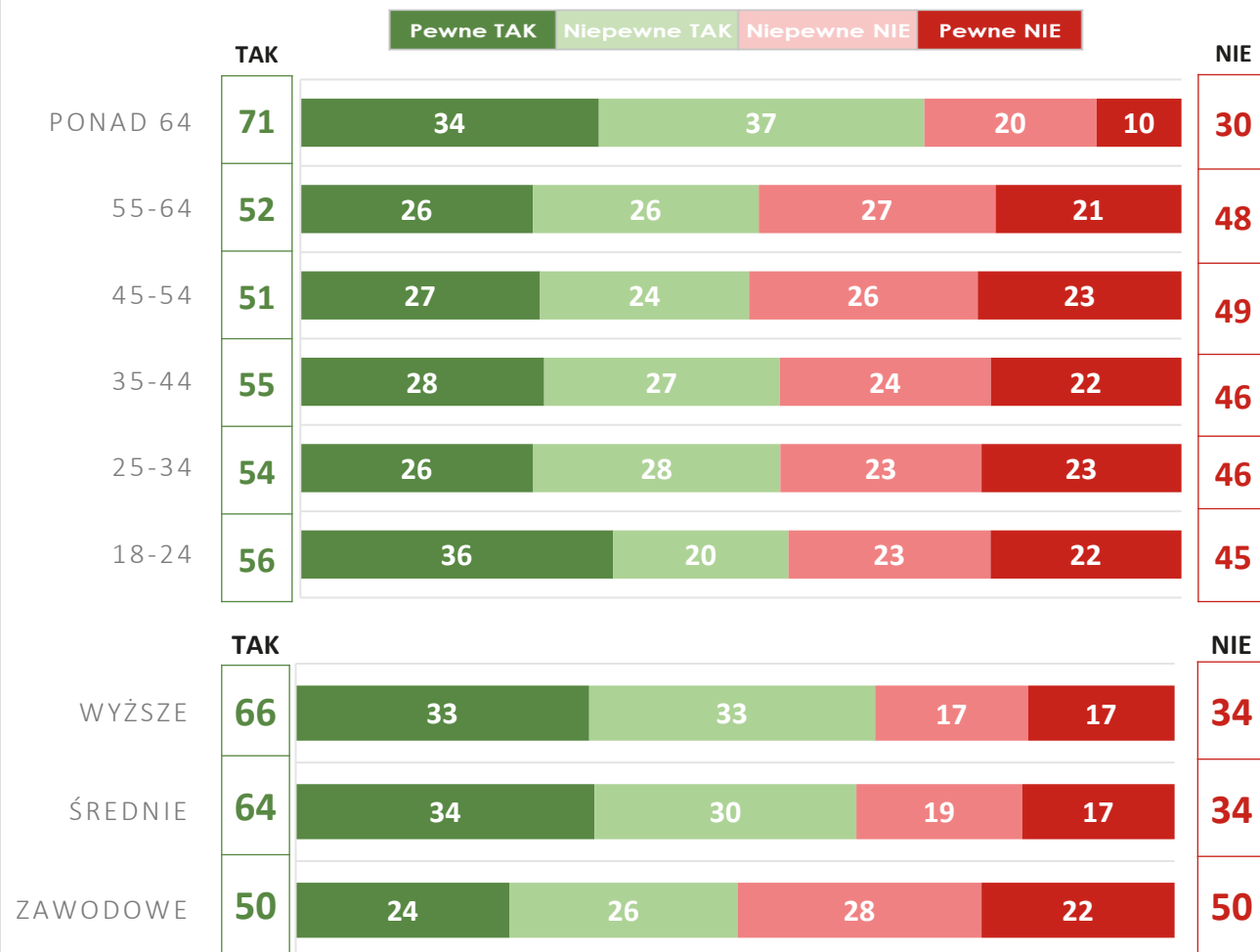
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Austrii

Popieram dotychczasową reakcję rządu mojego kraju na wojnę Rosji z Ukrainą

Pod względem poparcia dotyczącego reakcji rządu Austrii w związku z wojną w Ukrainie społeczeństwo jest podzielone na dwie równe części. Istnieją pewne różnice związane z wiekiem respondentów, gdyż można zauważyć, że znacznie wyższym poparciem reakcja rządu cieszy się wśród osób z dwóch skrajnych przedziałów wiekowych. Osoby najstarsze znacznie częściej deklarują zdecydowane poparcie i dodatkowo charakteryzują się najniższym odsetkiem pewnych odpowiedzi przeczących. Natomiast osoby najmłodsze wyróżniają się poziomem pewności pozytywnych opinii na temat działań rządu. Pod względem odpowiedzi negatywnych nie różnią się istotnie od pozostałych kategorii, w których odsetki odpowiedzi „tak” i „nie” są porównywalne. Decyzje rządu znacznie częściej pozytywnie oceniają osoby z co najmniej średnim wykształceniem w porównaniu do osób z wykształceniem zawodowym.

Pewne „TAK” / Pewne „NIE”

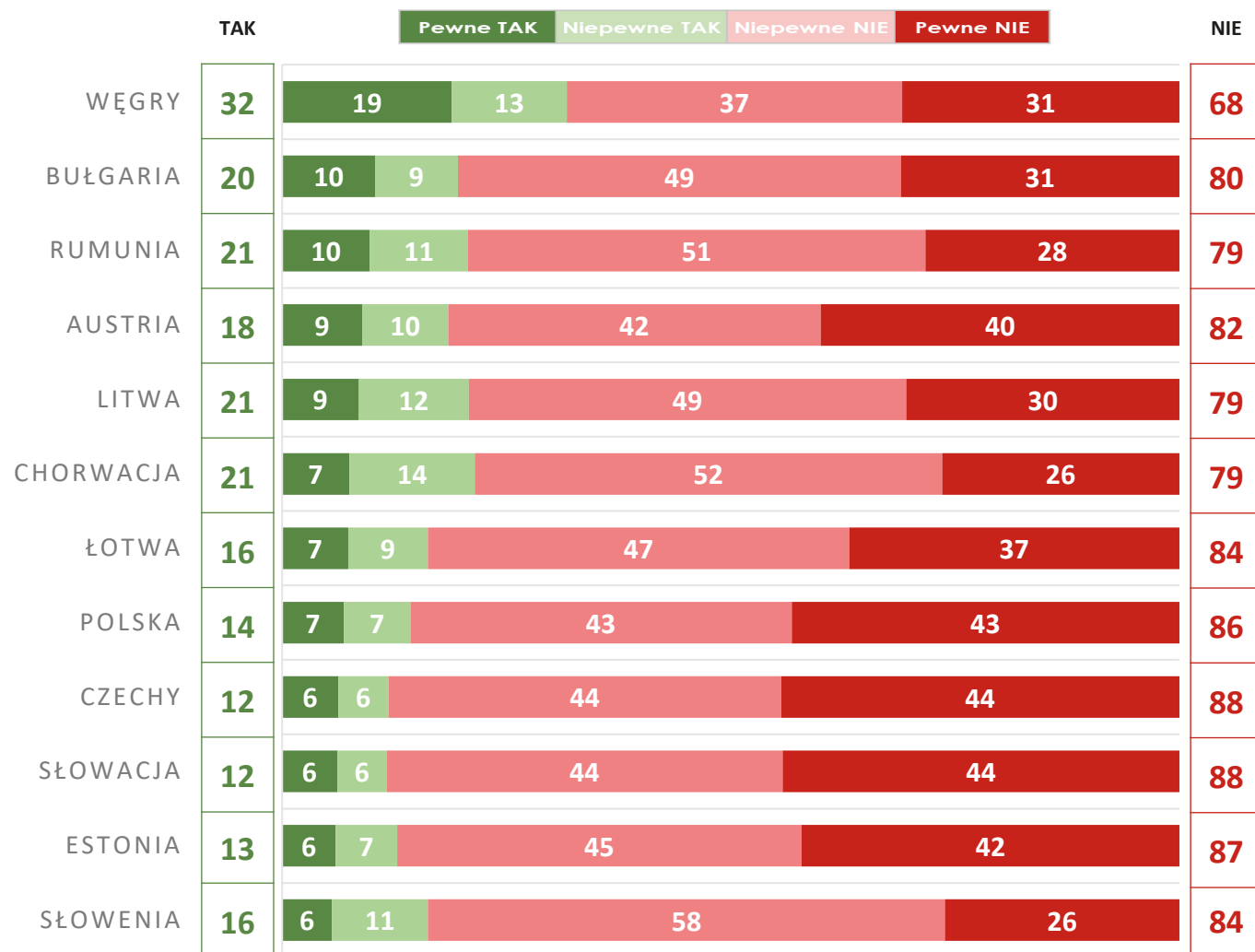
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK” / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – opinie obywateli dwunastu państw Trójmorza

Mój kraj robi za mało, by wspierać Ukrainę w wojnie z Rosją

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

Z wyników badań można wywnioskować, że w większości krajów dominuje przekonanie, że ich rządy robią wystarczająco dużo w celu wsparcia Ukrainy.

Najbardziej krytyczni, a jednocześnie wewnętrznie podzieleni ze względu na przekonania, są obywatele Węgier.

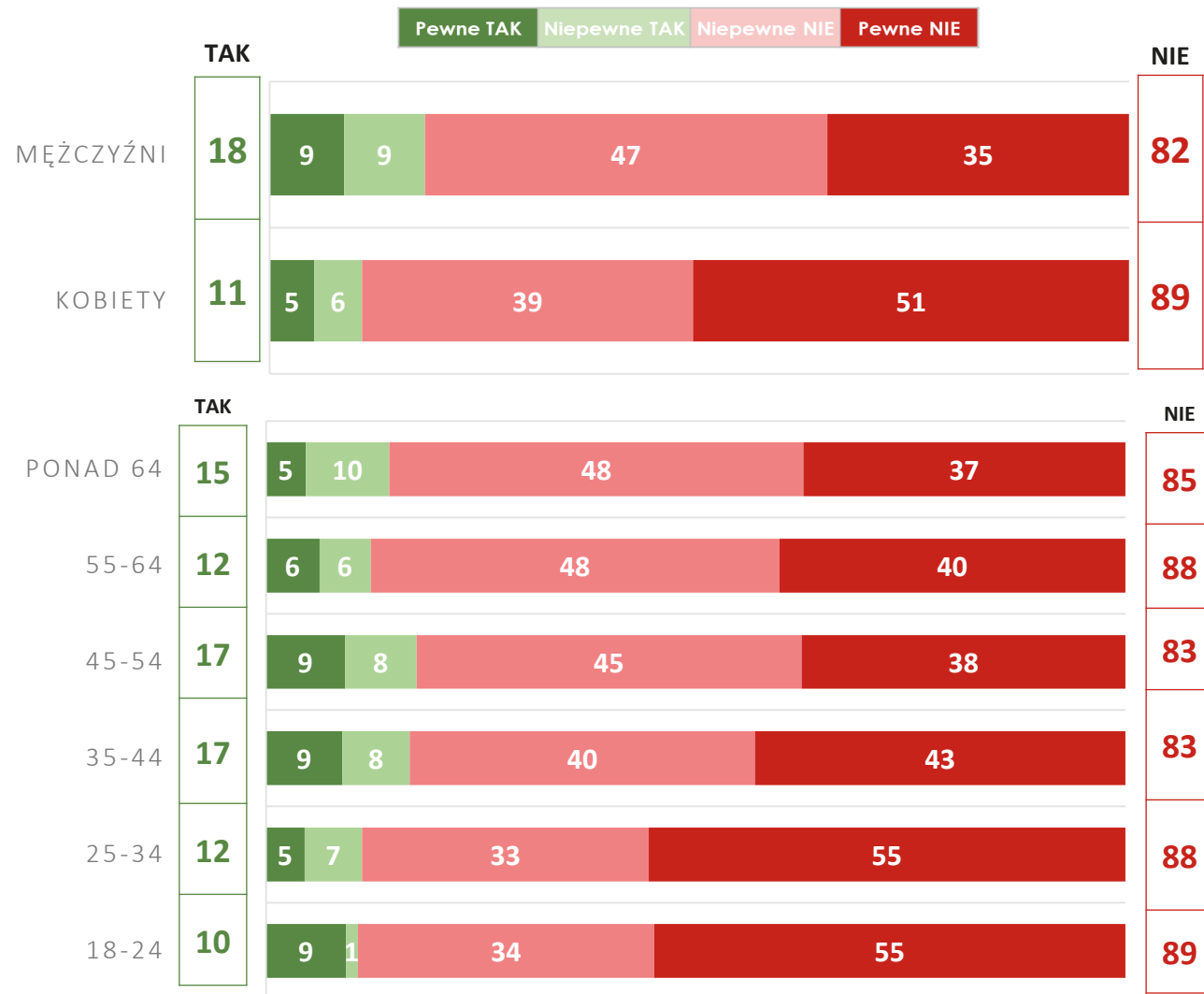
Najlepiej oceniają działania swoich rządów obywatele takich krajów takich jak Estonia, Słowenia, Słowacja, Czechy i Polska.

W przypadku tego pytania różnicowanie między krajami nie jest duże i istotny jest też poziom niepewności co do deklarowanych opinii. W większości opinii, w których respondenci nie zgadzają się z postawioną tezą, stanowią odpowiedzi „niepewne nie”.

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Polski

Mój kraj robi za mało, by wspierać Ukrainę w wojnie z Rosją

Odsetek osób, według których polski rząd robi za mało w kontekście wspierania Ukrainy w toczonej wojnie, jest niewielki. Nieco bardziej krytyczne stanowisko zajmują mężczyźni niż kobiety. Wraz z wiekiem maleje natomiast odsetek osób, które zdecydowanie nie zgadzają się z tym, że polski rząd robi za mało. Choć poszczególne kategorie wiekowe nie różnią się istotnie pod względem ogólnego rozkładu odpowiedzi pozytywnych i negatywnych, to widoczne jest, że osoby z dwóch najmłodszych przedziałów wiekowych wykazują najwyższy poziom pewności swoich przekonań na temat wsparcia dla Ukrainy.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

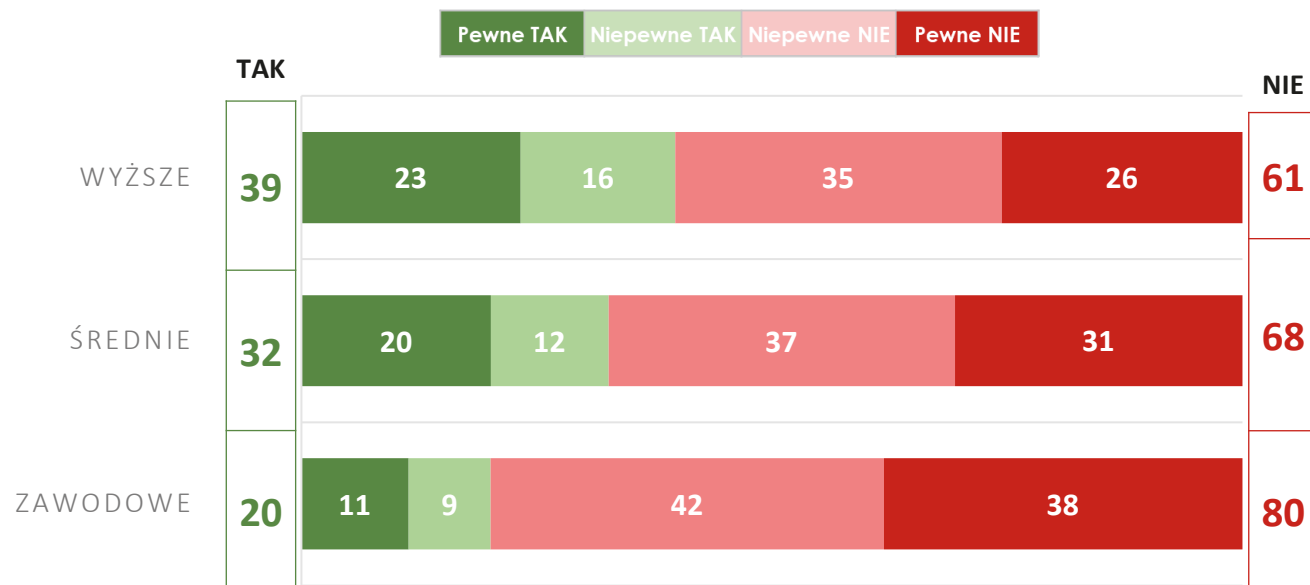
Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Węgier

Mój kraj robi za mało, by wspierać Ukrainę w wojnie z Rosją

Wśród obywateli Węgier przeważają pozytywne opinie na temat działań rządu w zakresie pomocy Ukrainie, jednak wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia rośnie również odsetek osób, które reprezentują krytyczną postawę pod tym względem. Wśród osób z wykształceniem wyższym odsetek osób, które zgadzają się z decyzją o tym, że kraj robi za mało, aby wspierać Ukrainę, wynosi niemal 40%, z czego ponad połowa deklaruje pewne stanowisko. Wśród osób z najniższym wykształceniem odsetek ten jest o połowę niższy.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

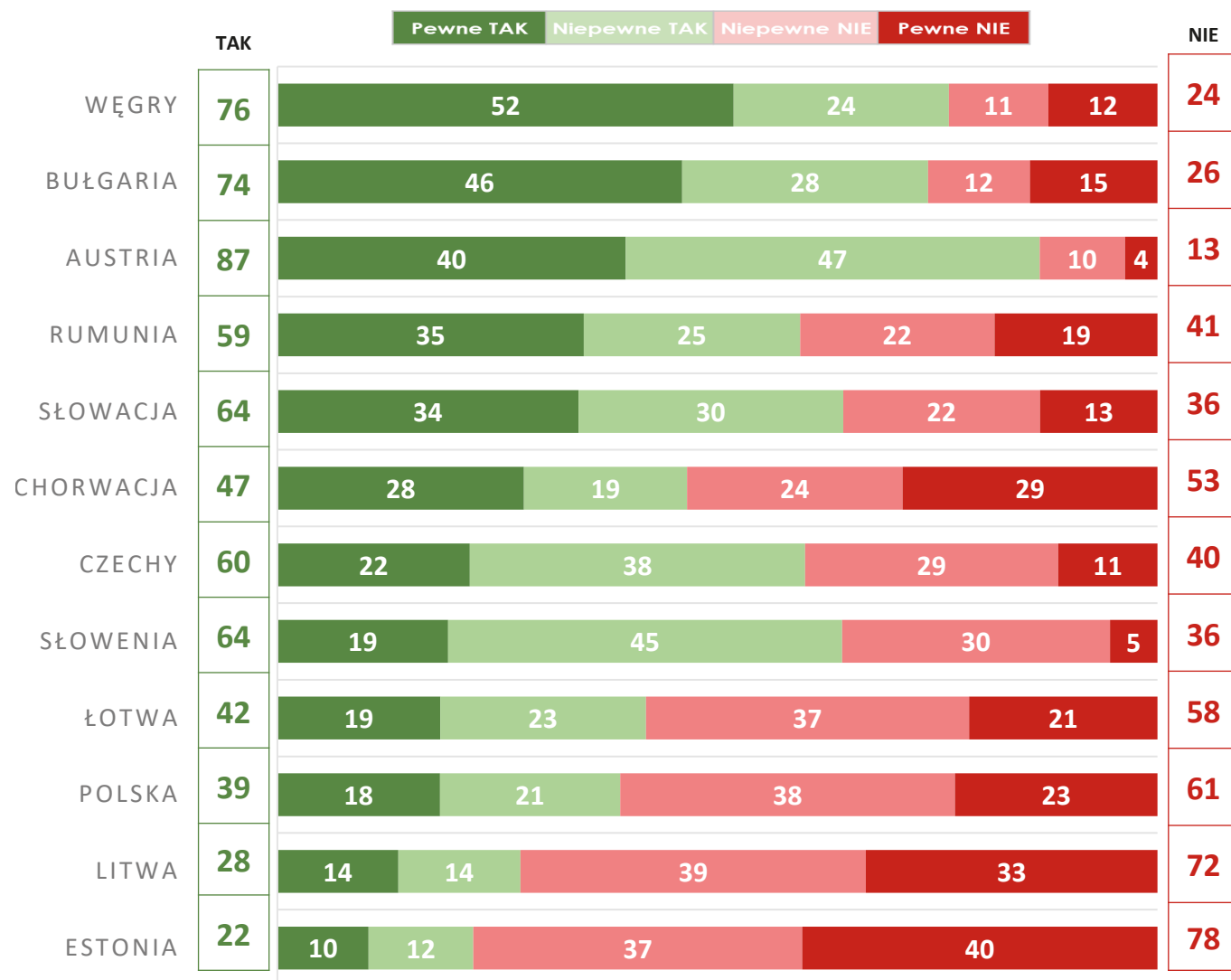
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepełne „TAK / Niepełne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – opinie obywateli dwunastu państw Trójmorza

Mój kraj powinien być neutralny wobec wojny Rosji z Ukrainą

Opinie na temat potrzeby zachowania neutralności kraju wobec konfliktu rosyjsko-ukraińskiego najpowszechniej występują wśród obywateli Węgier, Bułgarii oraz Austrii. Przeciwnie stanowisko dominuje natomiast wśród obywateli państw bałtyckich, w szczególności Estonii i Litwy. Polacy i Łotysze są mniej zdecydowani pod tym względem. Najbardziej niejednoznaczne stanowisko reprezentują natomiast obywatele Chorwacji, gdzie zbliżony jest odsetek osób, które negatywnie i pozytywnie odpowiedziały na pytanie. Charakterystyczne jest to, że obydwa przeciwstawne stanowiska charakteryzują się wysokim poziomem pewności.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Polski

Mój kraj powinien być neutralny wobec wojny Rosji z Ukrainą

W kwestii neutralności Polski w kontekście wojny w Ukrainie występują różnice ze względu na płeć i wiek respondentów. Kobiety nieco częściej zgadzają się z takim stanowiskiem niż mężczyźni. Pod względem wieku również widać pewne tendencje. Im starsi respondenci, tym częściej nie zgadzają się z tą tezą. Wśród osób po 64 roku życia 74% uważa, że nie jest to słuszne stanowisko, w tym 25% deklaruje silne przekonanie na ten temat. Wraz z wiekiem maleje także odsetek osób, które zdecydowanie zgadzają się z tym, że Polska nie powinna angażować się w konflikt.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

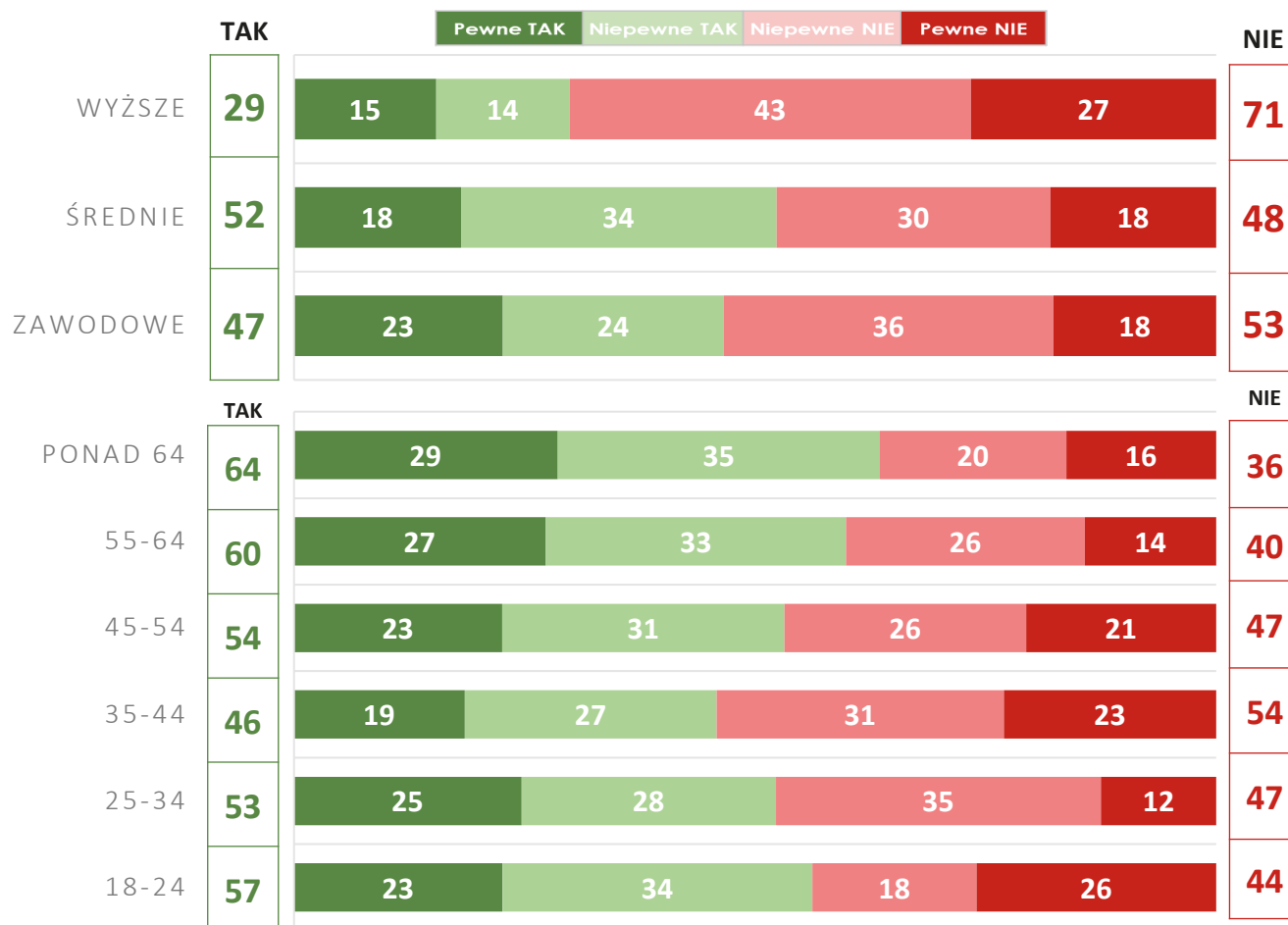
Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Łotwy

Mój kraj powinien być neutralny wobec wojny Rosji z Ukrainą

Wśród obywateli Łotwy opinia publiczna na temat neutralności kraju jest bardzo podzielona. Wśród czynników wpływających na odpowiedzi badanych można wskazać wykształcenie oraz wiek badanych. Osoby z wykształceniem wyższym są najbardziej przekonane, że neutralne stanowisko nie jest dobrym rozwiązaniem. Jedynie 15% osób z tej kategorii zdecydowanie opowiada się za neutralnością. Im niższy poziom wykształcenia, tym odsetek takich odpowiedzi jest większy.

Niejednoznaczny jest natomiast wpływ wieku na rozkład odpowiedzi. Ogólne poparcie dla neutralności wydaje się spadać wraz z wiekiem w przedziałach od 18 do 44 roku życia, natomiast wśród osób po 44 roku życia wraz z wiekiem poparcie dla neutralności wzrasta.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

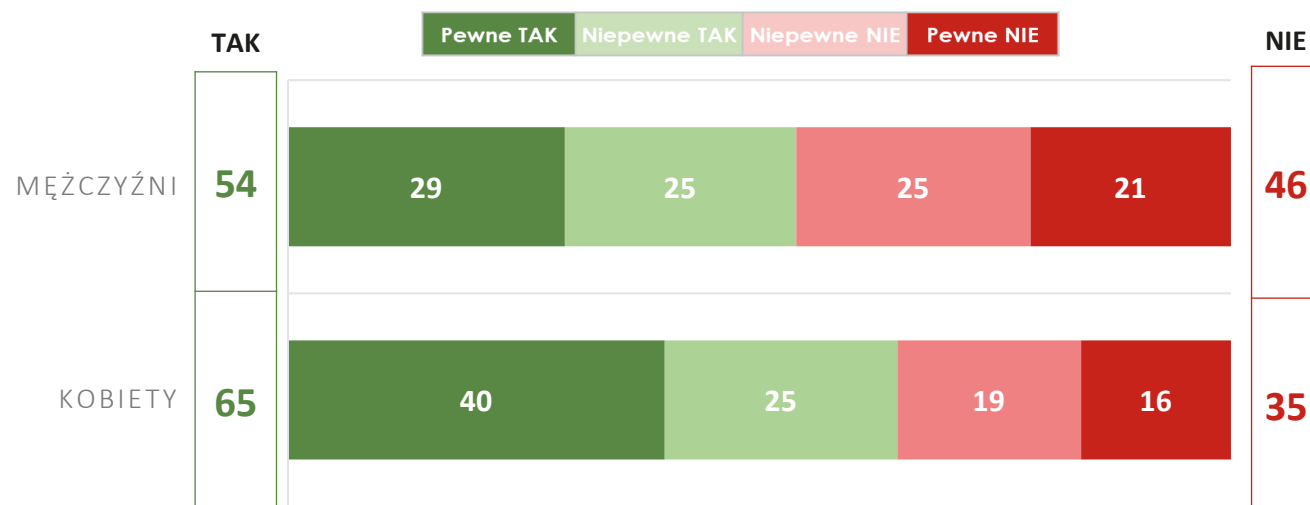
Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Rumunii

Mój kraj powinien być neutralny wobec wojny Rosji z Ukrainą

Wśród obywateli Rumunii w pewnym stopniu różnice w postrzeganiu neutralności kraju w kontekście wojny w Ukrainie można wyjaśnić, odwołując się do kategorii płci. Dużo częściej i z większym stopniem pewności za neutralnością Rumunii opowiadają się kobiety. Mężczyźni bardziej różnią się pod względem stanowiska w tej sprawie i odsetki osób zdecydowanie popierających, jak i zdecydowanie krytykujących takie podejście są zbliżone.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

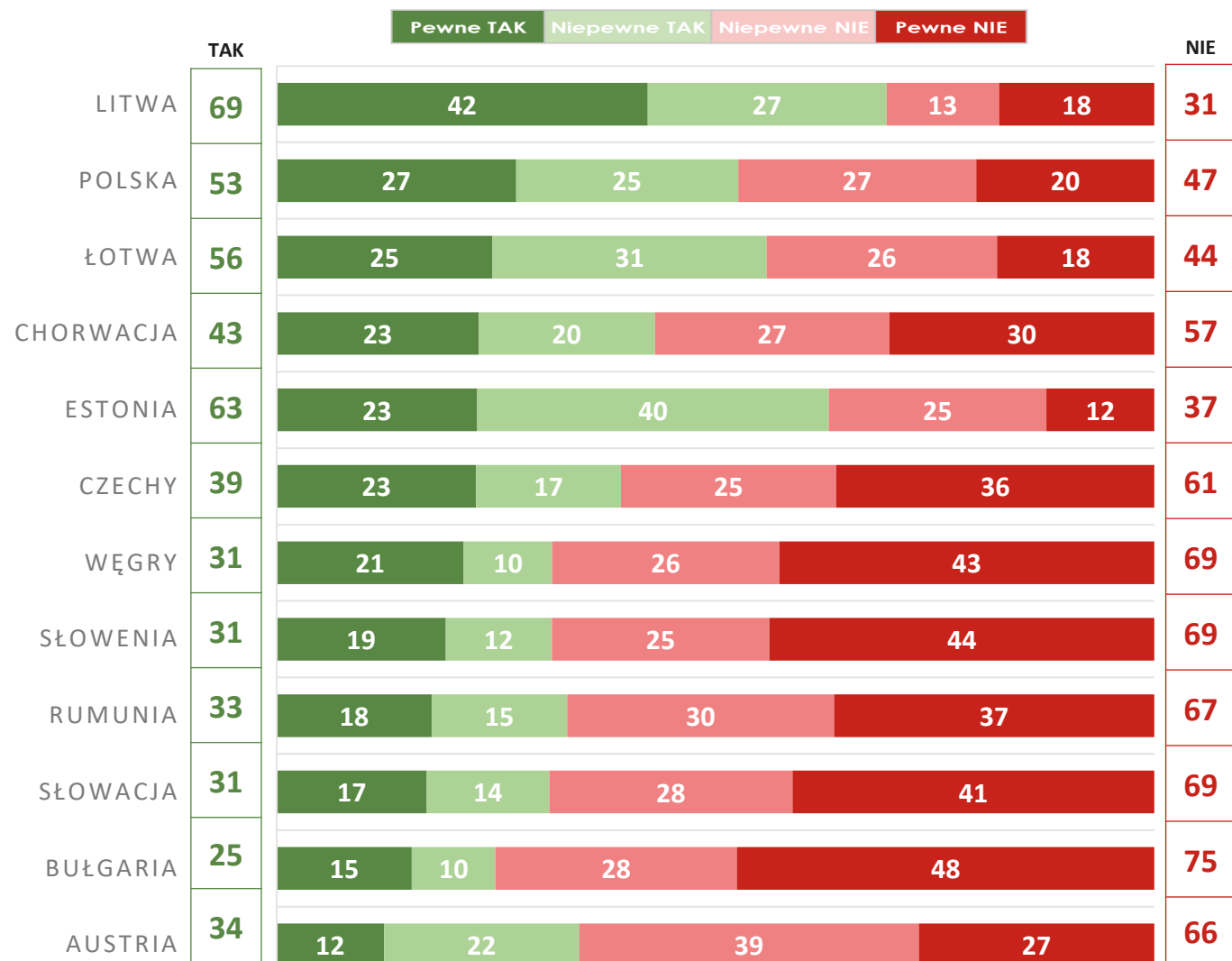
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – opinie obywateli dwunastu państw Trójmorza

Mój kraj powinien wspierać Ukrainę finansowo w wojnie z Rosją

Pewne „TAK” / Pewne „NIE”

Odszetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK” / Niepewne „NIE”

Odszetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

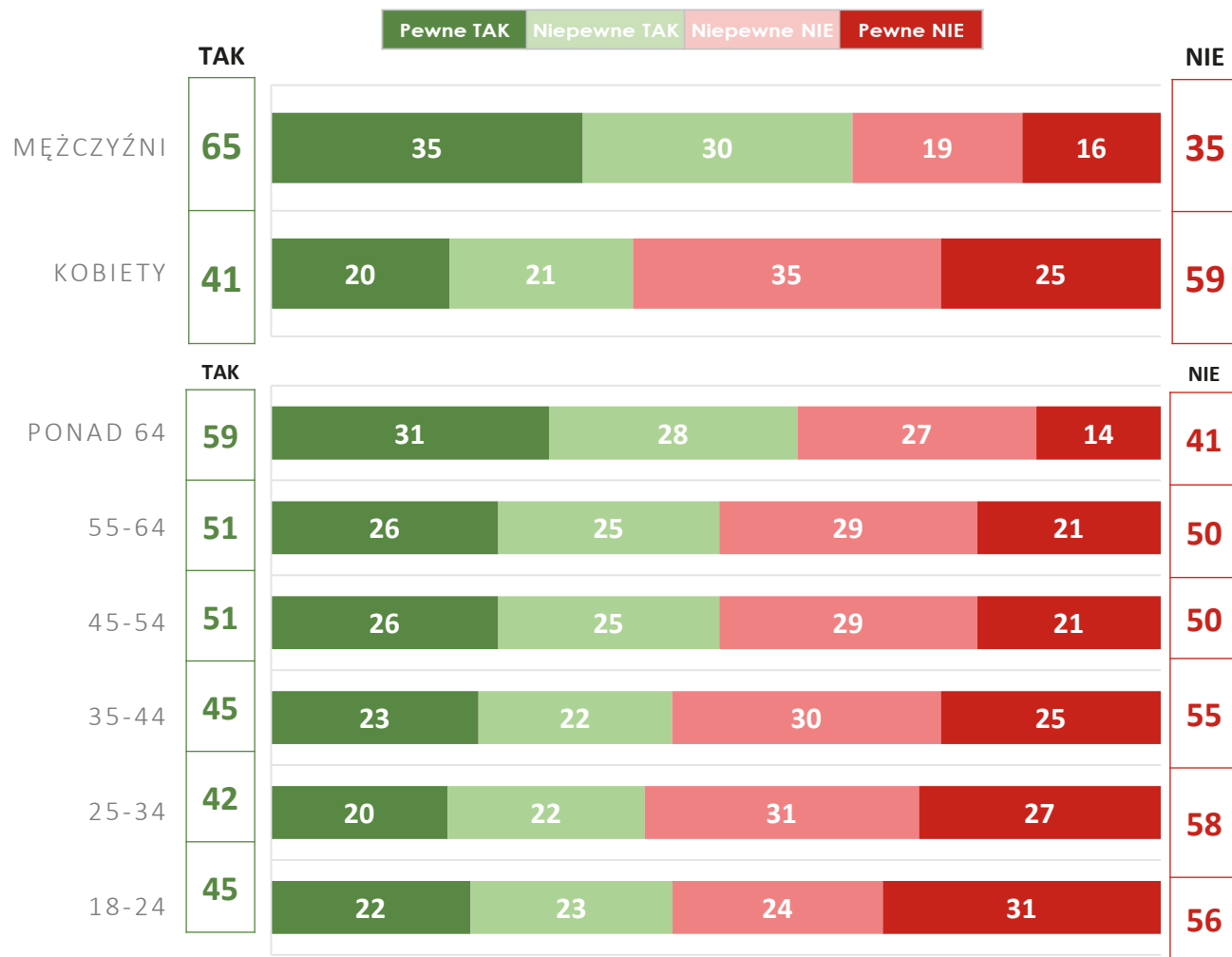
Państwa bałtyckie (Litwa, Łotwa i Estonia), a także Polska wykazują najwyższe poparcie odnośnie do konieczności pomocy finansowej Ukrainie. Kraje te różnią się jednak poziomem pewności deklarowanych przekonań. Najsilniej ugruntowane postawy prezentują obywatele Litwy. Najmniejszym poparciem taka idea cieszy się w takich krajach, jak Austria, choć w jej przypadku istnieje duży poziom niepewności postaw, oraz Bułgaria. Duży poziom zdecydowanego sprzeciwu deklarują także obywatele Słowenii, Węgier oraz Słowacji.

Łotwa i Chorwacja charakteryzują się natomiast największym poziomem zróżnicowania opinii wśród obywateli, jednak wzięte pod uwagę w badaniu czynniki nie pozwalają wyjaśnić, z czego ono wynika.

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Polski

Mój kraj powinien wspierać Ukrainę finansowo w wojnie z Rosją

Wśród obywateli Polski dość duży jest odsetek osób, które uważają, że należy wspierać finansowo Ukrainę podczas wojny z Rosją. Znacznie częściej takie przekonanie podzielają mężczyźni niż kobiety. Ponad połowa mężczyzn opowiada się za wsparciem, przy czym większość z nich jest o tym silnie przekonana.

Istotne różnice można również zaobserwować, biorąc pod uwagę wiek respondentów. Im starsi respondenci, tym częściej zgadzają się, że Ukrainę należy wspierać. Tendencja ta jest szczególnie wyraźna w odniesieniu do odsetków odpowiedzi o wysokim poziomie pewności.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

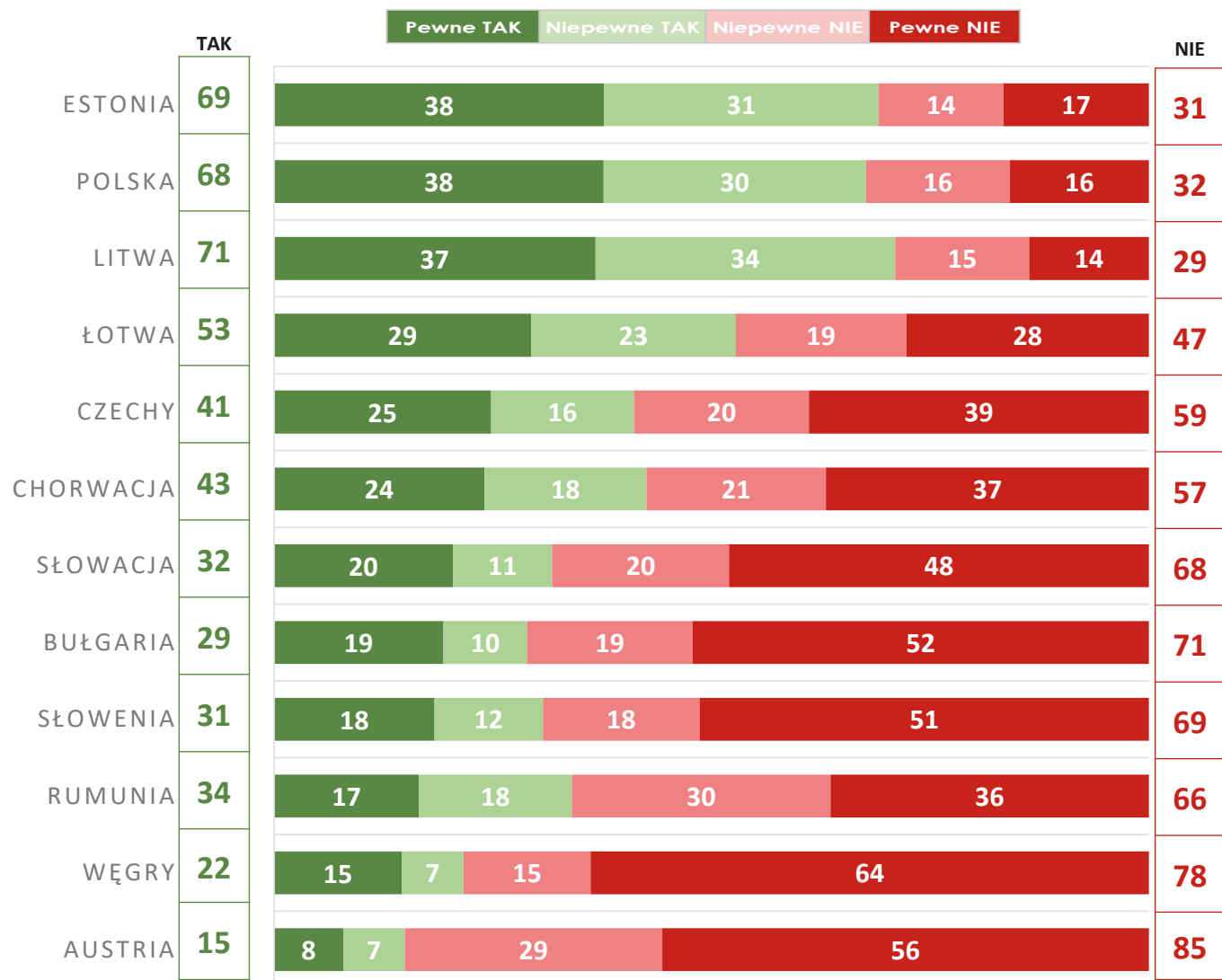
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – opinie obywateli dwunastu państw Trójmorza

Mój kraj powinien dostarczać Ukrainie broń do walki z Rosją

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

Kraje bałtyckie pod względem poparcia dla dozbrajania Ukrainy wyróżniają się na tle pozostałych państw. Jedyne Łotwa charakteryzuje się mniej jednoznacznym stanowiskiem, gdyż niemal połowa obywateli nie zgodziła się z przedstawioną opinią, z czego większość w sposób pewny.

Kraje takie jak Austria, Węgry, Słowenia, Bułgaria i Słowacja charakteryzują się natomiast największym odsetkiem sceptycyzmu wobec idei dostarczania broni Ukrainie.

Łotwa, Czechy, Chorwacja i Rumunia wykazują natomiast najbardziej zróżnicowane poglądy na ten temat.

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Polski

Mój kraj powinien dostarczać Ukrainie broń do walki z Rosją

Pod względem opinii na temat dostarczania broni Ukrainie obywatele Polski różnią się między sobą istotnie. Różnice występują ze względu na płeć i wiek. Dozbrajanie Ukrainy znacznie większym poparciem cieszy się wśród mężczyzn niż wśród kobiet. Natomiast pod względem wieku istnieje wyraźna korelacja pozytywna.

Wraz z wiekiem rośnie powszechność przekonania, że Ukrainie należy przekazywać broń. Wśród osób najstarszych obejmuje ono około 80% respondentów, z czego większość wykazuje przekonania ugruntowane. Osoby młode są bardziej podzielone, zwłaszcza w dwóch pierwszych przedziałach wiekowych, gdzie różnica między popierającymi i krytykującymi wynosi około 10%.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

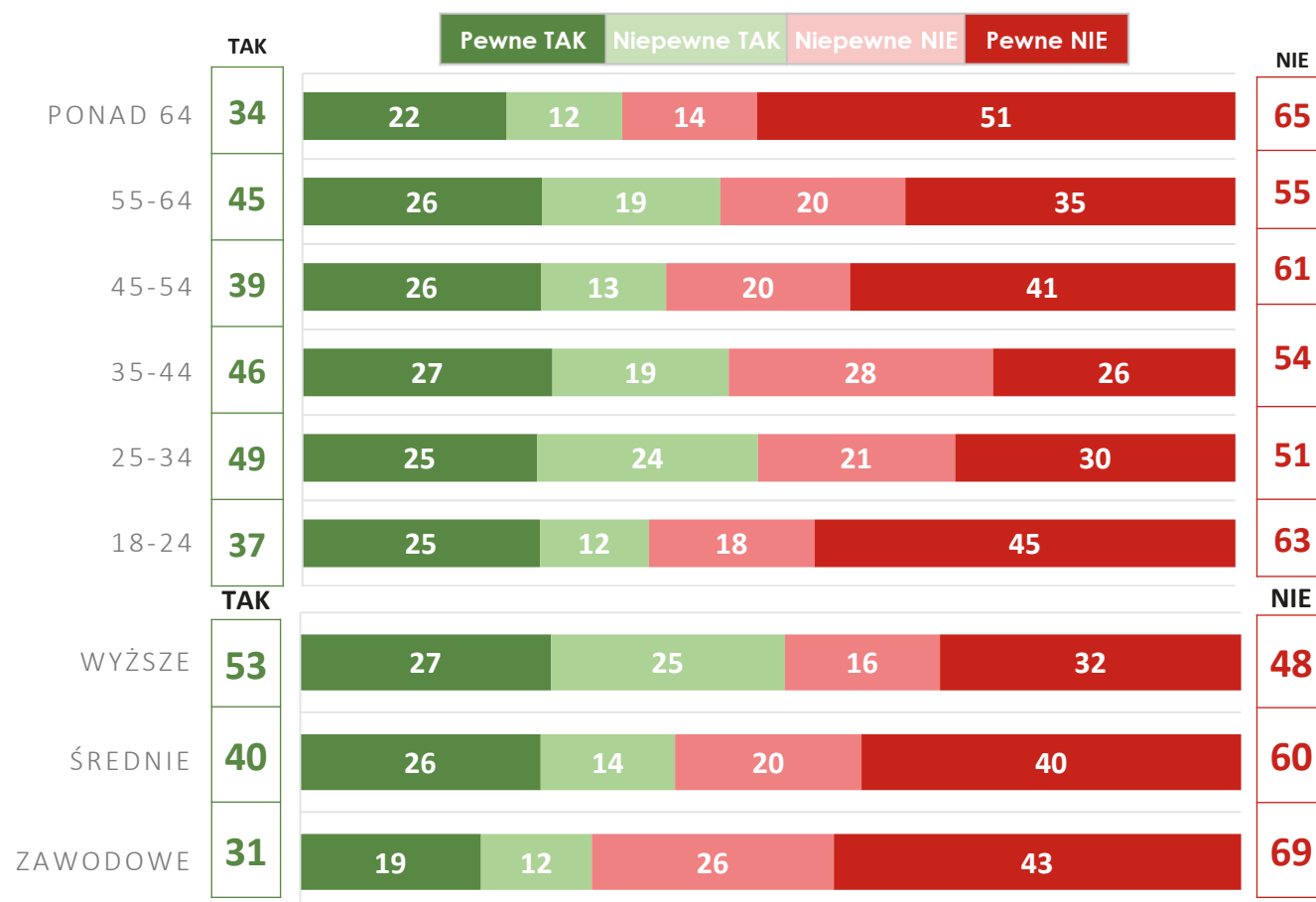
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Czech

Mój kraj powinien dostarczać Ukrainie broń do walki z Rosją

Wśród obywateli Czech istnieją różnice w kwestii poparcia dla idei przekazywania broni Ukrainie, które zależą między innymi od wieku respondentów. Najbardziej krytycznie nastawieni są obywatele najmłodszy oraz najstarsi. Istotne jest to, że różnice pomiędzy poszczególnymi kategoriami wieku w mniejszym stopniu odnoszą się do ogólnych odpowiedzi na „tak” lub na „nie”, lecz przede wszystkim dotyczą siły przekonania o tym, że należy przekazywać broń Ukrainie. Odsetek osób silnie przekonanych o takiej powinności jest względnie porównywalny, niezależnie od wieku.

Różnice pod tym względem mają związek także z poziomem wykształcenia obywateli. Bardziej skłonne do pomocy są osoby z wyższym wykształceniem, jednak i w tej grupie osoby o przeciwnych poglądach stanowią niemal połowę respondentów.

Pewne „TAK” / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

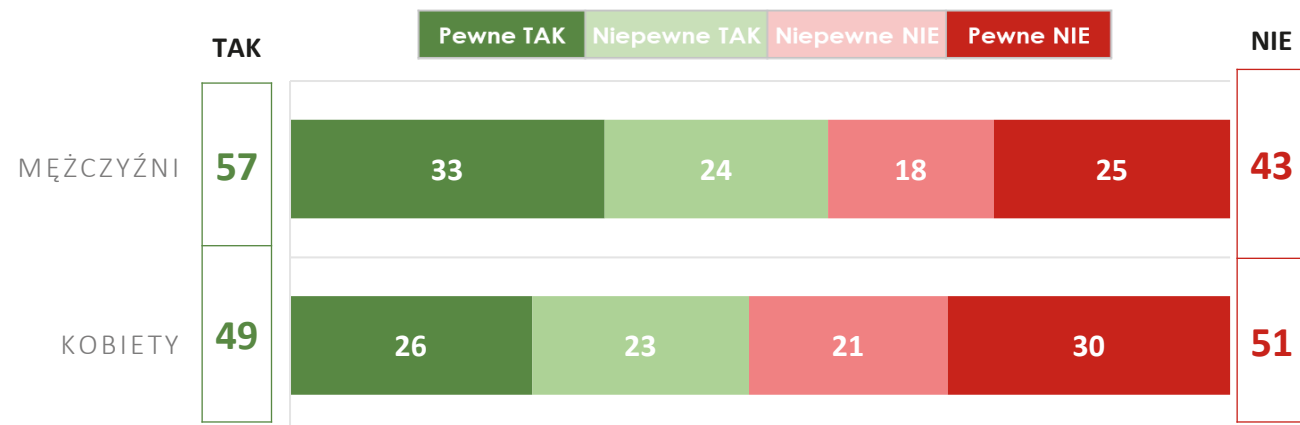
Niepewne „TAK” / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – zróżnicowanie opinii wśród obywateli Łotwy

Mój kraj powinien dostarczać Ukrainie broń do walki z Rosją

W przypadku obywateli Łotwy widoczne są różnice w zakresie postrzegania przekazywania broni Ukrainie ze względu na płeć. Kobiety ogółem częściej są przeciwne takiej formie wsparcia niż mężczyźni, wśród których takie działania popiera ponad połowa respondentów, a jedna trzecia w sposób zdecydowany.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

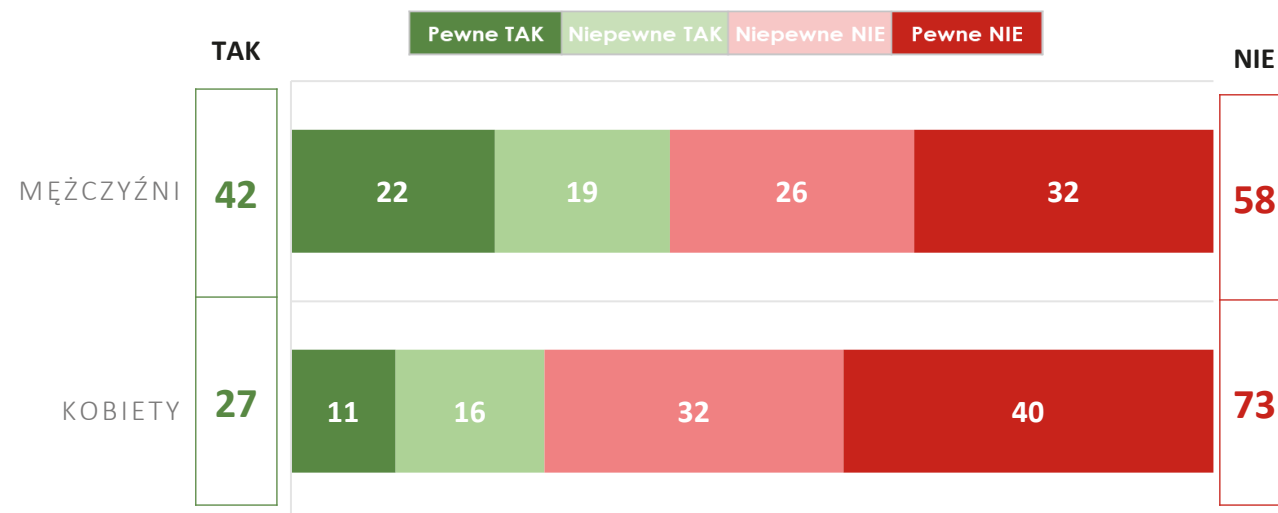
Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – zróżnicowanie opinii wśród obywateli Rumunii

Mój kraj powinien dostarczać Ukrainie broń do walki z Rosją

W przypadku obywateli Rumunii wyraźne są różnice w zakresie postrzegania przekazywania broni Ukrainie między kobietami i mężczyznami. Zdecydowana większość kobiet nie popiera takich działań, z czego aż 40% w sposób zdecydowany.

Wśród mężczyzn opinie są bardziej równomiernie rozłożone, jednak z przeważającą tendencją krytyczną.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

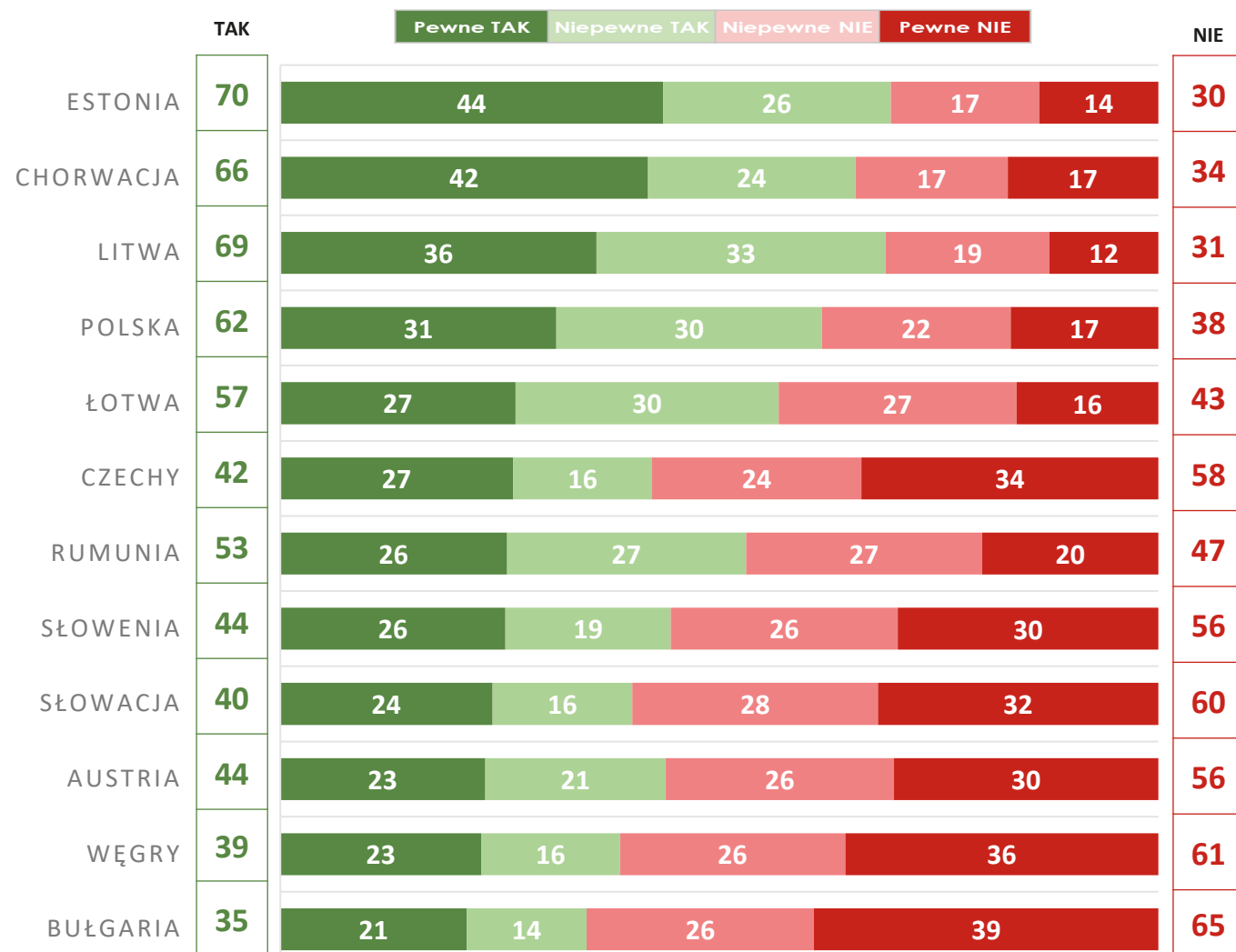
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – opinie obywateli dwunastu państw Trójmorza

Mój kraj powinien nadal wspierać Ukrainę, nawet jeśli jest to kosztowne

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

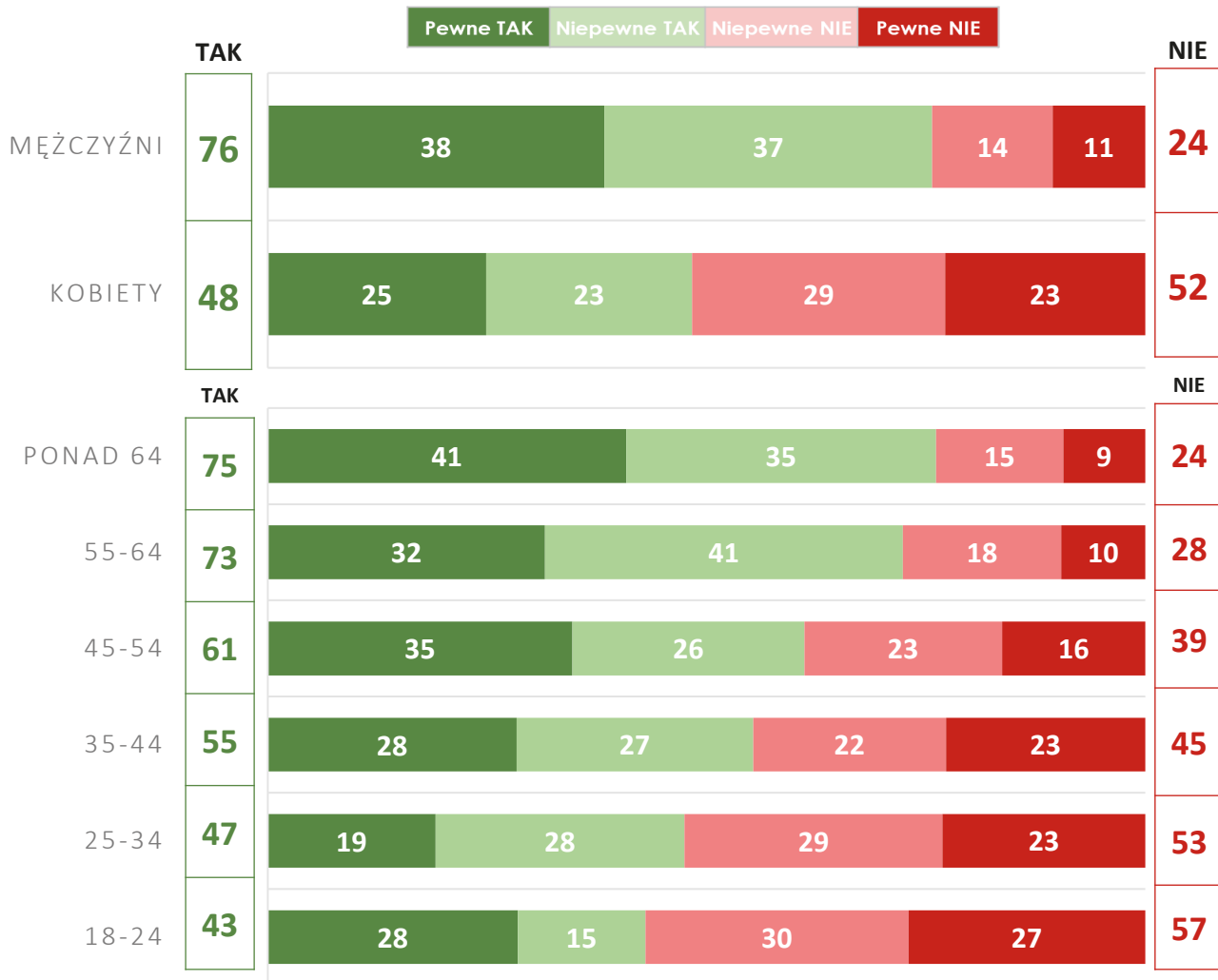
Opinię na temat dalszego wspierania Ukrainy również w największym stopniu podzielają obywatele państw bałtyckich, a także Polski i Chorwacji. W Polsce i Litwie istotny jest jednak duży odsetek osób zgadzających się z postawioną tezą w sposób niepewny.

Ze zdecydowanie mniejszym poparciem kwestia dalszego wsparcia dla Ukrainy spotyka się wśród społeczeństw Bułgarii i Węgier. Wsparcie dla Ukrainy jest zatem tematem, który dzieli opinię publiczną w Europie, z wyraźnymi różnicami regionalnymi. Kraje bałtyckie, które mają bezpośrednie doświadczenia z zagrożeniem ze strony Rosji, wydają się bardziej skłonne do wsparcia Ukrainy. Natomiast w krajach Europy Środkowej i Wschodniej, takich jak Czechy, Słowacja, Austria, Węgry i Bułgaria, istnieje większa niepewność lub opór wobec wsparcia.

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Polski

Mój kraj powinien nadal wspierać Ukrainę, nawet jeśli jest to kosztowne

Wśród obywateli Polski mężczyźni wydają się bardziej skłonni do zdecydowanego wsparcia Ukrainy w porównaniu z kobietami.

Kobiety wykazują większą niepewność i tendencję do sprzeciwu, co widać po większej liczbie odpowiedzi w kategoriach „niepewne nie” i „pewne nie”.

Starsze grupy wiekowe (55 lat i więcej) mają tendencję do bardziej zdecydowanego popierania pomocy („pewne tak”) niż młodsze grupy. Najmłodsza grupa wiekowa (18-24 lata) i grupa wiekowa 25-34 lata wykazują największy sprzeciw wobec wsparcia Ukrainy. Wraz z wiekiem zwiększa się procent osób zdecydowanie popierających wsparcie, podczas gdy wśród młodszych grup wiekowych występuje większe rozproszenie opinii.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

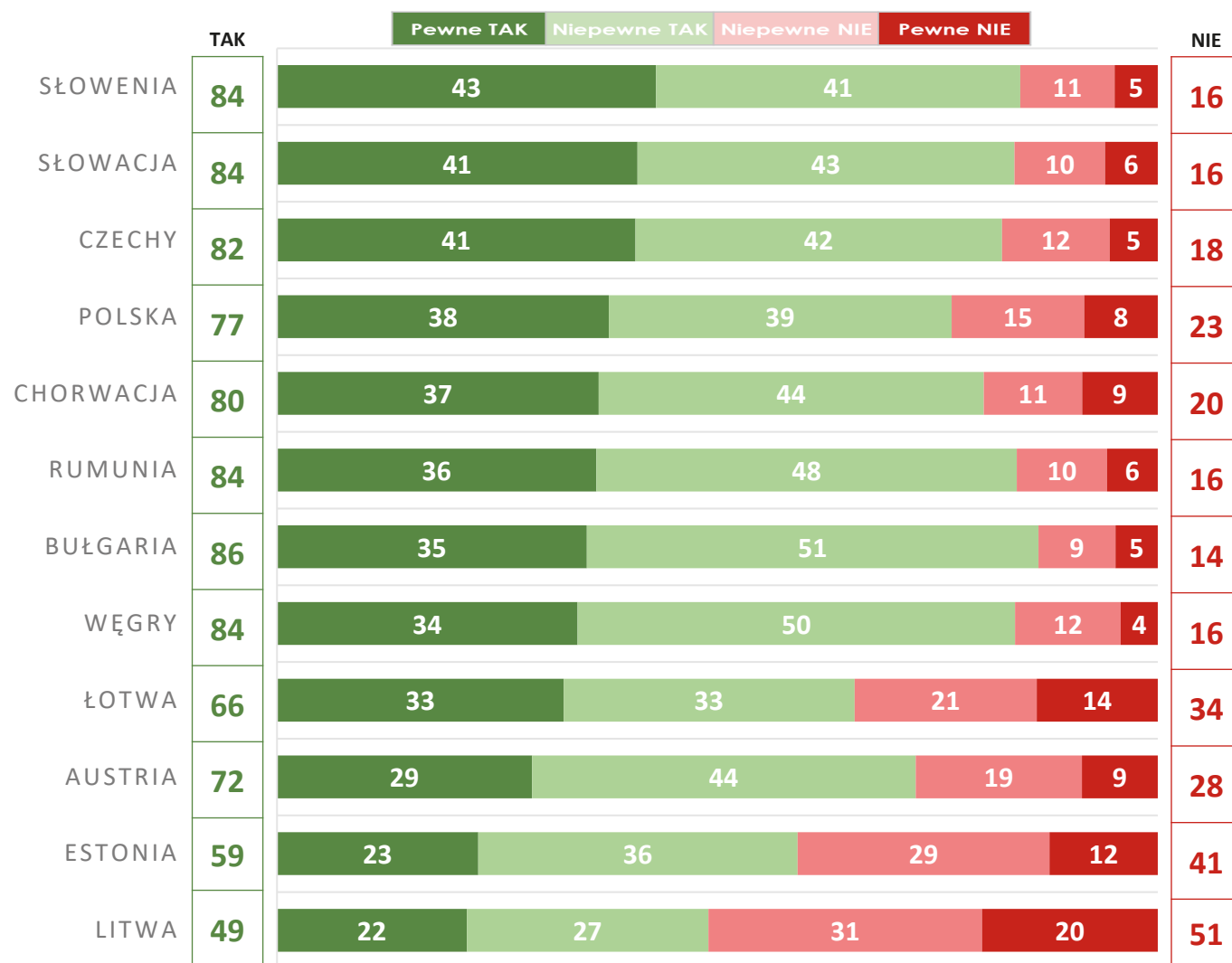
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – opinie obywateli dwunastu państw Trójmorza

Rząd mojego kraju powinien mniej zajmować się Ukrainą, a więcej problemami naszych obywateli

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

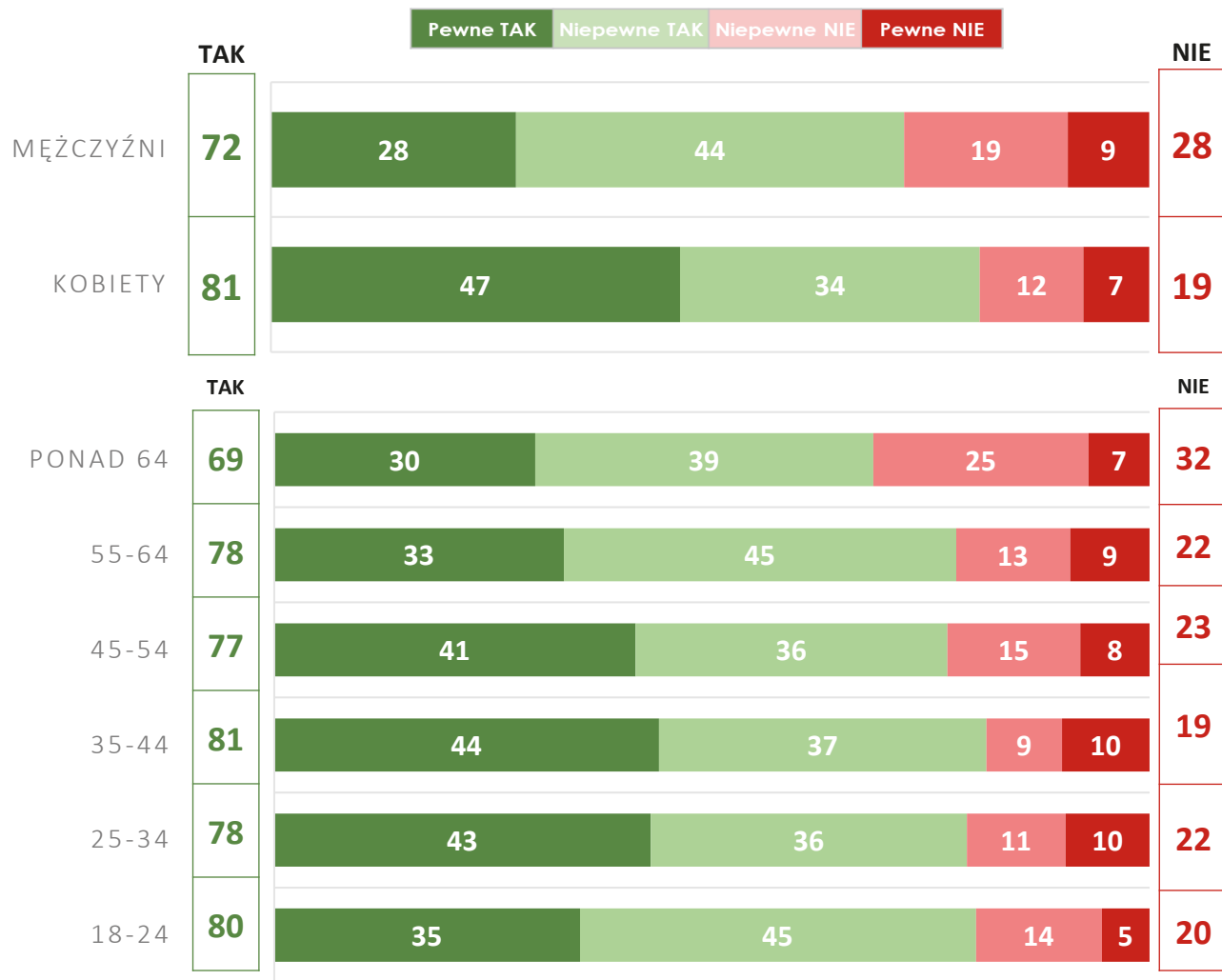
W oparciu o wyniki badań można zauważyć, że kraje takie jak Słowenia, Słowacja i Czechy wykazują największe poparcie dla opinii, że ich rządy powinny mniej zajmować się Ukrainą, a więcej problemami krajowymi. Te kraje wykazały największy odsetek odpowiedzi „pewne tak”.

Z drugiej strony, Estonia, Litwa, Austria i Łotwa są krajami, które najmniej popierają tę opinię, co widać po największym odsetku odpowiedzi „pewne nie”, co sugeruje, że obywatele tych krajów preferują, aby ich rządy nadal angażowały się w pomoc Ukrainie. Jednocześnie w tych krajach jest także dość wysoki odsetek osób, które podzielają przeciwną opinię, co pokazuje duże zróżnicowanie poglądów w tych krajach. Na tle krajów bałtyckich wyróżnia się Polska, w której dużo wyższy jest odsetek osób zgadzających się ze wskazaną tezą niż w pozostałych państwach tego regionu.

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Polski

Rząd mojego kraju powinien mniej zajmować się Ukrainą, a więcej problemami naszych obywateli

Kobiety w Polsce wydają się bardziej skłonne niż mężczyźni do poglądu, że rząd powinien koncentrować się bardziej na wewnętrznych problemach państwa. Mężczyźni, choć również w większości podzielają taki pogląd, prezentują mniej zdecydowane stanowisko.

Widoczna jest także tendencja, że młodsze osoby (w szczególności grupa 18-24) są bardziej niezdecydowane co do tego, czy Polska powinna mniej angażować się w kwestie ukraińskie na rzecz krajowych problemów, co widać po wyższym procentowym udziale odpowiedzi „niepewne tak” i „niepewne nie”. Starsze pokolenia (35-54) wydają się bardziej zdecydowane w swoich opiniach, z większym odsetkiem wskazującym na „pewne tak”, co sugeruje, że postulują one większe skupienie na wewnętrznych wyzwaniach Polski. Mniejsze poparcie dla tego poglądu oraz mniejsze zdecydowanie można zauważyć także wśród przedstawicieli przedziału wiekowego 55+.

Pewne „TAK” / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

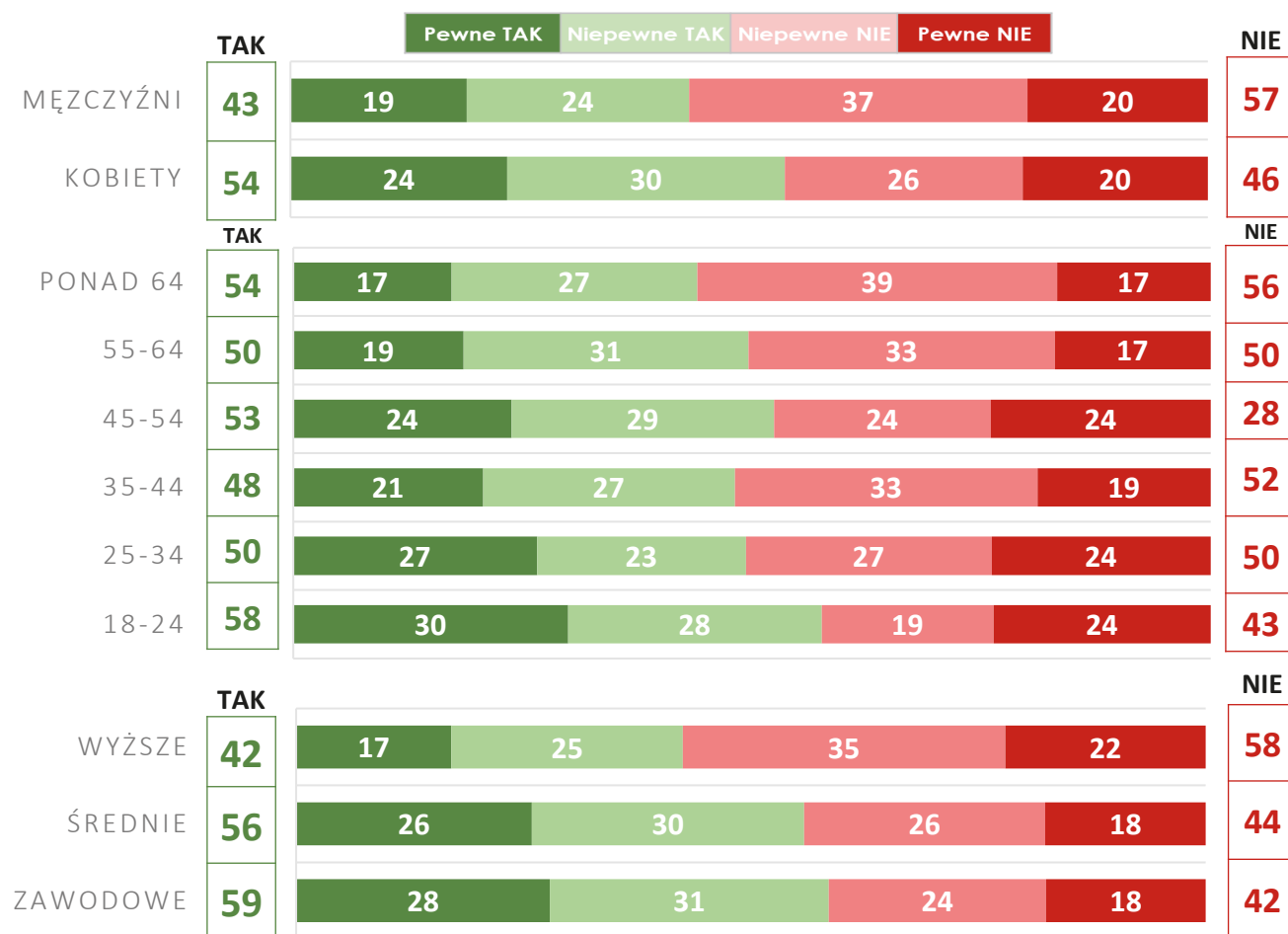
Niepewne „TAK” / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli LITWY

Rząd mojego kraju powinien mniej zajmować się Ukrainą, a więcej problemami naszych obywateli

Kobiety na Litwie są bardziej skłonne do uznania, że rząd powinien przedkładać wewnętrzne problemy kraju nad zaangażowanie w sprawę Ukrainy. Mężczyźni są bardziej niezdecydowani, co sugeruje, że są bardziej podzieleni w swoich opiniach.

Ze względu na wiek widoczna jest wyraźna zależność, polegająca na stopniowym spadku wraz z wiekiem odsetka osób silnie przekonanych, że priorytetem powinny być sprawy obywateli własnego kraju. Najpopularniejsze jest takie przekonanie wśród najmłodszych obywateli. Na opinie wpływa także poziom wykształcenia. Osoby z niższym poziomem wykształcenia są bardziej skłonne do poparcia zmniejszenia zaangażowania rządu w kwestie ukraińskie na rzecz skupienia na problemach krajowych, natomiast osoby z wyższym wykształceniem prezentują zróżnicowane opinie, ponieważ odsetki osób pewnie zgadzających się ze wskazaną opinią oraz zdecydowanie niezgadzających są do siebie zbliżone.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

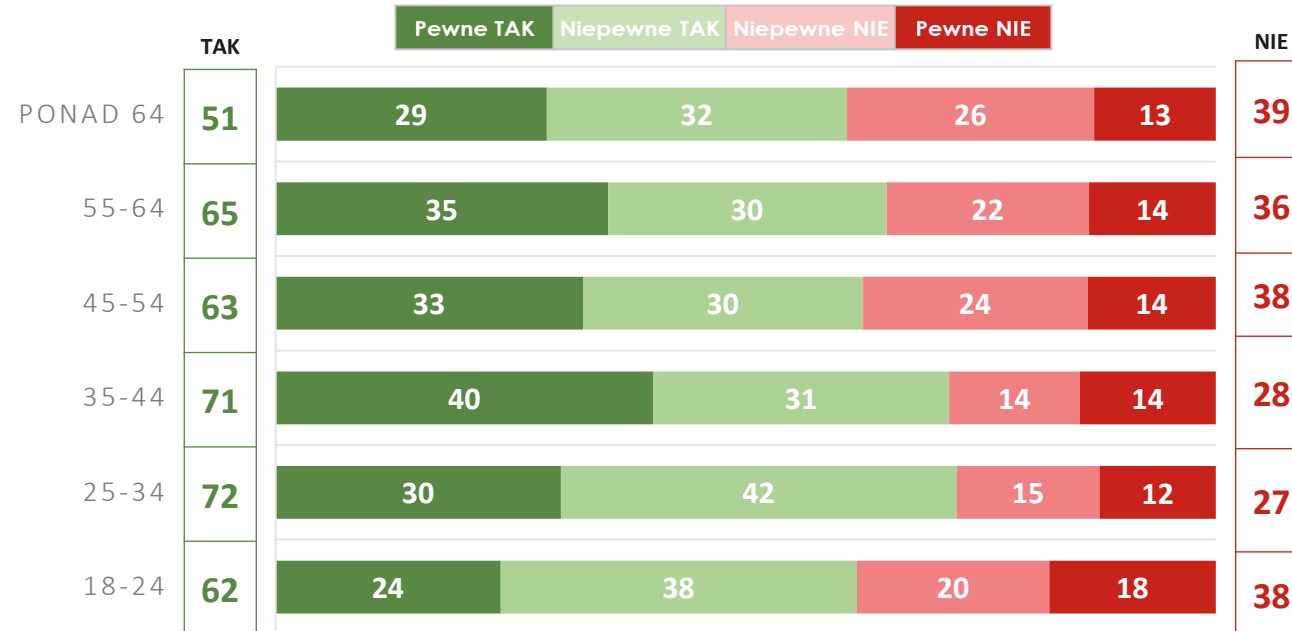
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – zróżnicowanie opinii wśród obywateli Łotwy

Rząd mojego kraju powinien mniej zajmować się Ukrainą, a więcej problemami naszych obywateli

Podział opinii dotyczących postawy rządu wobec zaangażowania się na rzecz Ukrainy wśród obywateli Litwy jest wyraźny. Najmłodsze grupy wiekowe są bardziej niepewne co do kierunku polityki rządu. Najmłodsza grupa wykazuje duże wewnętrzne zróżnicowanie opinii, gdyż duży odsetek osób nie zgadza się z tezą, że rząd powinien mniej koncentrować się na sytuacji Ukrainy, a jednocześnie co czwarta osoba deklaruje mocno ugruntowany, przeciwny pogląd. W pozostałych kategoriach wiekowych odsetek osób negujących w stopniu zdecydowanym taką opinię jest niemal identyczny. Pod względem poparcia takiej tezy wyróżnia się natomiast kategoria osób w wieku 35-44 lata, gdzie 70% zgadza się, a 40% zgadza się w stopniu mocno ugruntowanym.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

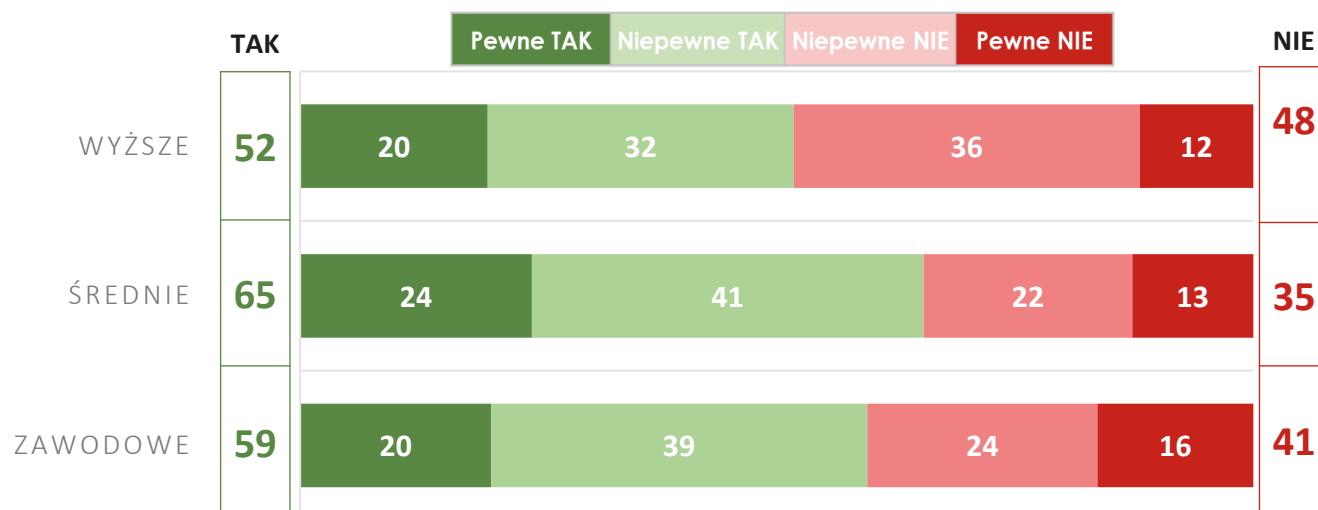
Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Estonii

Rząd mojego kraju powinien mniej zajmować się Ukrainą, a więcej problemami naszych obywateli

Wśród Estończyków opinie na temat zaangażowania władz w kwestie związane z wojną w Ukrainie charakteryzuje istotny podział oraz wysoka niepewność stanowisk zajmowanych w tej sprawie.

Osoby z wykształceniem średnim wykazują nieco wyższe poparcie dla poglądu o potrzebie ograniczenia takiego zaangażowania, natomiast osoby z wykształceniem wyższym częściej nie zgadzają się z taką opinią. W obydwu przypadkach większość odpowiadających nie jest silnie przekonana do przedstawianego stanowiska.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

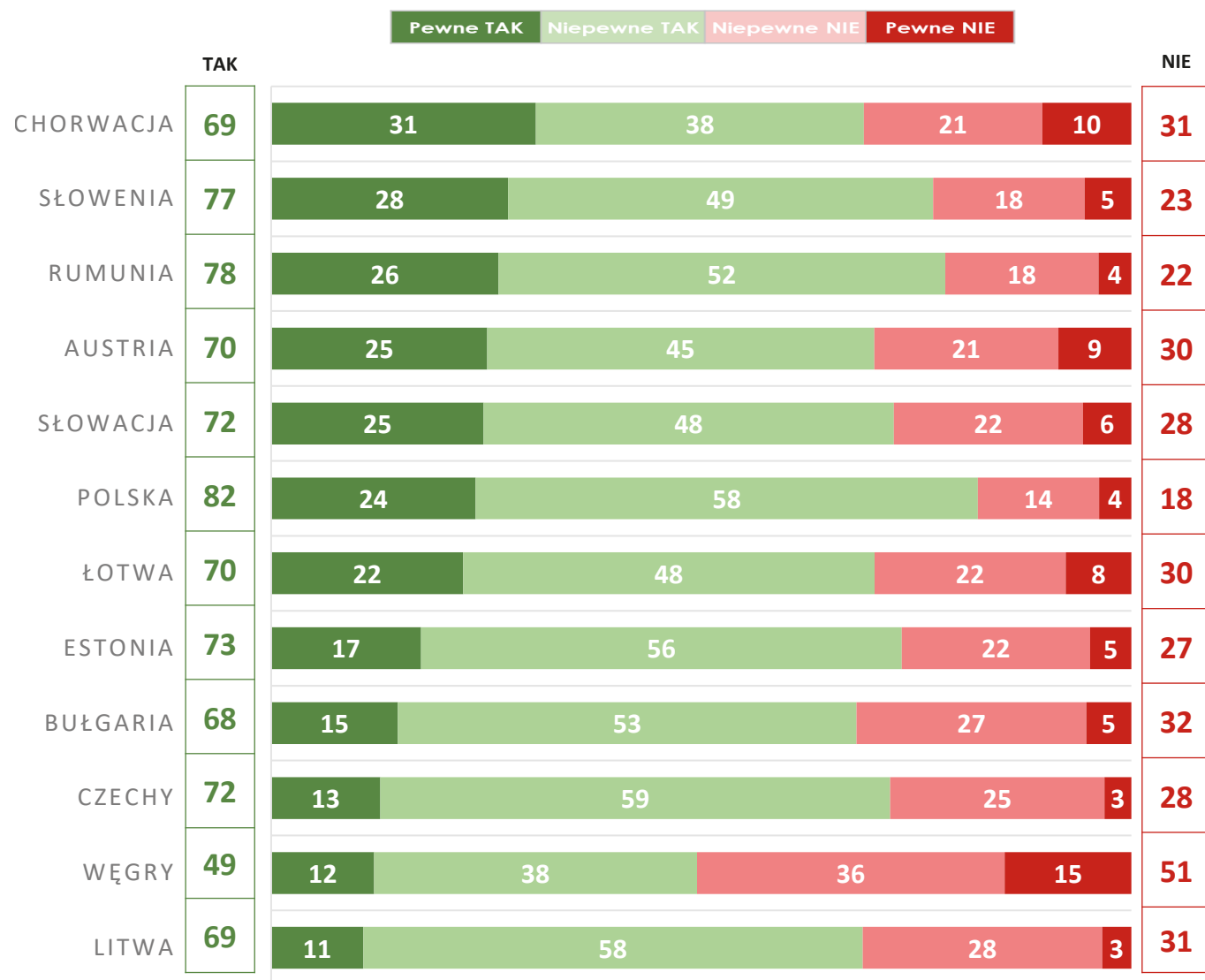
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – opinie obywateli dwunastu państw Trójmorza

Firmy z mojego kraju powinny móc zarobić na odbudowie Ukrainy

W Chorwacji można zauważyć najwyższy odsetek osób pewnych, że firmy z tego kraju powinny móc zarobić na odbudowie Ukrainy („pewne tak”). Podobnie wygląda struktura odpowiedzi obywateli Słowenii i Rumunii. Polska, choć na poziomie ogólnym wykazuje najwyższe poparcie dla przedstawionej w pytaniu tezy, to pod względem siły takiego przekonania wypada przeciętnie na tle pozostałych państw.

Mieszkańcy Litwy są najmniej przekonani do tej idei, co widać po najniższym odsetku odpowiedzi „pewne tak” i stosunkowo wysokim odsetku odpowiedzi „nie”. Najwyższy odsetek osób sceptycznych wobec potrzeby zarabiania na odbudowie Ukrainy znajduje się wśród obywateli Węgier.

Duże zróżnicowanie opinii można zauważyć także wśród obywateli Chorwacji, gdzie poza najwyższym odsetkiem odpowiedzi „pewne tak” zauważyć można też jeden z najwyższych odsetków odpowiedzi „pewne nie”.

Pewne „TAK” / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

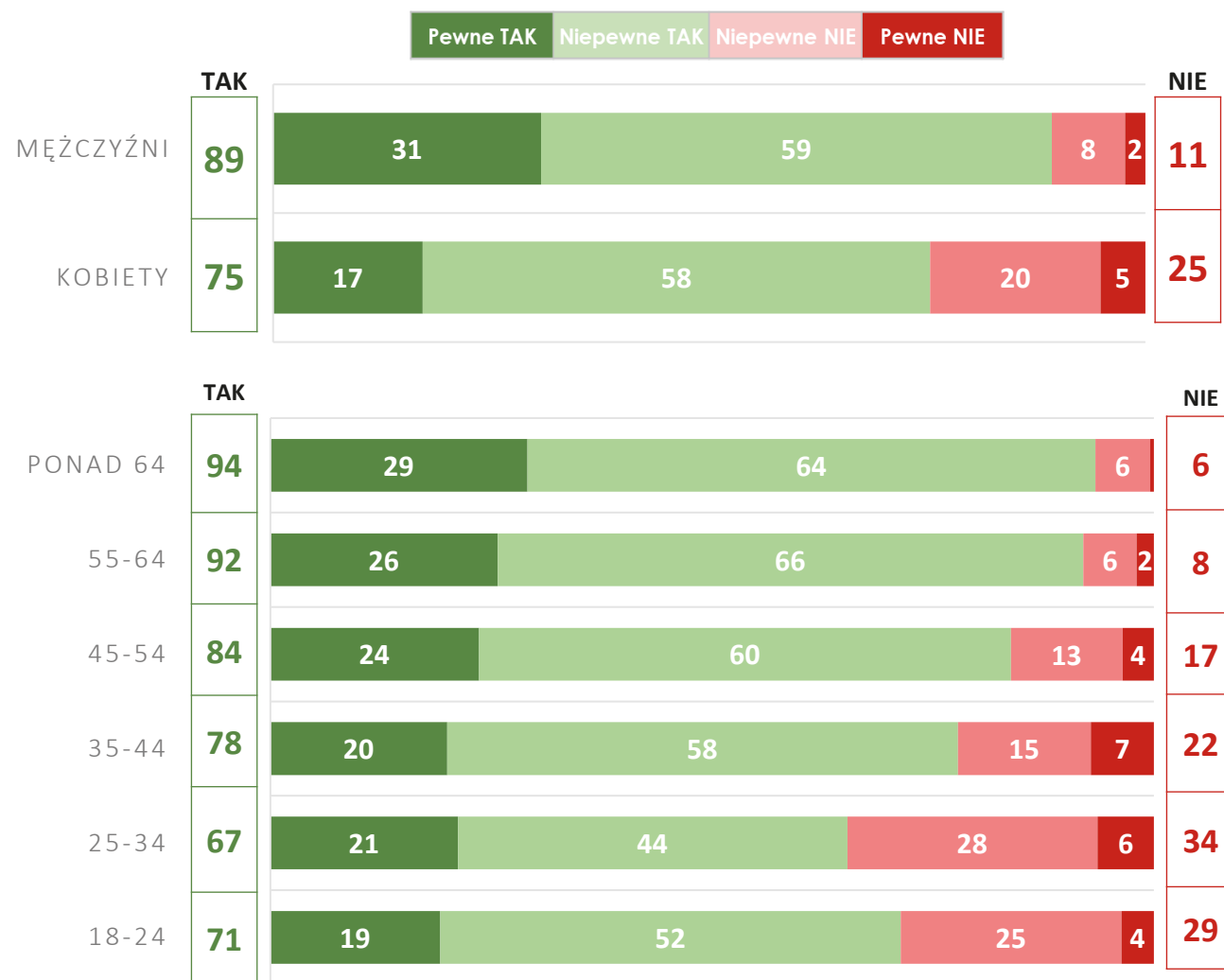
Niepewne „TAK” / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – różnicowanie opinii wśród obywateli Polski

Firmy z mojego kraju powinny móc zarobić na odbudowie Ukrainy

Wśród Polaków bardzo powszechne jest przekonanie, że polskie firmy powinny być zaangażowane i móc odnieść korzyści z procesu odbudowy Ukrainy. Szczególnie silne jest takie przekonanie wśród mężczyzn, gdzie co trzeci w stopniu pewnym zgadza się z taką opinią. Takie pragmatyczne podejście staje się coraz powszechniejsze, jeżeli weźmie się pod uwagę kategorie wiekowe respondentów. Osoby młodsze, w przedziale wiekowym od 18 do 44 roku życia, częściej niż pozostałe są sceptyczne w odniesieniu do takiej opinii. Wraz z wiekiem przekonanie o potrzebie zaangażowania polskich firm w odbudowę Ukrainy staje się coraz powszechniejsze i bardziej ugruntowane.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

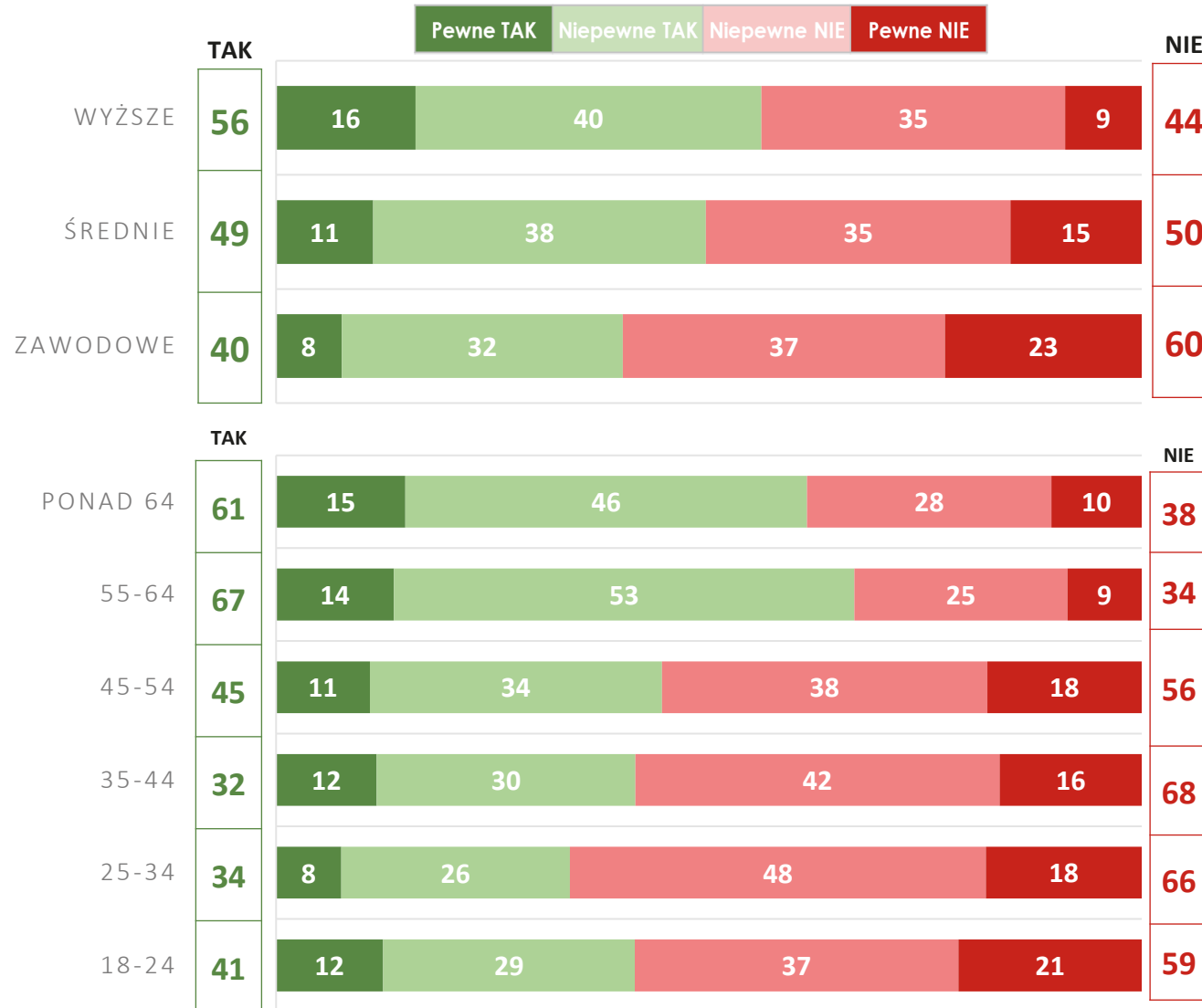
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO WOJNY – zróżnicowanie opinii wśród obywateli Węgier

Firmy z mojego kraju powinny móc zarobić na odbudowie Ukrainy

Pewne „TAK” / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK” / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

Wśród Węgrów widoczny jest wyraźny wpływ poziomu wykształcenia oraz wieku na postawy wobec możliwości zarobku rodzimych firm na odbudowie Ukrainy po zakończeniu wojny.

Wraz z poziomem wykształcenia wzrasta poparcie dla takiego poglądu. Osoby z zawodowym wykształceniem są najbardziej sceptyczne i znacznie wyróżniają się także stopniem pewności odpowiedzi.

Entuzjazm dotyczący możliwości zarobku na odbudowie Ukrainy wzrasta wraz z wiekiem. W szczególności dwie najstarsze grupy wiekowe odróżniają się od pozostałych. Wśród osób w wieku poniżej 55 roku życia przeważają opinie sceptyczne, natomiast pod względem pewności odpowiedzi wyróżniają się osoby najmłodsze, gdzie najliczniejszy jest odsetek odpowiedzi „Pewne NIE”.

STOSUNEK DO UCHODźCÓW

Pewne TAK/Pewne I

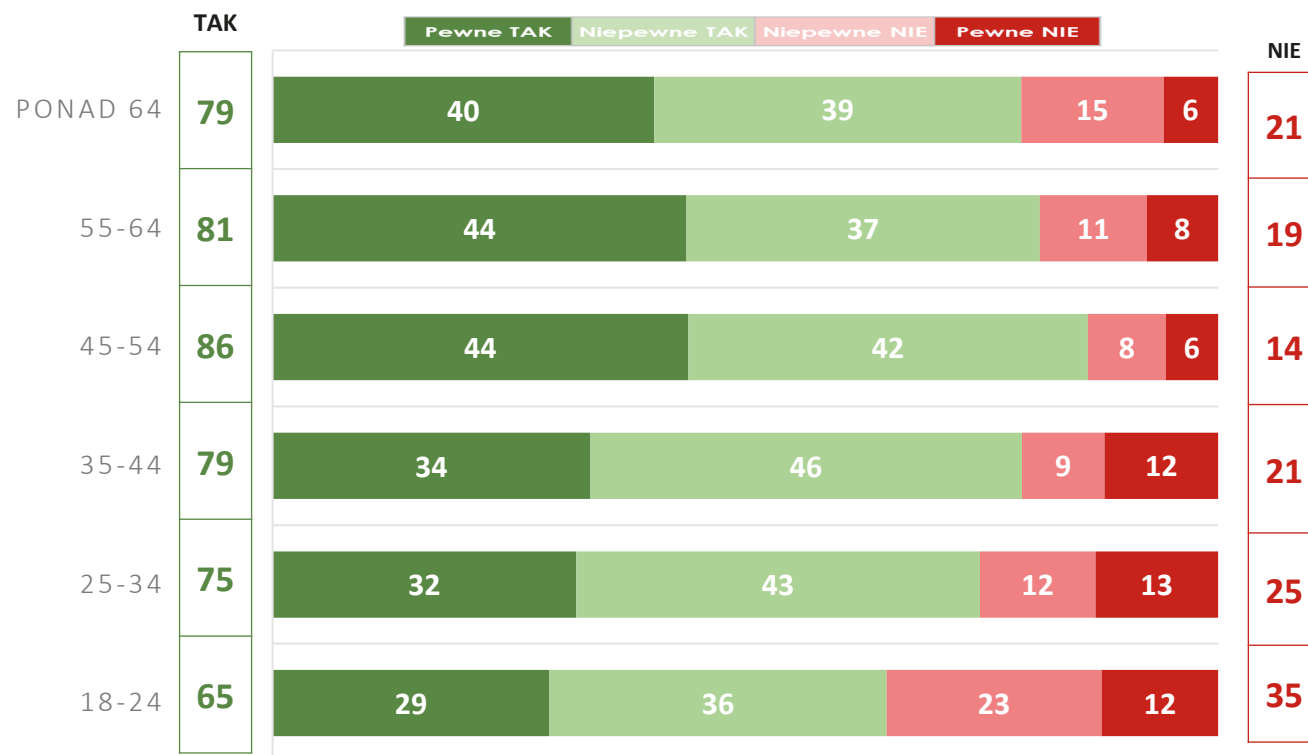
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane

Created with mapchart.net

STOSUNEK DO UCHODźCÓW – różnicowanie opinii wśród obywateli Węgier

Mój kraj udzielił odpowiedniej pomocy uchodźcom z Ukrainy

Wśród Węgrów widoczny jest podział opinii ze względu na wiek. Osoby powyżej 44 roku życia zdecydowanie przychylniej oceniają pomoc uchodźcom zaoferowaną przez ich kraj, jeżeli weźmie się pod uwagę odsetek odpowiedzi pewnych („pewne tak”). Osoby z niższych przedziałów wiekowych również wykazują tendencję polegającą na wzroście pozytywnej oceny działań pomocowych wraz z wiekiem. Najbardziej krytyczni są najmłodszy respondenci, jednak wyróżniają się na tle pozostałych wysokim odsetkiem osób niepewnych swego krytycznego stanowiska.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

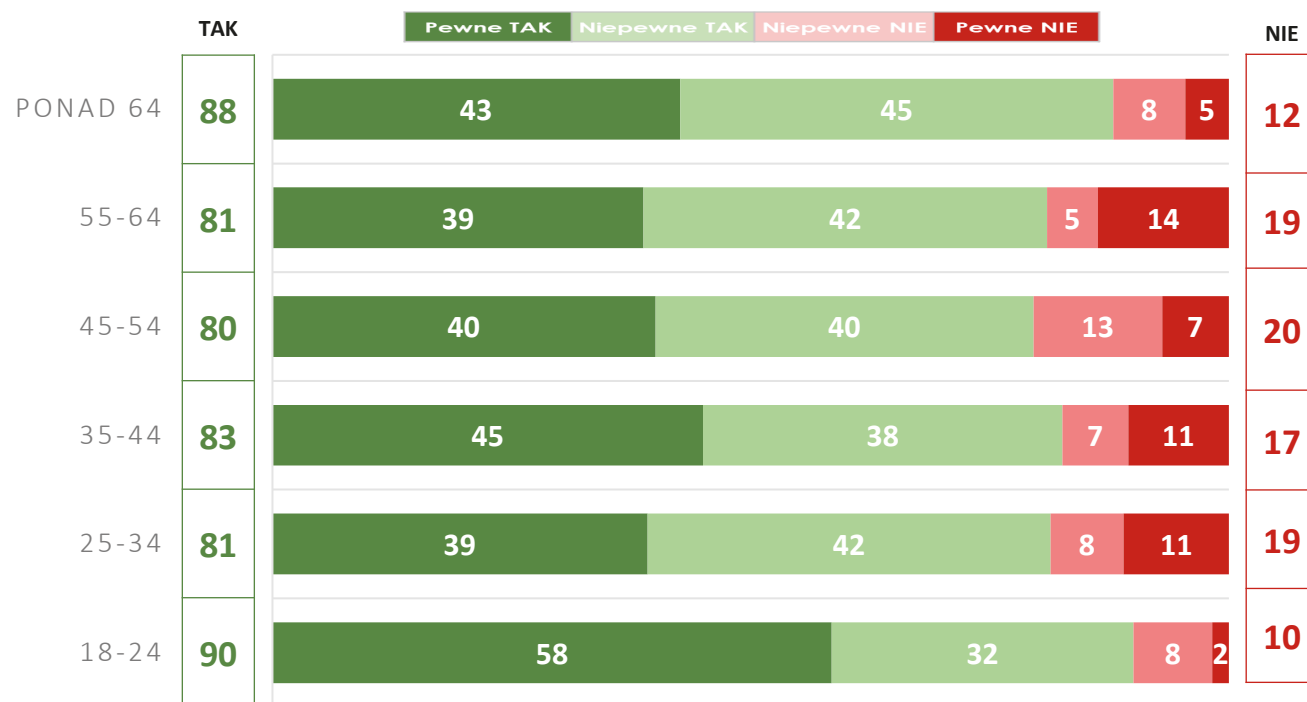
Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO UCHODźCÓW – różnicowanie opinii wśród obywateli BUŁGARII

Mój kraj udzielił odpowiedniej pomocy uchodźcom z Ukrainy

Wśród obywateli Bułgarii na różnicowanie opinii dotyczących pomocy udzielonej uchodźcom z Ukrainy w sposób istotny wpływa ich wiek.

Najmłodsze pokolenie jest bardziej skłonne do pozytywnej oceny świadczonych działań pomocowych, podczas gdy starsze grupy wiekowe wykazują większą niepewność lub postawy krytyczne. Krytyczne opinie są w zdecydowanej mniejszości, jednak da się zauważyć, że w przedziale wiekowym od 25 do 64 roku życia jest ich znacznie więcej niż w grupie najmłodszych oraz najstarszych respondentów. Najmłodszy wykazują także najwyższy stopień pewności co do własnych przekonań.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

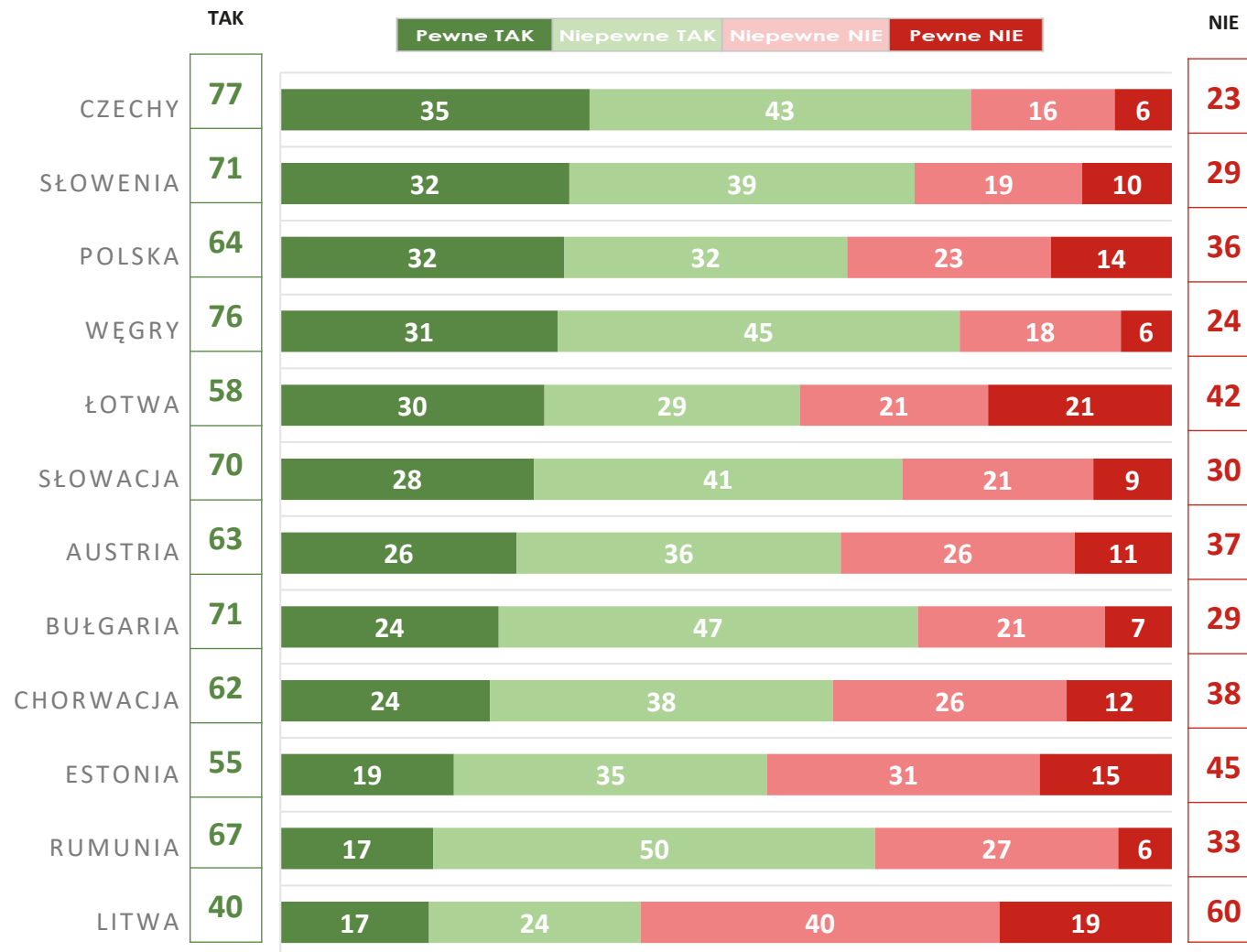
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO UCHODźCÓW obywateli państw Trójmorza

Uchodźcy z Ukrainy przebywający w moim kraju powinni jak najszybciej wrócić do siebie

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

Wśród społeczeństw państw Trójmorza nie ma jednolitego stanowiska wobec uchodźców z Ukrainy. Kraje te wykazują znaczne wewnętrzne zróżnicowanie opinii, co może wynikać z różnic w polityce wewnętrznej, doświadczeniach historycznych oraz sytuacji społeczno-gospodarczej każdego kraju. Generalnie największe różnice zdań występują w krajach, które położone są blisko granicy z Ukrainą (Polska, Łotwa, Estonia i Litwa). Czechy wykazują dużą przewagę osób, które są negatywnie nastawione do pozostania uchodźców w ich kraju. Słowenia i Polska prezentują podobną tendencję, z lekką przewagą osób niepewnych lub opowiadających się za pozostaniem uchodźców, jednak z dojmującym segmentem społeczeństwa sprzeciwiającego się temu. Łotwa prezentuje dość podzielone opinie, z wysokim odsetkiem odpowiedzi „pewne nie”. Słowacja, Austria, Bułgaria i Chorwacja pokazują wyraźniejszą niepewność, co sugeruje, że społeczeństwa te są podzielone pod względem postrzegania długoterminowej obecności uchodźców.

STOSUNEK DO UCHODźCÓW – różnicowanie opinii wśród obywateli Polski

Uchodźcy z Ukrainy przebywający w moim kraju powinni jak najszybciej wrócić do siebie

Wśród obywateli Polski znacznie częściej za szybkim powrotem uchodźców do ich własnego kraju opowiadają się kobiety. Mężczyźni generalnie wydają się mniej zdecydowani, z niewielką przewagą osób podzielających takie stanowisko. Widoczny jest także nieznaczny wzrost poparcia dla tej tezy w młodszych grupach wiekowych, gdzie najwyższy odsetek osób silnie przekonanych o konieczności powrotu Ukraińców do własnego kraju występuje wśród osób w wieku 45-54 lata. Najwyższy odsetek osób silnie przekonanych do odmiennego stanowiska występuje natomiast wśród osób młodych, w wieku 25-34 lata.

Pod względem odpowiedzi „pewne tak”, dość wyraźnie różnią się od pozostałych osoby w wieku 55+. Wśród nich najwyższy jest udział osób słabo przekonanych do swoich poglądów.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO UCHODźCÓW – różnicowanie opinii wśród obywateli Litwy

Uchodźcy z Ukrainy przebywający w moim kraju powinni jak najszybciej wrócić do siebie

Kobiety i mężczyźni na Litwie wykazują podobny poziom niepewności w stosunku do kwestii powrotu uchodźców do ich kraju, lecz mężczyźni są nieznacznie bardziej skłonni do niezgadzenia się z taką opinią. Obie kategorie wykazują znaczący procent osób niepewnych („niepewne tak” i „niepewne nie”), co wskazuje na istnienie zróżnicowanych podejść w społeczeństwie, z nieznaczną przewagą osób, które nie popierają poglądu o konieczności szybkiego powrotu uchodźców do Ukrainy.

Postrzeganie kwestii obecności uchodźców na terytorium Litwy wydaje się też w pewnym stopniu zależeć od wieku. Osoby starsze (powyżej 54 roku życia) częściej zgadzają się z opinią o konieczności ich szybkiego powrotu do własnego kraju. Osoby z najstarszej grupy wykazują także najwyższy odsetek osób o pewnym przekonaniu na ten temat.

Osoby poniżej 54 roku życia w większości nie zgadzają się z taką opinią, choć i w tym przypadku zdania są podzielone i dominują opinie o niskim poziomie przekonania.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

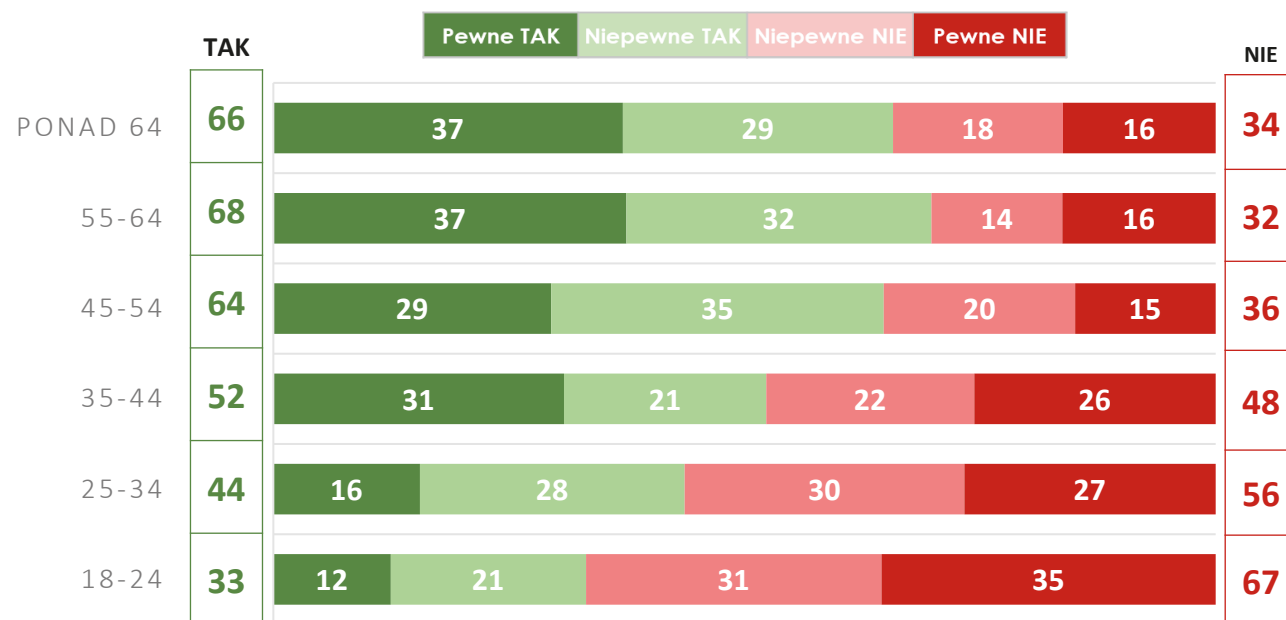
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO UCHODźCÓW – różnicowanie opinii wśród obywateli ŁOTWY

Uchodźcy z Ukrainy przebywający w moim kraju powinni jak najszybciej wrócić do siebie

W przypadku obywateli Łotwy bardzo wyraźny jest podział międzygeneracyjny w odniesieniu do postrzegania obecności uchodźców na terenie ich kraju. Zdecydowana większość osób w wieku między 18 a 24 rokiem życia nie podziela opinii o konieczności ich szybkiego powrotu do własnego kraju. Wraz z wiekiem udział osób o takim przekonaniu maleje i najniższą wartość osiąga wśród osób w wieku powyżej 54 lat.

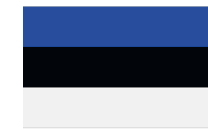
Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

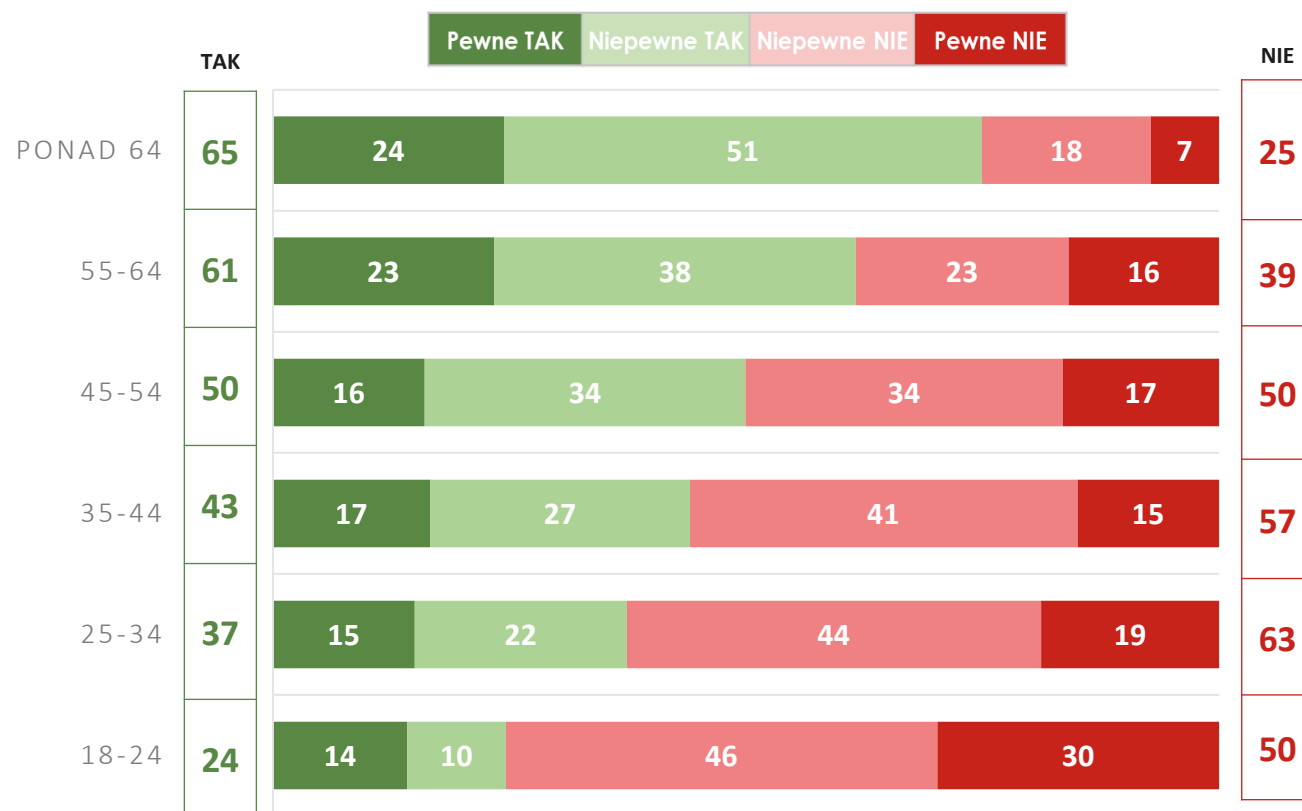
Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO UCHODźCÓW – różnicowanie opinii wśród obywateli ESTONII

Uchodźcy z Ukrainy przebywający w moim kraju powinni jak najszybciej wrócić do siebie

Podobnie jak w przypadku Łotwy, również wśród obywateli Estonii istnieje wyraźna zależność między poziomem przekonań o konieczności szybkiego powrotu uchodźców do Ukrainy a wiekiem respondentów. Mniejsze różnice występują pod względem ocen o dużym stopniu pewności, natomiast na poziomie ogólnym różnice są bardzo wyraźne. Osoby młode w zdecydowanej większości nie zgadzają się z taką opinią i jednocześnie wykazują najwyższy odsetek silnie przekonanych do tego stanowiska. W przypadku osób najstarszych proporcje są odwrotne, ze zdecydowaną większością osób popierających pogląd o konieczności powrotu osób z Ukrainy do ich kraju.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

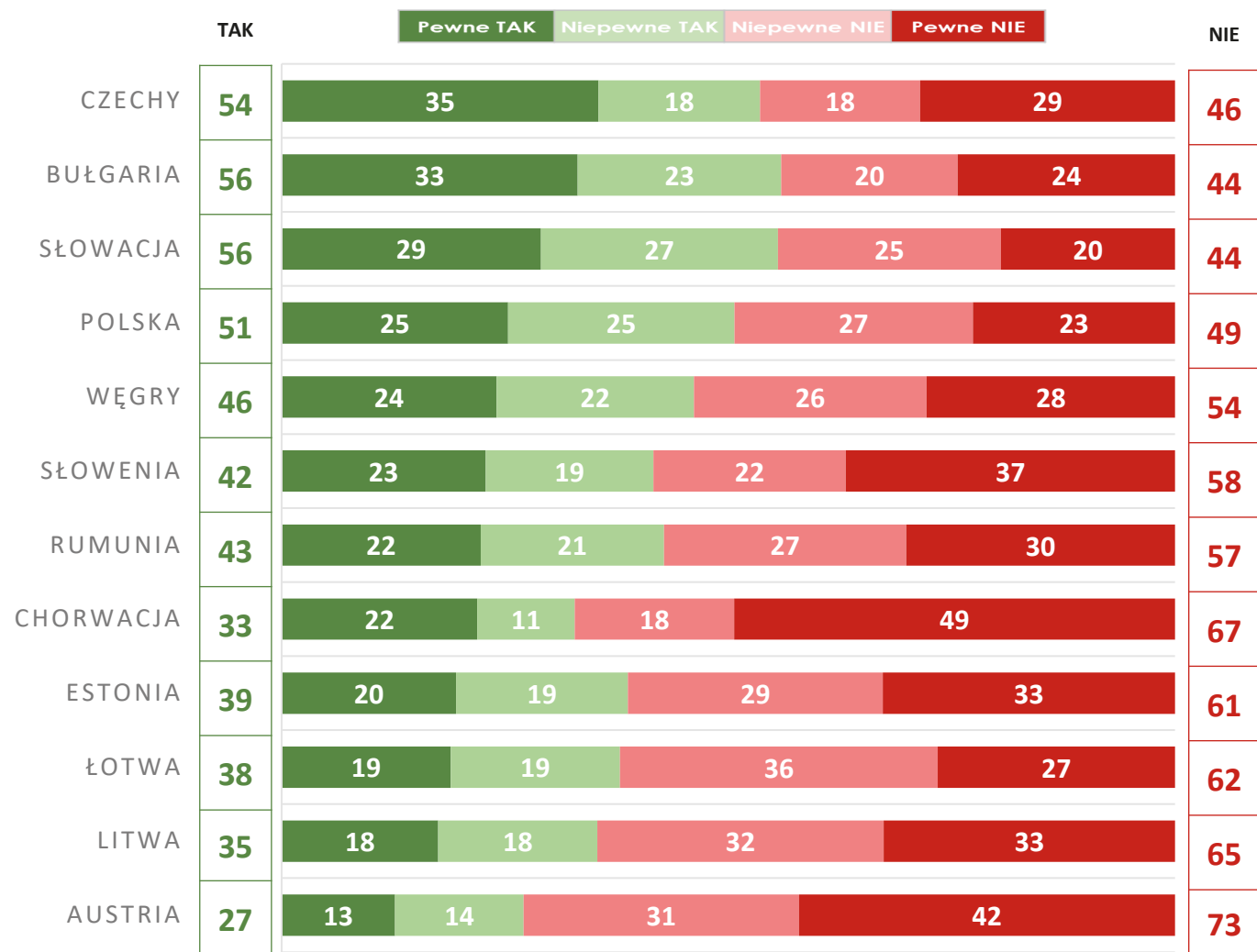
Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO UCHODźCÓW obywateli państw Trójmorza

Ukraińcy przebywający w moim kraju odbierają pracę naszym obywatelom

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

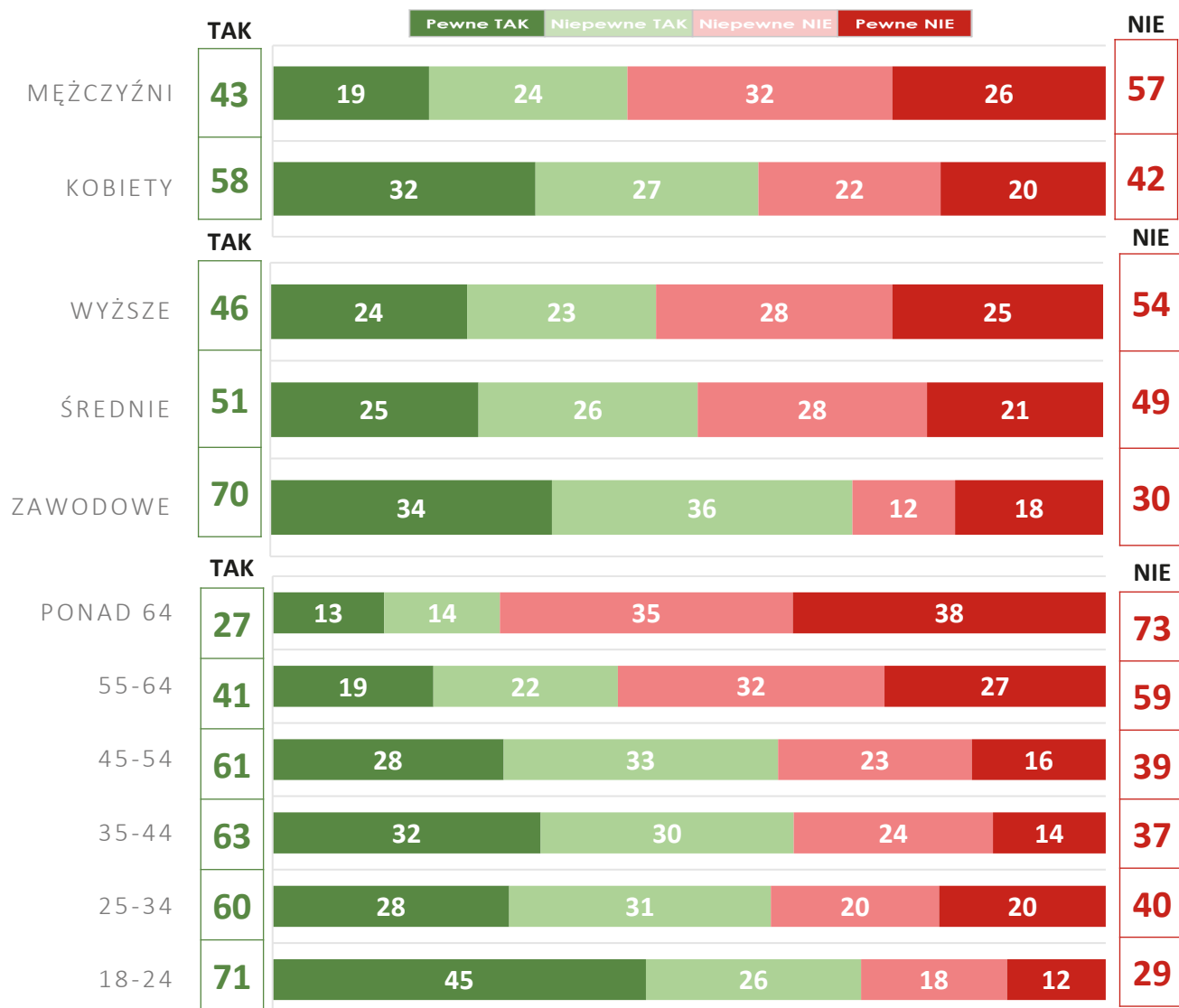
Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

Opinie mieszkańców państw Trójmorza na temat wpływu obecności uchodźców z Ukrainy na rynek pracy są podzielone i zmienne w zależności od kraju. W niektórych państwach istnieje dość powszechne przekonanie, że migranci nie konkurują z lokalnymi mieszkańcami o pracę (np. Austria, Litwa, Łotwa, Chorwacja), podczas gdy w innych przeważa obawa przed negatywnymi skutkami ich obecności w kontekście zatrudnienia (Czechy, Bułgaria, Słowacja). Generalnie we wszystkich krajach widoczny jest wyraźny podział na osoby zgadzające się i niezgadzające się z taką tezą. W większości państw przeważają jednak silnie zakorzenione opinie o braku ryzyka związanego z pracą w związku z obecnością uchodźców.

STOSUNEK DO UCHODźCÓW – różnicowanie opinii wśród obywateli Polski

Ukraińcy przebywający w moim kraju odbierają pracę naszym obywatelom

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

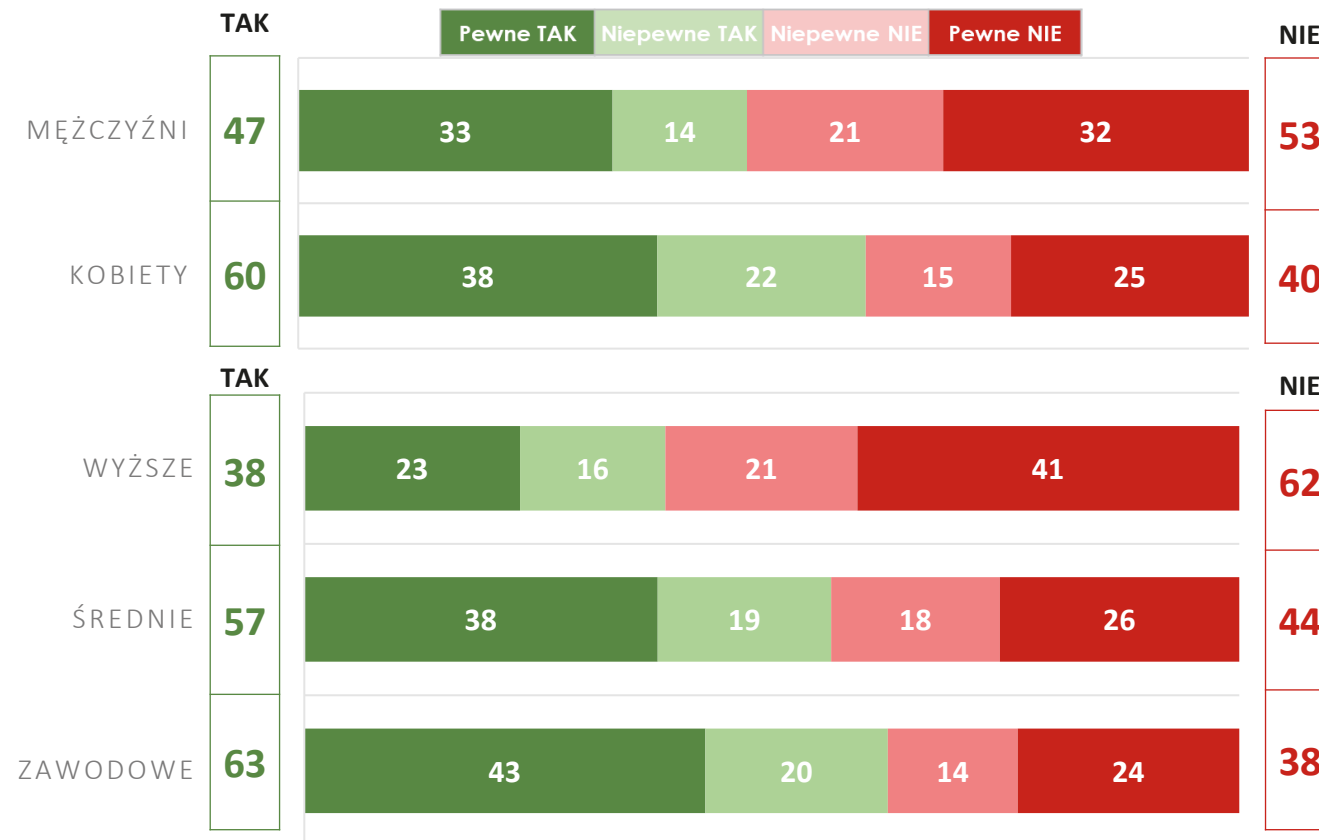
Opinie Polaków na temat obecności osób z Ukrainy na polskim rynku pracy są istotnie zróżnicowane ze względu na wiek, płeć i wykształcenie badanych. Częściej przekonanie o odbieraniu obywatelom Polski miejsc pracy przez uchodźców podzielają kobiety niż mężczyźni, a także osoby o niższym wykształceniu. Osoby z wykształceniem wyższym prezentują zróżnicowane postawy, gdzie odsetek przekonanych o negatywnym wpływie uchodźców na sytuację Polaków na rynku pracy jest niemal identyczny z odsetkiem osób wyrażających przeciwną opinię. Najbardziej negatywne podejście reprezentują osoby z wykształceniem zawodowym.

Wyraźnie widoczny jest także wpływ wieku na poglądy w tym zakresie. Szczególnie osoby młode postrzegają obecność uchodźców jako zagrożenie dla możliwości znalezienia zatrudnienia. Im starsi są respondenci, tym rzadziej podzielają taką opinię.

STOSUNEK DO UCHODźCÓW – różnicowanie opinii wśród obywateli CZECH

Ukraińcy przebywający w moim kraju odbierają pracę naszym obywatelom

Obawy związane z negatywnym wpływem uchodźców na dostępność miejsc pracy dla obywateli Czech wyraźnie związane są z wykształceniem, a także w pewnym stopniu z płcią respondentów. Wśród mężczyzn zdania są podzielone niemal równomiernie pomiędzy osoby pewnie zgadzające się i pewnie niezgadzające się z opinią o niekorzystnym wpływie uchodźców na rynek pracy. Wśród kobiet odsetek zgadzających się znacznie przewyższa opinie przeciwstawne. Wyraźny jest również związek zgody z przedstawioną w badaniu opinią a poziomem wykształcenia. Osoby z wyższym wykształceniem charakteryzują się znacznie niższym udziałem obawiających się zmian na rynku pracy. Najbardziej krytyczne postawy reprezentują osoby z wykształceniem zawodowym i tylko nieznacznie różnią się pod tym względem od osób z wykształceniem średnim, zwłaszcza jeżeli weźmiemy pod uwagę odpowiedzi „pewne nie”.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

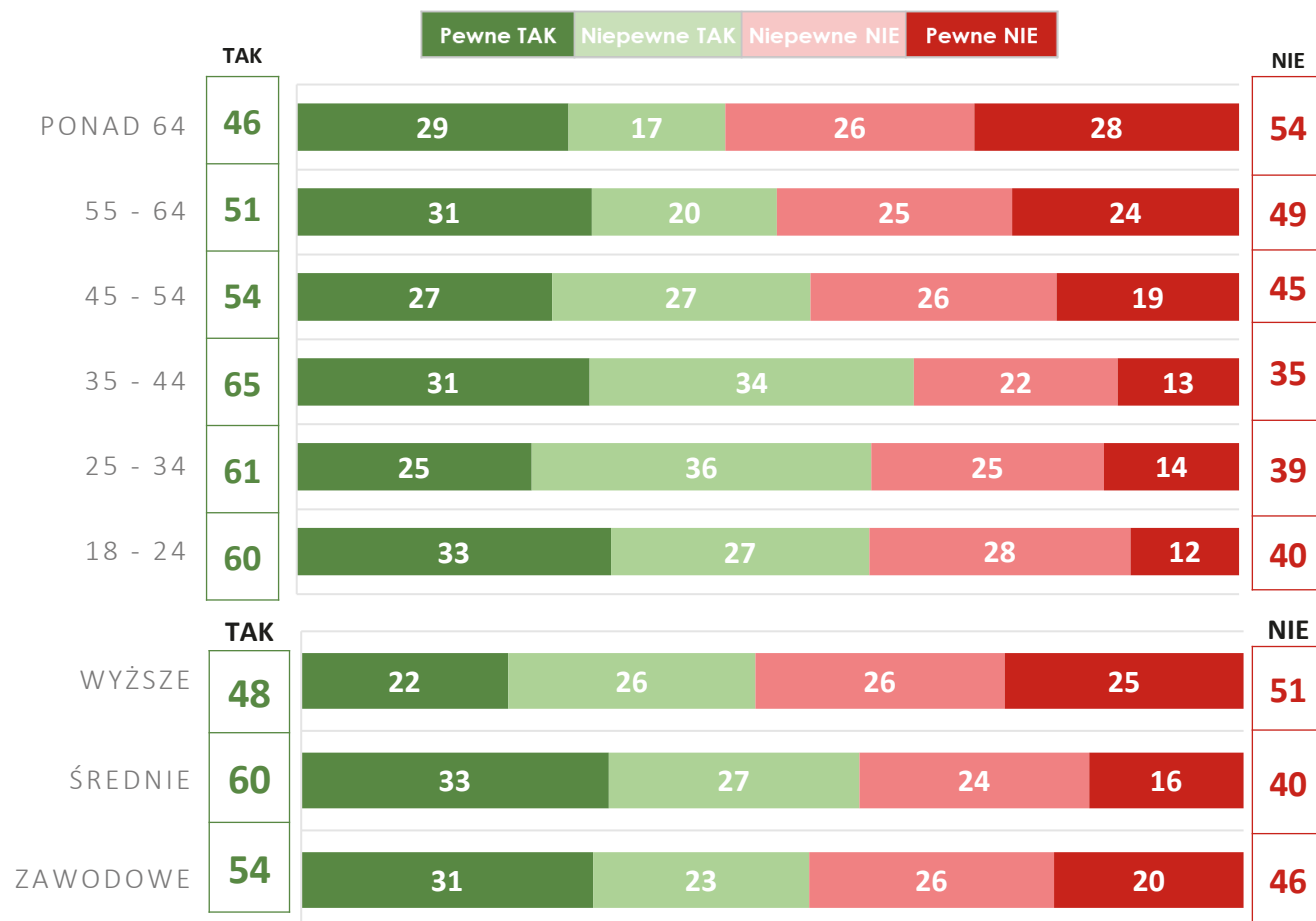
Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO UCHODźCÓW – różnicowanie opinii wśród obywateli SŁOWACJI

Ukraińcy przebywający w moim kraju odbierają pracę naszym obywatelom

Wśród obywateli Słowacji znacznie wyższy jest odsetek osób, które obawiają się obecności uchodźców na lokalnym rynku pracy wśród osób przed 45 rokiem życia. Wraz z wiekiem wyraźnie rośnie odsetek osób, które zdecydowanie nie zgadzają się z opinią, że uchodźcy odbierają pracę obywatelom Słowacji. Nie zmienia się natomiast znacząco odsetek respondentów, którzy w stopniu zdecydowanym zgadzają się z nią.

Podobnie jak w innych krajach, również wśród Słowaków najbardziej zaniepokojone są osoby ze średnim i zawodowym wykształceniem. Choć odsetek osób mających obawy jest dość wysoki również wśród osób z wykształceniem wyższym, jednak jest on wyraźnie niższy wśród osób słabiej wykształconych.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

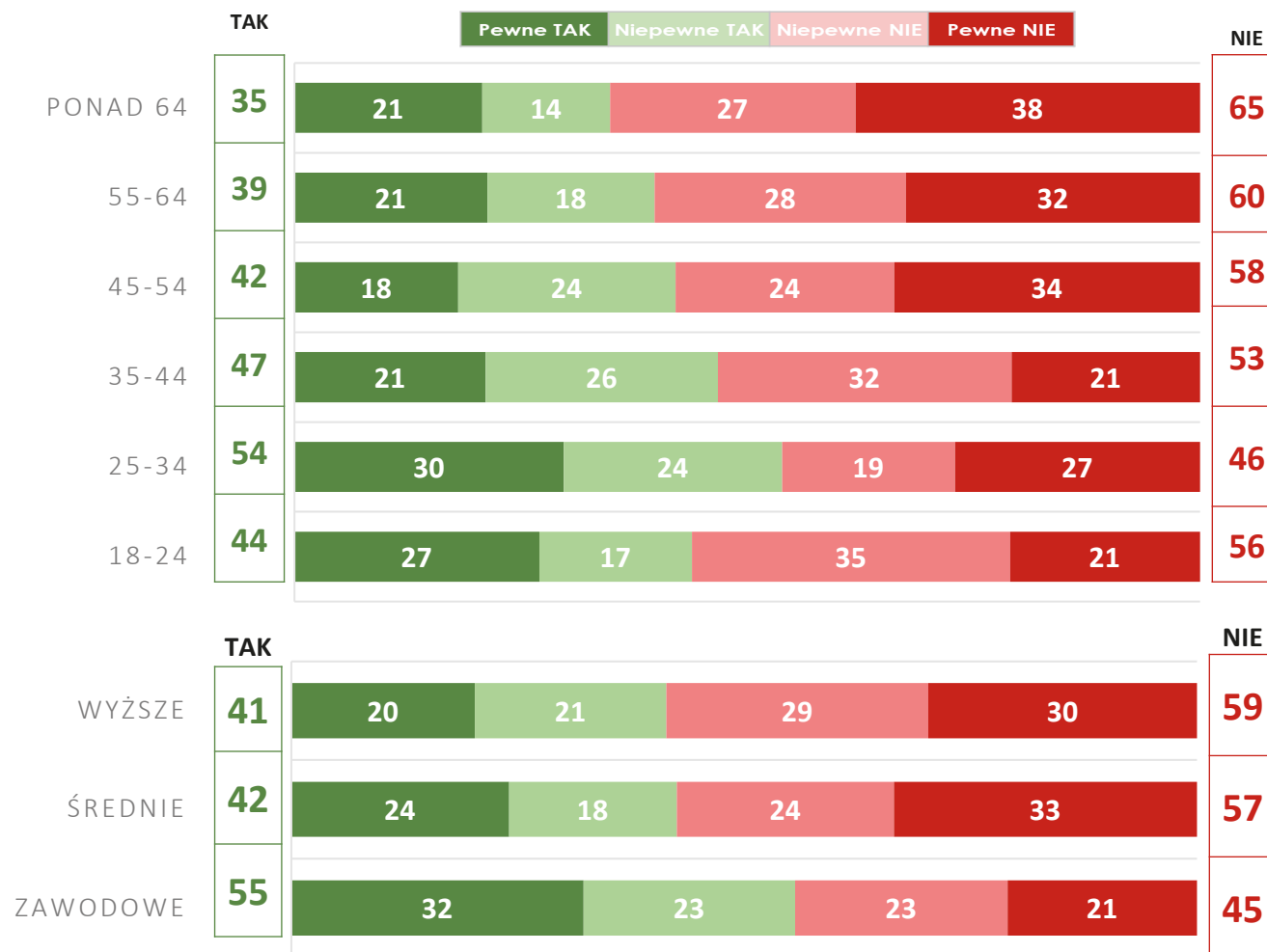
Nie pewne „TAK / Nie pewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO UCHODźCÓW – różnicowanie opinii wśród obywateli RUMUNII

Ukraińcy przebywający w moim kraju odbierają pracę naszym obywatelom

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepełne „TAK / Niepełne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

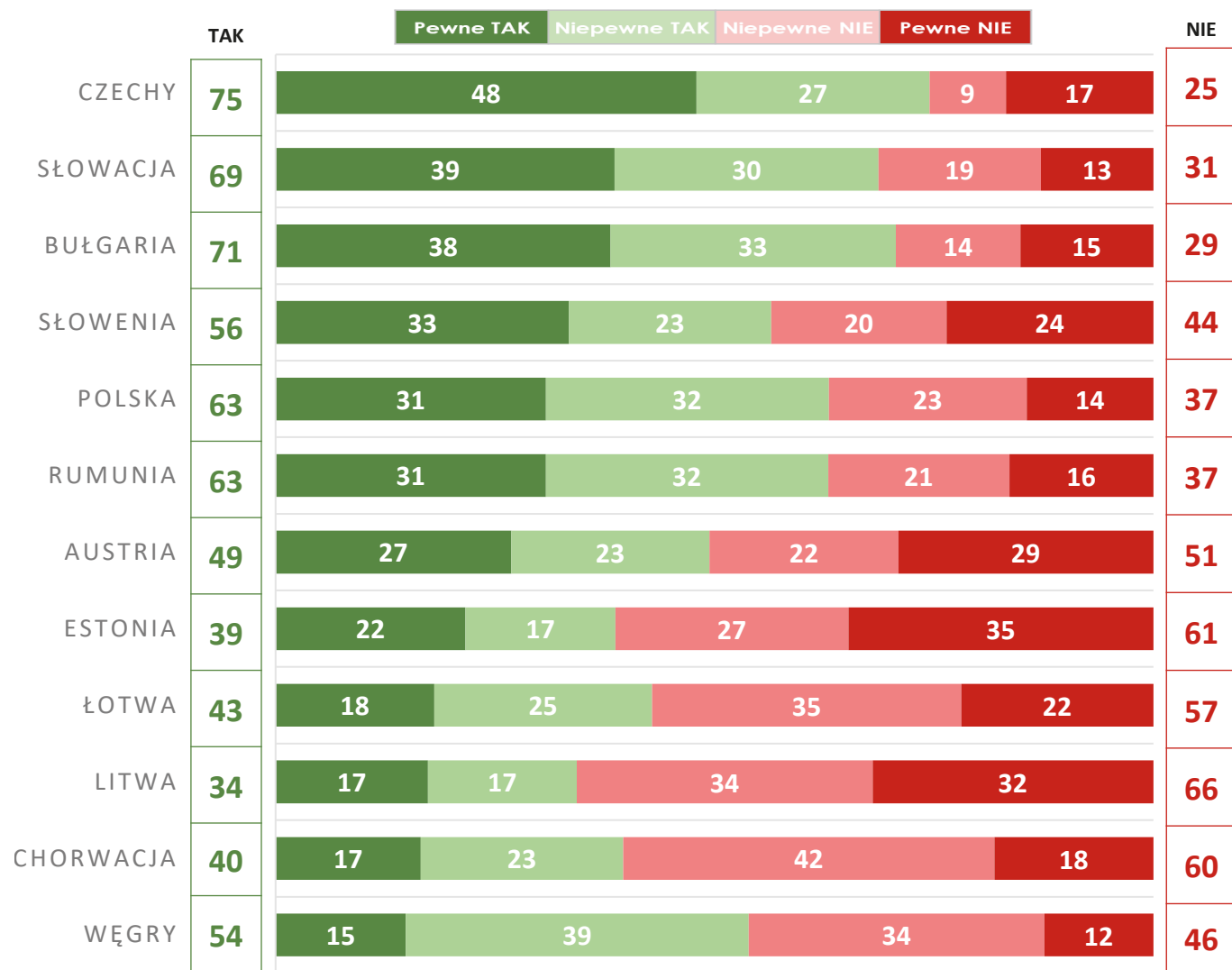
Wśród obywateli Rumunii raczej przeważają opinie o braku konkurencji na rynku pracy ze strony osób z Ukrainy.

Widoczne są jednak generacyjne różnice w postrzeganiu zagrożenia dla miejsc pracy. Starsze pokolenia rzadziej postrzegają Ukraińców jako zagrożenie dla lokalnego rynku pracy, podczas gdy młodsze grupy są bardziej skłonne do wyrażania obaw w tej kwestii. W szczególności obawy deklarują osoby z najmłodszych kategorii wiekowych, między 18 a 34 rokiem życia.

Istnieje także typowa tendencja do większego postrzegania zagrożenia konkurencją na rynku pracy wśród osób o niższym wykształceniu, przede wszystkim na poziomie zawodowym.

STOSUNEK DO UCHODźCÓW obywateli państw Trójmorza

Ukraińcy przebywający w moim kraju otrzymują zbyt dużą pomoc społeczną

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

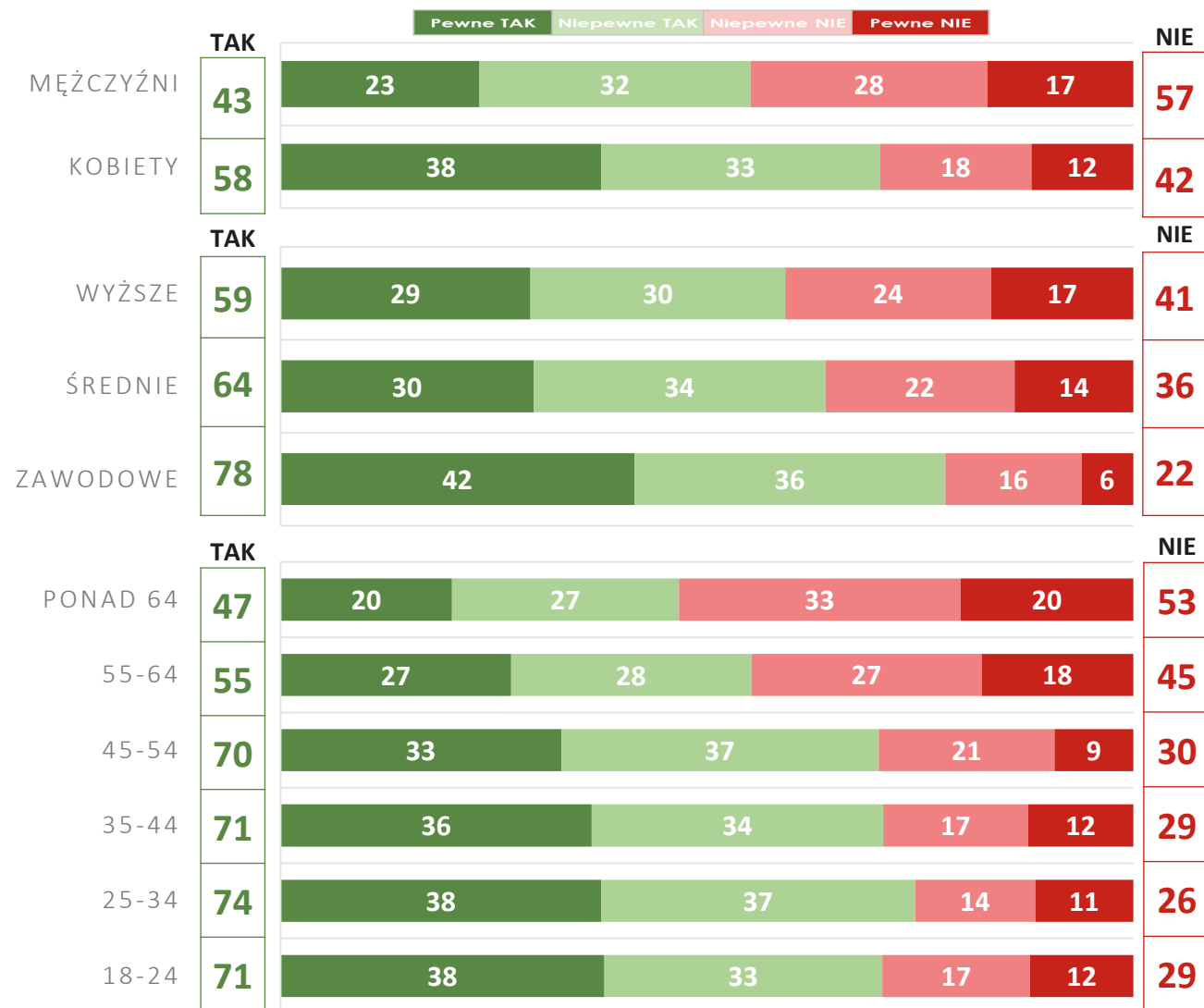
Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

Opinie mieszkańców krajów Trójmorza na temat poziomu pomocy społecznej udzielanej Ukraińcom różnią się znacząco. Niektóre kraje są bardziej przychylne wobec uchodźców, inne zaś wyrażają zaniepokojenie potencjalnym nadmiarem otrzymywanej pomocy. Najbardziej krytyczne opinie na temat pomocy socjalnej świadczonej uchodźcom deklaruują Czesi, Słowacy oraz Bułgarzy. Węgrzy, podobnie jak Chorwaci, wykazują największy procent respondentów niepewnych ocen odnośnie do poziomu pomocy społecznej udzielanej Ukraińcom. Względnie równomierny rozkład odpowiedzi można zauważyć wśród obywateli Łotwy. Wśród obywateli Estonii, Litwy i Austrii występuje natomiast najwyższy udział osób, które z dużym przekonaniem odrzucają opinię o zbyt dużych świadczeniach na rzecz uchodźców.

STOSUNEK DO UCHODźCÓW – różnicowanie opinii wśród obywateli POLSKI

Ukraińcy przebywający w moim kraju otrzymują zbyt dużą pomoc społeczną

Wśród Polaków różnicowanie postrzegania zakresu świadczeń na rzecz uchodźców ma związek z płcią, wykształceniem oraz wiekiem respondentów. Przekonanie o zbyt wysokiej pomocy społecznej znacznie częściej wykazują kobiety niż mężczyźni. Ze względu na wykształcenie najwyraźniej widoczne są krytyczne postawy wśród osób z wykształceniem zawodowym, gdzie opinie o zbyt dużych świadczeniach na rzecz uchodźców wyraźnie dominują.

Można zauważyć także, że przekonanie o zbyt dużej pomocy socjalnej dla uchodźców wraz z wyższym wiekiem respondentów staje się mniej powszechne. Osoby najstarsze są najwyraźniej podzielone, odsetek pewnie zgadzających się jest równy odsetkowi pewnie niezgadzających się, natomiast zdecydowanie dominują opinie o małym stopniu pewności. Wśród młodszych kategorii wiekowych, zwłaszcza w przedziale od 18 do 54 roku życia, znacznie przeważają opinie na temat zbyt dużego zakresu wsparcia socjalnego dla uchodźców. Również tutaj duży odsetek ogółu odpowiedzi stanowią te o niskim poziomie pewności.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

STOSUNEK DO UCHODźCÓW – różnicowanie opinii obywateli SŁOWENII

Ukraińcy przebywający w moim kraju otrzymują zbyt dużą pomoc społeczną

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

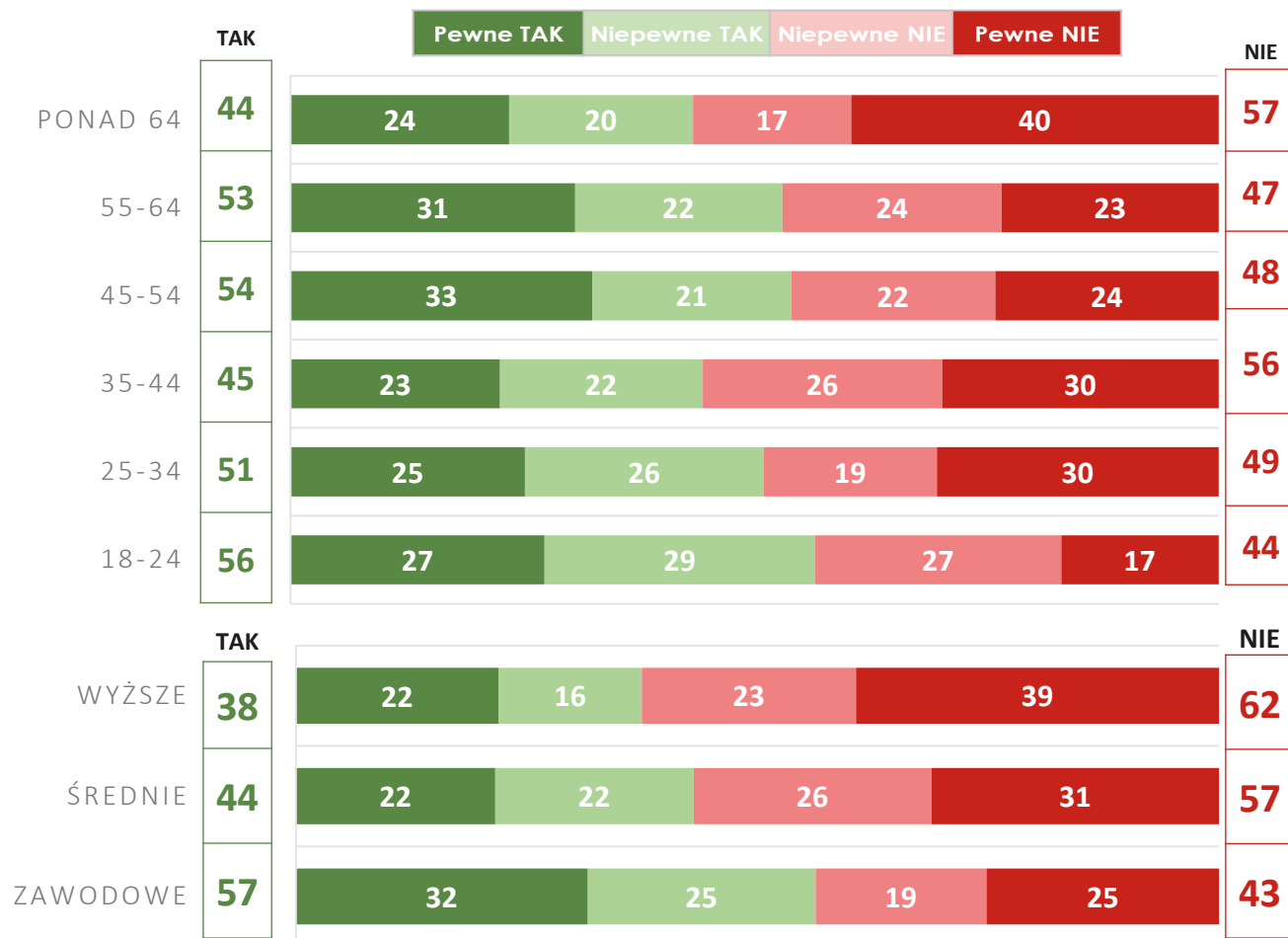
Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

Istotne różnicowanie pod względem opinii na temat zakresu świadczeń na rzecz uchodźców występuje wśród obywateli Słowenii. W istotnym stopniu na różnice poglądów mają wpływ takie cechy, jak płeć i wykształcenie badanych. Podobnie jak w innych krajach, kobiety znacznie częściej niż mężczyźni wyrażają krytyczne zdanie na ten temat i prezentują duży stopień pewności tych przekonań.

Krytyczne nastawienie do zakresu świadczonej uchodźcom pomocy jest odwrotnie skorelowane z poziomem wykształcenia. Najwięcej krytycznych opinii występuje wśród osób z wykształceniem zawodowym, natomiast im wyższe jest wykształcenie, tym mniejszy odsetek osób zgadzających się z twierdzeniem, że pomoc otrzymywana przez uchodźców jest zbyt duża.

STOSUNEK DO UCHODźCÓW – różnicowanie opinii wśród obywateli AUSTRII

Ukraińcy przebywający w moim kraju otrzymują zbyt dużą pomoc społeczną

Przekonanie, że Ukraińcy nie otrzymują zbyt dużej pomocy społecznej, najczęściej wyrażają osoby najstarsze (powyżej 64 roku życia). Popularność takich opinii maleje wraz z obniżaniem się wieku respondentów, z najniższym odsetkiem wśród najmłodszej grupy (17% „pewne nie”). Największe obawy dotyczące nadmiernej pomocy społecznej dla Ukraińców wyrażają grupy wiekowe 45-64 lata.

Przekonanie o nadmiernej pomocy społecznej przekazywanej uchodźcom jest związane także z wykształceniem respondentów. Osoby z wykształceniem wyższym w nieco ponad 60% nie zgadzają się z opinią, że uchodźcy otrzymują zbyt dużą pomoc. Im niższy jest poziom wykształcenia badanych, tym rzadziej podzielają takie przekonanie. Osoby z wykształceniem zawodowym najczęściej i z największym przekonaniem zgadzają się z przedstawioną tezą.

Pewne „TAK / Pewne „NIE”

Odsetek respondentów, których opinie są ugruntowane i zinternalizowane

Niepewne „TAK / Niepewne „NIE”

Odsetek wahających się respondentów, których opinie są podatne na zmiany

Bibliografia polecanych publikacji IEŚ

Prace IEŚ:

nr 6/2022: Strategie bezpieczeństwa i obrony państw Europy Środkowej: Bułgaria, Rumunia, Serbia, Ukraina, Beata Surmacz (red.)

nr 10/2022: Dominik Héjj, Polityka Węgier wobec rosyjskiej agresji na Ukrainę

nr 15/2022: Hanna Bazhenova, Ukraina w ogniu: pozamilitarne wymiary wojny

nr 1/2023: Strategie bezpieczeństwa i obrony państw Europy Środkowej: Czechy, Słowacja, Węgry, Beata Surmacz (red.)

nr 2/2023: Szczepan Czarnecki, Republika Czeska wobec agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę

IEŚ Policy Papers:

nr 1/2022: Polish-Ukrainian Military Cooperation, Jakub Olchowski (red.)

nr 8/2022: Volodymyr Zelenskyy's presidency and the impact of the Russia-Ukraine war, Adam Reichardt, Tomasz Stępniewski (red.)

nr 11/2022: The Baltic Sea Region after Russia's Invasion of Ukraine, Damian Szacawa, Kazimierz Musiał (red.)

nr 5/2023: Belarus in the shadow of Russia's aggression against Ukraine, Andrzej Szabaciuk (red.)

Komentarze IEŚ:

nr 507: Cyberataki narzędziem presji na Ukrainę i Zachód (Marta Drabczuk)

nr 510: Słowacja: pozorna jedność wobec konfliktu rosyjsko-ukraińskiego (Łukasz Lewkowicz)

nr 511: Filar wschodniej flanki. Rumunia wobec eskalacji napięcia w Europie (Piotr Oleksy)

nr 521: Republika Czeska wobec konfliktu rosyjsko-ukraińskiego (Szczepan Czarnecki)

nr 530: Inwazja Rosji na Ukrainę (Marta Drabczuk)

nr 531: Państwa bałtyckie solidarne z Ukrainą // Baltic States' solidarity with Ukraine (Aleksandra Kuczyńska-Zonik)

nr 534: Trzy dni wojny – determinacja i upór Ukrainy (Jakub Olchowski)

nr 537: Zachód wchodzi do gry. Cztery doby rosyjskiej agresji na Ukrainę (Piotr Oleksy)

nr 538: Słowacja: wyzwania polityki zagranicznej i bezpieczeństwa w cieniu kryzysu rosyjsko-ukraińskiego (Łukasz Lewkowicz)

nr 541: Republika Czeska: pomoc i solidarność z Ukrainą (Szczepan Czarnecki)

nr 542: Wojna i niepokój: Rosja kontynuuje inwazję na Ukrainę (Marta Drabczuk)

nr 544: Węgry wobec wojny na Ukrainie (Dominik Héjj)

nr 545: Słowacja wobec pierwszej fazy konfliktu na Ukrainie (Łukasz Lewkowicz)

nr 546: Atak dezinformacyjny w polskiej cyberprzestrzeni (Piotr Oleksy)

nr 547: Chorwacja: reakcja władz chorwackich na eskalację konfliktu zbrojnego między Rosją a Ukrainą (Jan Muś)

nr 548: Rosyjska inwazja przeobraża architekturę bezpieczeństwa Europy Środkowo-Wschodniej // Russian invasion triggers changes in the security architecture in Central and Eastern Europe (Jakub Bornio)

nr 550: Spowolnienie ofensywy rosyjskiej w Ukrainie (Andrzej Szabaciuk)

nr 551: Mniejszości rosyjskojęzyczne w państwach bałtyckich a agresja Rosji na Ukrainę (Aleksandra Kuczyńska-Zonik)

nr 552: Bułgaria wobec wojny rosyjsko-ukraińskiej. Zmiana ministra obrony (Spasimir Domaradzki)

nr 554: Republika Czeska: pomoc uchodźcom i zmiany legislacyjne (Szczepan Czarnecki)

nr 557: Kryzys humanitarny na Ukrainie (Marta Drabczuk)

nr 558: Słowacja: afera szpiegowska z wojną rosyjsko-ukraińską w tle (Łukasz Lewkowicz)

nr 559: Słowenia: konflikt zbrojny między Rosją a Ukrainą w cieniu wyborów parlamentarnych (Jan Muś)

nr 560: Rosyjska dezinformacja i odporność społeczna w państwach bałtyckich (Aleksandra Kuczyńska-Zonik)

nr 564: Rosyjskie zbrodnie wojenne – kolejna odsłona starej taktyki // Russian war crimes in Ukraine – another version of the old tactics (Jakub Olchowski)

nr 565: Brak konsensusu: państwa Europy Środkowej wobec embarga na zakup surowców energetycznych z Rosji // Without consensus: Central European countries move towards oil and gas embargo of Russia (Michał Paszkowski)

nr 567: (Nie)jedność państw Grupy Wyszehradzkiej wobec agresji rosyjskiej na Ukrainę (Łukasz Lewkowicz, Szczepan Czarnecki, Dominik Héjj)

nr 569: Stosunek mieszkańców Łotwy do uchodźców z Ukrainy (Aleksandra Kuczyńska-Zonik)

nr 573: Węgry: wybory parlamentarne i referendum w cieniu rosyjskiej agresji w Ukrainie (Dominik Héjj)

nr 581: Ochotnicy i najemnicy w służbie Rosji (Jakub Olchowski)

nr 588: Problemy z rosyjskim kapitałem w Republice Czeskiej: konfiskata czy zamrożenie? (Szczepan Czarnecki)

nr 593: Dwa miesiące pełnowymiarowej agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę (Andrzej Szabaciuk)

nr 596: Duża rola małego państwa. Estonia na pomoc Ukrainie (Marlena Gołębiowska)

nr 613: Słowacja: gra wokół dostaw ropy naftowej z Rosji (Michał Paszkowski, Łukasz Lewkowicz)

nr 615: Rosyjskie zbrodnie i ich kontekst międzynarodowy / Russian war crimes and their international context (Jakub Olchowski)

nr 617: Na Węgrzech obowiązuje stan zagrożenia wojną (Dominik Héjj)

nr 619: Szczyt Inicjatywy Trójmorza w Rydze w cieniu wojny rosyjsko-ukraińskiej (Łukasz Lewkowicz, Marlena Gołębiowska)

nr 620: Republika Czeska wobec kryzysu uchodźczego (cz. 1) (Szczepan Czarnecki)

nr 621: Republika Czeska wobec kryzysu uchodźczego (cz. 2) (Szczepan Czarnecki)

nr 622: Wpływy rosyjskich oligarchów w państwach bałtyckich (Aleksandra Kuczyńska-Zonik)

nr 639: Po szczycie Inicjatywy Trójmorza w Rydze: nowy status współpracy z Ukrainą i wsparcie Stanów Zjednoczonych // The Three Seas Initiative after the Riga summit: a new status of cooperation with Ukraine and the support of the United States (Łukasz Lewkowicz, Marlena Gołębiowska)

nr 640: Węgierska obecność na szczycie Inicjatywy Trójmorza w Rydze (Dominik Héjj)

nr 646: Rosyjska propaganda uderza w relacje polsko-ukraińskie // Russian propaganda attacks Polish-Ukrainian relations (Jakub Olchowski)

nr 647: Status kandydata do członkostwa w Unii Europejskiej dla Ukrainy (Marta Drabczuk)

nr 648: Co Węgry na to, że odbył się szczyt NATO? (Dominik Héjj)

nr 652: Łotysze w kamaszach. Obowiązkowa służba wojskowa na Łotwie (Aleksandra Kuczyńska-Zonik)

nr 662: „V4 Future”: prezydencja Słowacji w Grupie Wyszehradzkiej w cieniu wojny rosyjsko-ukraińskiej (Łukasz Lewkowicz)

nr 689: Państwa bałtyckie: kolejne ograniczenia i rosyjski odwet (Aleksandra Kuczyńska-Zonik)

nr 709: To Węgry zdecydują o polityce rządu wobec sankcji przeciwko Rosji (Dominik Héjj)

nr 712: Litewska solidarność z Ukrainą // Lithuanian solidarity with Ukraine (Marlena Gołębiowska)

nr 717: Słowacja: niestabilne poparcie społeczne dla Ukrainy i Zachodu // Slovakia: an unstable public support for Ukraine and the West (Łukasz Lewkowicz)

nr 730: Litwa i Łotwa pod presją migracyjną ze strony Białorusi (Aleksandra Kuczyńska-Zonik)

nr 784: Słowacja wobec agresji Rosji na Ukrainę: kontekst polityczny (Łukasz Lewkowicz)

nr 789: Słowacja wobec agresji Rosji na Ukrainę: kontekst społeczny (Łukasz Lewkowicz)

nr 794: Węgierska obecność na szczycie B9 w Warszawie (Dominik Héjj)

nr 795: Orędzie Władimira Putina z 21 lutego 2023 r. i jego znaczenie (Andrzej Szabaciuk)

nr 799: Rok po inwazji: wpływ wojny rosyjsko-ukraińskiej na bezpieczeństwo energetyczne państw Europy Środkowej (Michał Paszkowski)

nr 818: Scenariusze rozwoju sytuacji polityczno-militarnej na Ukrainie (Hanna Bazhenova)

nr 819: Czy Władimir Putin trafi do Hagi? O prawno-politycznych konsekwencjach nakazów aresztowania wydanych przez Międzynarodowy Trybunał Karny (Tomasz Lachowski)

RAPORTY

Instytutu Europy Środkowej

Nr 3/2023

Raport przedstawia unikatowe wyniki badań porównawczych prowadzonych w Instytucie Europy Środkowej w Lublinie nad postawami opinii publicznej 12 państw Trójmorza wobec wojny na Ukrainie i dalszego wspierania Ukrainy w wysiłkach wojennych oraz w kwestii obecności uchodźców wojennych w ich krajach. Zgromadzone dane ujawniają zróżnicowanie postaw społecznych w kluczowym dla konfliktu regionie państw sąsiedzkich w wielu niezwykle istotnych kwestiach. Jest to bardzo użyteczna wiedza, nie tylko dla analityków i interpretacji naukowych, ale też dla podejmowania uzasadnionych i trafnych decyzji politycznych, dzisiaj i w przyszłości.

Z recenzji wydawniczej prof. Agnieszki Kolasy-Nowak,
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie